

Barn- och utbildningsnämnden

Kallelse

Nämnd	Barn- och utbildningsnämnden
Datum och tid	2022-03-17, klockan 08.30
Plats	Kommunkontoret, Sammanträdesrum Gräsö (SR1), Östhammar
Sekreterare	Per-Åke Berg
Ordförande	Josefine Nilsson (C)

Ärendelista

1. Val av justerare	3
2. Fastställande av föredragningslista	3
3. Utemiljöer vid skolor och förskolor <i>Föredragande: Marie Berggren, klockan 08.35</i>	4
4. Information om pågående byggprojekt <i>Föredragande: Lasse Karlsson, Rickard Hultman, klockan 09.00</i>	5
5. Redovisning av skolfrånvaro <i>Föredragande: Caroline Schnell, klockan 10.20</i>	6
6. Årsbudget 2022: Budgetuppföljning per februari <i>Föredragande: Sara Ersund, Elisabeth Lindkvist, klockan 10.50</i>	7
7. Årsbudget 2023: Information om budgetförutsättningar, driftbudget 2023, flerårsplan 2024-2026 samt investeringsbudget 2023-2026 <i>Föredragande: Sara Ersund, Elisabeth Lindkvist</i>	8
8. Redovisning av måltidsenkät <i>Föredragande: Annelie Wallén, klockan 13.00</i>	9
9. Arbetsmiljöredovisning <i>Föredragande: Lisbeth Bodén</i>	10
10. Patientsäkerhetsberättelse 2021 <i>Föredragande: Christina Stenhammar</i>	11
11. Redovisning av kränkningsanmälningar 2022 <i>Föredragande: Per-Åke Berg</i>	12
12. Fritidshemsplacering för elever i årskurs 4-6 på Olandsskolan <i>Föredragande: Christina Stenhammar</i>	13
13. Information från förvaltningen	14
14. Rapporter från skolråd m.m.	15
15. Redovisning av delegationsbeslut	16
16. Information	18

Barn- och utbildningsnämnden

17. Kurs- och konferensinbjudningar

19

Barn- och utbildningsnämnden

1. Val av justerare

2. Fastställande av föredragningslista

Barn- och utbildningsnämnden

Klockan 08.35

Dnr BUN-2021-034

3. Utemiljöer vid skolor och förskolor

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av redovisningen.

Ärendebeskrivning

Information om arbetet med utemiljöer vid skolor och förskolor i Östhammars kommun. Redovisning av om de brister som tidigare upptäckts är åtgärdade.

Beslutsunderlag

- Muntlig information.

Ärendets behandling

Barn- och utbildningsnämnden 2021-06-03.

Arbetsutskottet 2021-06-17, 2021-09-23, 2022-03-03.

Beslutet skickas till

Chef sektor Bildning, Lisbeth Bodén

Barn- och utbildningsnämnden

Klockan 09.00

4. Information om pågående byggprojekt

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Muntlig information om pågående byggprojekt inom Barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområde. Information om hur arbetet fortskrider vid förskolorna i Österbybruk och Östhammar samt arbetet med Frösåkersskolans matsal och skolgård.

Beslutsunderlag

Muntlig information

Barn- och utbildningsnämnden

Klockan 10.20

Dnr BUN-2022-015

5. Redovisning av skolfrånvaro

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av redovisningen.

Ärendebeskrivning

Redovisning av skolfrånvaron i Östhammars kommun.

Beslutsunderlag

- Muntlig redovisning.

Ärendets behandling

Nytt ärende.

Barn- och utbildningsnämnden

Klockan 10.50

Dnr BUN-2021-008

6. Årsbudget 2022: Budgetuppföljning per februari

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Under 2021 har Östhammars kommun börjat arbeta utifrån ett nytt styrdokument för budgetuppföljning vad gäller drift- och investeringsbudget. I styrdokumentet beskrivs att det sex gånger per år ska ske en rapportering till kommunstyrelse/nämnd. Per april (tertiärapparat), augusti (delårsbokslut) och december (helårsbokslut) görs en större skriftlig rapportering. Per februari, juni och oktober görs en enklare rapportering.

I den skriftliga rapporten ska det ingå en prognos om måluppfyllelse för de satta verksamhetsmålen och budgetföljsamhet.

Beslutsunderlag

Budgetuppföljning för driftbudget respektive investeringsbudget för perioden.

Ärendets behandling

Budgeten följs kontinuerligt av barn- och utbildningsnämnden.

Barn- och utbildningsnämnden

Dnr BUN-2021-106

7. Årsbudget 2023: Information om budgetförutsättningar, driftbudget 2023, flerårsplan 2024-2026 samt investeringsbudget 2023-2026

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Sektor verksamhetsstöd ekonomi har med stöd av kommunens resursfördelningsmodell tagit fram driftbudgettramar för perioden 2023-2026. Investeringsbudgettramar enligt föregående budgetperiods arbete presenteras och diskuteras också.

Den politiska organisationen arbetar med budgetmaterialet efter egen planering. Beslut i ärendet kommer att fattas på Kommunfullmäktige 14 juni 2022. Nämnderna presenterar sina verksamhetsplaner såsom ett informationsärende till Kommunfullmäktige 8 november 2022.

Beslutsunderlag

Budgettramar drift- och investering 2023-2026 per februari 2022.

Barn- och utbildningsnämnden

Klockan. 13.00

Dnr BUN-2022-013

8. Redovisning av måltidsenkät

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av redovisningen.

Ärendebeskrivning

Redovisning av resultatet från den genomförda måltidsenkäten.

Beslutsunderlag

– Måltidsenkät

Ärendets behandling

Nytt ärende.

Barn- och utbildningsnämnden

Dnr BUN-2022-005

9. Arbetsmiljöredovisning

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av redovisningen.

Ärendebeskrivning

Diskussion om resultatet från OSA-enkäten.

Beslutsunderlag

Muntlig redovisning.

Ärendets behandling

Redovisas kontinuerligt.

Barn- och utbildningsnämnden

Dnr BUN-2022-012

10. Patientsäkerhetsberättelse 2021

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av redovisningen.

Ärendebeskrivning

Information om Patientsäkerhetsberättelse 2021.

Beslutsunderlag

- Patientsäkerhetsberättelse 2021.

Barn- och utbildningsnämnden

Dnr BUN-2022-014

11. Redovisning av kränkingsanmälningar 2022

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av redovisningen.

Ärendebeskrivning

Enligt Skollagen ska en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. I Östhammars kommun görs anmälan och utredning i ett digitalt system.

Kränkingsredovisningar ska göras vid varannan nämnd från och med 2021-06-03.

Beslutsunderlag

Muntlig redovisning av ärendet.

Ärendets behandling

Redovisas kontinuerligt.

Beslutet skickas till

Arkiv.

Barn- och utbildningsnämnden

Dnr BUN-2022-022

12. Fritidshemsplacering för elever i årskurs 4-6 på Olandsskolan

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av redovisningen.

Ärendebeskrivning

Ekeby skola är en F-3 skola. Vid beslut om att Ekeby skola inte skulle behålla åk 4-6 fick de eleverna istället skolplacering på Olandsskolan. Elever som under lågstadiet gått på Ekeby skola har dock haft möjlighet att välja fritidshemsplacering på Ekeby åk 4-6, även om de haft skolplacering på Olandsskolan. Fritidshemsplaceringen på Ekeby skola är uppskattat av barn och vårdnadshavare, det beskrivs som en lugn och bra verksamhet. Att barnens fritidshem är närmare hemmet har också underlättat hämtning av barnen. I oktober 2021 fattades ett tjänstemannabeslut att elever i åk 4-6 erbjuds plats på Olandsskolans fritidshem, även om barnen under lågstadiet gått på Ekeby skola. Vårdnadshavare fick besked om beslutet muntligen vid telefonsamtal av grundskolans verksamhetschef och skriftligen i Unikum. Skälet som angavs då att beslutet skulle innebära att elever med fritids i åk 4-6 skulle samlas på Olandsskolan för att skapa en bra verksamhet för åldersgruppen. Vårdnadshavare lämnade synpunkter till politiker genom en interpellation och även media publicerade en artikel om det.

Beslutet ändrades med hänsyn till att det kom med kort framförhållning. I november 2021 meddelades vårdnadshavare följande i Unikum: *"Beslutet är ändrat så att de elever från Ekeby, som för närvarande går i skola i Olandsskolan och på fritids i Ekeby får fortsätta med detta hela vårterminen 2022. Under läsåret kommer frågan om fritidshemsplacering för Ekebybarnen att utredas närmare."*

Beslutsunderlag

- Skrivelse fritidshemsplacering för elever i årskurs 4-6 på Olandsskolan.

Ärendets behandling

Nytt ärende.

Beslutet skickas till

Sektorchef Bildning Lisbeth Bodén
Grundskolechef Christina Stenhammar

Barn- och utbildningsnämnden

13. Information från förvaltningen

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Redovisning av information från förvaltningen.

Barn- och utbildningsnämnden

14. Rapporter från skoloråd m.m.

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av rapporterna.

Ärendebeskrivning

Barn- och utbildningsnämnden rapporterar från möten på skoloråd m.m.

Barn- och utbildningsnämnden

15. Redovisning av delegationsbeslut

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av redovisningen.

Ärendebeskrivning

När barn- och utbildningsnämnden delegerat sin beslutanderätt träder delegaten helt in i nämndens ställe. Beslut som fattas enligt delegationsordning är juridiskt sett barn- och utbildningsnämndens beslut och kan överklagas på samma sätt som nämndens beslut. Alla beslut som fattas med stöd av delegering ska anmälas till barn- och utbildningsnämnden.

Följande förteckningar över delegationsbeslut i verksamhetsfrågor redovisas:

2022-03-09	Rektor Johan Köhler
(Beslut att inleda utredning vid kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten)
2022-03-09	Rektor Niina Johansson
(Beslut att inleda utredning vid kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten)
2022-03-09	Rektor Anna-Karin Sehlstedt Stål
(Beslut att inleda utredning vid kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten)
2022-03-09	Rektor Lena Folkebrant
(Beslut att inleda utredning vid kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten)
2022-03-09	Rektor Malin Andersson
(Beslut att inleda utredning vid kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten)
2022-03-09	Rektor Helena Åsberg
(Beslut att inleda utredning vid kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten)
2022-03-09	Rektor Margareta Rahm Jansson
(Beslut att inleda utredning vid kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten)

Barn- och utbildningsnämnden

2022-03-14

Ansvarig för skolskjutsfrågor Elisabeth Lindkvist
(Beslut om skolskjuts)

Barn- och utbildningsnämnden

16. Information

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Redovisning av beslut som tagits av andra myndigheter samt annan viktig information som berör barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområde.

- 1) Dnr Ks-2022-47
Utdrag ur protokoll fört vid Kommunstyrelsens sammanträde 2022-02-08 avseende Viljeinriktning samhällsbetalda resor.

- 2) Dnr Ks-2021-550
Utdrag ur protokoll fört vid Kommunstyrelsens sammanträde 2022-02-08 avseende Beslut om fördelning av anvisningar år 2022 till kommuner i Uppsala län.

- 3) Dnr Ks-2022-111
Utdrag ur protokoll fört vid Kommunfullmäktiges sammanträde 2022-03-01 avseende Valärende, Entledigande som ledamot i kommunfullmäktige.

Barn- och utbildningsnämnden

17. Kurs- och konferensinbjudningar

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av redovisningen.

Ärendebeskrivning

Redovisning av aktuella kurs- och konferensinbjudningar.

Period 2022-02

ANSV 6*

FUNKT	ENHET	Årsbudget	Periodbudget	Periodutfall	Periodresult	Periodres %	Årsprognos	Progn Avvik	Årsprogn %
600 BILDNING, STAB	6000 BILDNING, STAB	-3 465,0	-577,5	-1 771,4	1 193,9	306,7	-3 465,0	0,0	0,0
	6001 BoU- kontor	6 405,0	1 043,6	1 028,1	15,5	98,5	6 405,0	0,0	0,0
	6002 BUN	1 527,0	254,5	131,1	123,4	51,5	1 527,0	0,0	0,0
	6005 Köp/ försäljning platser	69 082,0	11 513,7	11 320,5	193,2	98,3	69 082,0	0,0	0,0
	6006 Fastighetskostna	110 707,0	18 451,2	927,0	17 524,2	5,0	110 707,0	0,0	0,0
	6007 Skolmåltider	24 766,0	4 127,7	3,8	4 123,9	0,1	24 766,0	0,0	0,0
	6008 Skolskjuts/ inackordering	26 866,0	4 477,7	4 338,1	139,6	96,9	26 866,0	0,0	0,0
	6009 Kapitalkostn o investeringar	5 399,0	899,8	89,1	810,7	9,9	5 399,0	0,0	0,0
	6011 BO övergripande, Övrigt	8 482,0	1 413,7	-2 445,6	3 859,2	-173,0	8 482,0	0,0	0,0
Summa 600		249 769,0	41 604,3	13 620,7	27 983,6	32,7	249 769,0	0,0	0,0
601 GYMNASIET OCH VUXENUTBIL	6010 GY.SKOLA, VUX.UTB OCH AME CENT	2 800,0	456,0	462,9	-6,9	101,5	2 800,0	0,0	0,0
	6701 BRUKSGYMN.	37 349,0	5 984,1	5 554,0	430,1	92,8	37 349,0	0,0	0,0
	6702 MODERSMÅL	4 012,0	654,5	595,4	59,1	91,0	4 012,0	0,0	0,0
	6801 KOMMUNENS AKTIVITETSA	694,0	113,6	18,6	95,0	16,4	694,0	0,0	0,0
	6901 VUXENUTBIL	12 267,0	1 995,8	3 711,7	-1 716,0	186,0	12 267,0	0,0	0,0
Summa 601		57 122,0	9 204,0	10 342,7	-1 138,7	112,4	57 122,0	0,0	0,0
603 GRUNDSKOLA	6020 GRUNDSKOLA CENTRALT	12 059,0	1 990,5	2 100,0	-109,5	105,5	12 059,0	0,0	0,0
	6201 EDS FRITIDS	4 417,0	740,2	623,6	116,6	84,2	4 417,0	0,0	0,0
	6202 KRISTINELUN FRITIDS	2 247,0	396,2	375,1	21,1	94,7	2 247,0	0,0	0,0
	6204 ÖREGRUNDS FRITIDS	2 247,0	371,7	344,5	27,1	92,7	2 247,0	0,0	0,0
	6207 VRETA FRITIDS	3 230,0	521,6	569,2	-47,6	109,1	3 230,0	0,0	0,0
	6208 OLAND FRITIDS	4 647,0	754,7	708,6	46,1	93,9	4 647,0	0,0	0,0
	6209 EKEBY FRITIDS	664,0	107,4	137,6	-30,2	128,1	664,0	0,0	0,0
	6210 ÖSTERBYBRU FRITIDS	3 153,0	537,9	587,7	-49,8	109,3	3 153,0	0,0	0,0
	6290 FRITIDSKLUB GIMO	230,0	37,3	15,5	21,8	41,6	230,0	0,0	0,0

FUNKT	ENHET	Årsbudget	Periodbudg	Periodutfall	Periodresuli	Periodres %	Årsprognos	Progn Avvik	Årsprogn %
	6291 FRITIDSKLUB ÖSTHAMMAR	574,0	93,3	133,7	-40,5	143,4	574,0	0,0	0,0
	6301 FRÖSÅKERSSI	33 082,0	5 643,6	5 897,0	-253,3	104,5	33 082,0	0,0	0,0
	6302 EDSSKOLAN	11 188,0	1 765,8	1 651,7	114,0	93,5	11 188,0	0,0	0,0
	6303 KRISTINELUN	4 741,0	850,9	890,1	-39,2	104,6	4 741,0	0,0	0,0
	6305 ÖREGRUNDS SKOLA	8 837,0	1 362,4	1 236,1	126,3	90,7	8 837,0	0,0	0,0
	6307 VALLONSKOL	17 538,0	3 022,1	3 435,5	-413,3	113,7	17 538,0	0,0	0,0
	6308 VRETASKOLA	10 893,0	1 828,6	1 748,1	80,5	95,6	10 893,0	0,0	0,0
	6310 OLANDSSKOL	34 429,0	5 572,7	5 454,8	117,9	97,9	34 429,0	0,0	0,0
	6311 EKEBY SKOLA	1 394,0	226,7	281,8	-55,2	124,3	1 394,0	0,0	0,0
	6312 ÖSTERBYSKO	24 087,0	4 118,3	4 052,1	66,1	98,4	24 087,0	0,0	0,0
	6401 GRUNDSÄRSK	7 404,0	1 257,1	1 214,8	42,3	96,6	7 404,0	0,0	0,0
	6402 11:ANS FRITIDS	0,0	-4,7	80,0	-84,6	-1 719,6	0,0	0,0	0,0
Summa 603		187 061,0	31 194,3	31 537,7	-343,4	101,1	187 061,0	0,0	0,0
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGISK OMSORG	6030 FÖRSKOLA OCH PED.OMSORG CENTR	7 000,0	1 080,3	1 133,1	-52,8	104,9	7 000,0	0,0	0,0
	6101 LOGÅRDEN FÖRSKOLA	10 151,0	1 750,9	1 615,9	134,9	92,3	10 151,0	0,0	0,0
	6102 TOMTBERGA FÖRSKOLA 1	6 211,0	1 058,2	1 092,3	-34,1	103,2	6 211,0	0,0	0,0
	6103 MARIEBERG FÖRSKOLA	7 991,0	1 350,3	1 482,3	-132,0	109,8	7 991,0	0,0	0,0
	6104 NYA TOMTBERGA FÖRSKOLA 2	4 743,0	767,3	743,7	23,6	96,9	4 743,0	0,0	0,0
	6105 SKUTAN FÖRSKOLA	5 650,0	908,9	960,1	-51,3	105,6	5 650,0	0,0	0,0
	6106 TÄRNAN FÖRSKOLA	903,0	145,9	200,7	-54,7	137,5	903,0	0,0	0,0
	6108 RUBINEN FÖRSKOLA	6 077,0	1 010,7	976,4	34,3	96,6	6 077,0	0,0	0,0
	6109 DIAMANTEN FÖRSKOLA	7 402,0	1 325,9	1 426,9	-101,0	107,6	7 402,0	0,0	0,0
	6111 FURUSTUGAN FÖRSKOLA	11 688,0	1 973,7	1 845,2	128,6	93,5	11 688,0	0,0	0,0
	6113 ALMA FÖRSKOLA	9 699,0	1 673,5	1 547,3	126,2	92,5	9 699,0	0,0	0,0
	6114 EKEBY FÖRSKOLA	2 701,0	472,2	451,5	20,7	95,6	2 701,0	0,0	0,0

FUNKT	ENHET	Årsbudget	Periodbudg	Periodutfall	Periodresul	Periodres %	Årsprognos	Progn Avvik	Årsprogn %
	6116 GRANEN FÖRSKOLA	5 705,0	1 121,7	1 104,9	16,8	98,5	5 705,0	0,0	0,0
	6117 EKEN FÖRSKOLA	8 109,0	1 641,9	1 710,8	-68,8	104,2	8 109,0	0,0	0,0
	6118 MINERALLEN FÖRSKOLA	2 638,0	439,7	0,0	439,7	0,0	2 638,0	0,0	0,0
	6123 FAMILJEDAGI ALUNDA	1 679,0	250,3	285,0	-34,7	113,9	1 679,0	0,0	0,0
	6131 ÖPPEN FÖRSKOLA	332,0	54,2	43,3	10,8	80,0	332,0	0,0	0,0
Summa 604		98 679,0	17 025,6	16 619,3	406,3	97,6	98 679,0	0,0	0,0
605	6501 KULTURSKOL KULTURSKOL	5 511,0	858,7	-861,0	1 719,6	-100,3	5 511,0	0,0	0,0
Summa 605		5 511,0	858,7	-861,0	1 719,6	-100,3	5 511,0	0,0	0,0
		598 142,0	99 886,7	71 259,4	28 627,4	71,3	598 142,0	0,0	0,0

Period 2022-02

ANSV 6* KTO #49990

PROJ	Budget År	Budget Ack	UTFALL Ack	UTFALL Per	Avvikelse	Avvikelse %
8001 Invent. gr.sk.pl. Österbybruk	2 000 000,00	333 333,34	501 381,73	34 915,25	-168 048,39	150,4
8016 Olandsskolan investering	1 300 000,00	216 666,66	206 218,50	87 435,25	10 448,16	95,2
8034 Gimo skolområde	600 000,00	100 000,00	0,00	0,00	100 000,00	0,0
8037 Frösåkersskolan inventarier	3 318 000,00	553 000,00	0,00	0,00	553 000,00	0,0
8038 Ny förskola Östhammar	2 000 000,00	333 333,34	0,00	0,00	333 333,34	0,0
8039 Ny förskola Österbybruk	2 000 000,00	333 333,34	0,00	0,00	333 333,34	0,0
8041 Utrustning 5-års verksamhet Kr	200 000,00	33 333,34	45 860,00	45 860,00	-12 526,66	137,6
8042 Utr till skolsköterskor	120 000,00	20 000,00	0,00	0,00	20 000,00	0,0
8502 Ofördelat Återinv övr verksamh	68 000,00	11 333,34	0,00	0,00	11 333,34	0,0
	11 606 000.00	1 934 333.36	753 460.23	168 210.50	1 180 873.13	39.0

Skatter och bidrag

Skatte- och bidragsprognos 2022 - 2026

Uppdaterad: 2022-02-18

SKR:s prognos: 2022-02-17

Antal invånare: 2022-02-15

22 341

Antal invånare	Budget/plan 2021-2025	22 300	22 400			22 550	22 750	22 950
Antal invånare	Fastställt/prognos	22 349	22 450			22 550	22 650	22 750
	Fastställt	Fastställt		<i>Differens detalj</i>		Prognos	Prognos	Prognos
ÅR	2022	2023		<i>jämfört med</i>		2024	2025	2026
Eget skatteunderlag	50 192	54 991		<i>Differens detalj</i>		56 793	58 674	60 826
Garanterat skatteunderlag	60 038	66 360		<i>jämfört med</i>		68 553	70 823	73 422
Underlag för inkomstutjämning	9 478	11 369		<i>Före-</i>	<i>Budget</i>	11 760	12 149	12 596
Kommunens skattesats	21,69	21,69		<i>gående</i>	<i>plan</i>	21,69	21,69	21,69
Länsviss skattesats	19,14	19,14		<i>prognos</i>	<i>2021</i>	19,14	19,14	19,14
	MKR	MKR				MKR	MKR	MKR
Skatteinkomst före utjämning	1 143,0	1 192,8		13,9	15,3	1 231,8	1 272,6	1 319,3
Inkomstutjämning	202,1	217,6		5,3	13,6	225,1	232,5	241,1
Kostnadsutjämning	-12,6	-12,6		-0,5	-3,3	-12,7	-12,8	-12,8
Regleringsbidrag/avgift	61,7	45,0		4,6	9,3	46,1	40,2	33,7
Fastighetsavgift	69,7	71,2		0,0	0,0	72,7	74,2	75,7
LSS utjämning	-16,7	-16,8		0,3	-0,1	-16,9	-16,9	-17,0
SKATTER, BIDRAG OCH UTJÄMNING	1 447,2	1 497,1		23,6	34,9	1 546,2	1 589,9	1 640,0
Korrigerad slutavräkning 2021	4,1	0,0						
Slutavräkning 2022	11,2	0,0		0,0				
Slutavräkning 2023	0,0	0,0		0,0	0,0			
SUMMA	1 462,5	1 497,1		23,6				
SKR:s prognos 2021-12-16	1 441,7	1 473,5				1 524,3	1 578,3	1 634,6
DIFFERENS	20,9	23,6				21,8	11,6	5,3
Budget/plan KF 2021-06-15	1 433,5	1 462,2				1 503,5	1 556,8	
DIFFERENS	29,0	34,9				42,7	33,1	

Driftbudget 2023

Plan 2024-2026

Preliminär resultatbudget 2023 alt 2,5% resultat

	Budget exkl till- äggsb 2022	Växling m förv	Förändr enl plan	Demo- grafisk förändr	Skatte- o bidr förändr	Uppräkn 0,0% 3,4% lönekostn	Uppräkn 3,7% Övr kostn	Uppräkn 3,7% Övr netto	Generell eff.	Budget 2023
Kommunstyrelse	-216 651	-3 998	-200	-998	0	-6 864	-15 342	14 877	1 094	-228 082
Rationaliseringar	6 500	-6 500	5 000			0	0	0		5 000
Utvecklings- och strukturfond	-3 300					0	0	0		-3 300
Lönepott	0		-2 000			-68	0	0		-2 068
Digitalisering, utv o automation						0	0	0		0
Medborgardialog						0	0	0		0
Civila samhället lots o samordn	-500					-17	0	0		-517
Pensioner mm mm	-35 722		-1 000			-987	0	0		-37 709
Netto Internränta	16 966					0	0	629		17 595
Kommunstyrelsens kontor	-200 595	2 502	-2 200	-998	0	-5 793	-15 342	14 248	1 094	-207 083
Politik	-9 127		600	-42		-193	-128	0	43	-8 846
Varav valnämnd	-607		600	-3		0	0	0		-10
Stab	-1 891			-9		-59	-87	81	10	-1 955
Verksamhetsstöd	-70 435	162	0	-324	0	-2 029	-594	196	355	-72 669
varav VS stab	-1 496			-7		-45	-6	0	8	-1 547
varav Admin/utveckling	-23 682	1 525		-109		-716	-97	0	112	-22 967
varav HR	-14 514			-67		-341	-165	0	73	-15 014
varav Ekonomi	-20 459	2 034		-94		-514	-200	3	93	-19 137
varav Kommunikation	-6 289	-3 905		-29		-306	-93	193	51	-10 378
varav Upphandl	-3 995	508		-18		-107	-31	0	18	-3 626
Teknisk förvaltning	-58 266	1 690	-2 800	-268		-2 648	-12 352	13 079	299	-61 267
Arbetsmarknadsenheten	-7 677	650		-35		-667	-297	764	35	-7 228
Samhällsplaneringsenheten	-9 058			-42		-196	-250	128	46	-9 372
Gem Överförmyndarnämnd	-2 322			-11		0	-86	0	12	-2 407
Gem Räddningstjänstnämnd	-28 651			-132		0	-1 060	0	145	-29 698
Gem IT nämnd	-13 168			-61		0	-487	0	67	-13 649
Slutförvarsenh, Lokal säkerhetsnämnd	0			0		0	0	0	0	0
Ofördelat inom KS	0			-75		0	0	0	83	8
Bygg- och miljönämnd	-5 923	1 153		-27		-645	-185	711	24	-4 893
Kultur- och fritidsnämnd	-41 726	200	-1 500	-192		-593	-1 307	417	221	-44 481
Barn- och Utbildningsnämnd	-598 409	267	325	-5 943		-12 438	-10 435	1 839	3 543	-621 251
Socialnämnd	-546 760	2 378	325	-12 911		-14 532	-18 286	14 394	4 120	-571 273
Socialnämnd extra intäkter	11 800					0	0	0		11 800
SUMMA DRIFTSKOSTNAD	-1 397 669	0	-1 050	-20 071	0	-35 073	-45 555	32 237	9 002	-1 458 180
Skatter och bidrag	1 433 506				63 609					1 497 115
Räntor, netto	-1 000		-500							-1 500
ÅRETS RESULTAT	34 837	0	-1 550	-20 071	63 609	-35 073	-45 555	32 237	9 002	37 435

Finansiellt resultatmål som uppnås

338 -11 -18

2,5%

Finansiellt resultatmål: 2,5% av skatter och bidrag

37 428

Belopp i tkr		RFM 2% res	RFM 2,5% res	Sum diff
2023 Budgetflytt, växling mellan förvaltningarna		0	0	
KS ÖD	Från verksamheterna växlas budget för Östhammar Direkt	-4 272	-4 272	0
SN	Från socialnämnden till ÖD	2 378	2 378	0
BUN	Från barn- o utbildningsnämnden till ÖD	267	267	0
BMN	Från bygg- o miljönämnden till ÖD	1 153	1 153	0
KFN	Från kultur- o fritidsnämnden till ÖD	200	200	0
KS Tekn	Från tekniska staben till ÖD	274	274	0
KS AME	Från AME till Kommunikation för Tryckeri	650	650	0
KS Komm	Tryckeri kostnflytt	-650	-650	0
2023 Förändring enligt plan		-1 050	-1 050	0
Ofördelat	Rationaliseringar inom KS Verksamhetsstöd.	5 000	5 000	0
Lönepott	Beslut tas under budgetberedninge om fördelning	-2 000	-2 000	0
Pensioner	Beräknade ökande kostnader enligt Skandias prognos	-1 000	-1 000	0
KS	Tillfälligt anslag kommun- och riksdagsval 2022	600	600	0
KS/Tekn	Kostnad för att hålla fastigheter i felsäkert läge (som ej kan tas ut i hyra?) samt driftskostnad för besiktningar och underhåll vägar och gator enligt statusinventering.	-2 800	-2 800	0
KFN	Hyseskostnader sporthallar Östhammar o Gimo	-1 500	-1 500	0
BUN	Ramsänkning minskade sjukskrivningskostnader	325	325	0
SN	Ramsänkning minskade sjukskrivningskostnader	325	325	0

Belopp i tkr		RFM 2% res	RFM 2,5% res	Sum diff
2023 demografisk förändring		-20 072	-20 072	
KS	Tot befolkningsökning 0,46 %	-998	-998	0
BMN	Tot befolkningsökning 0,46 %	-27	-27	0
KFN	Tot befolkningsökning 0,46 %	-192	-192	0
BUN	Befolkningsökning tot och åldersgrupper 1-18 år 0,99 %	-5 943	-5 943	0
SN	Befolkningsökning tot och åldersgrupper äldre än 65 år 2,41 %	-12 911	-12 911	0
2023 Uppräkning		-48 391	-48 391	
	Löneuppräkning 3,4% (Prisindex kommunal verksamhet PKV för 2023 enl progn 22-02-17)	-35 073	-35 073	0
	Övr kostnadsökning KPI januari 3,7%	-45 555	-45 555	0
	Intäktsökning KPI januari 3,7%	32 237	32 237	0
2023 Generell effektivisering		1 516	9 002	
KS	För att uppnå 2,0% sparmål krävs effektivisering 0,1%, för 2,5% sparmål krävs 0,5%	184	1 094	-910
BMN	För att uppnå 2,0% sparmål krävs effektivisering 0,1%, för 2,5% sparmål krävs 0,4%	4	24	-20
KFN	För att uppnå 2,0% sparmål krävs effektivisering 0,1%, för 2,5% sparmål krävs 0,5%	37	221	-184
BUN	För att uppnå 2,0% sparmål krävs effektivisering 0,1%, för 2,5% sparmål krävs 0,6%	597	3 543	-2 946
SN	För att uppnå 2,0% sparmål krävs effektivisering 0,1%, för 2,5% sparmål krävs 0,7%	694	4 120	-3 426
2023 Skatter o bidrag enl SKR beräkning och räntenetto		63 109	63 109	
Skatter o bidr	Utökning från 2022 enligt SKR's prognos 2021-04-29. Förändring efter SKR prognos 2022-02-17	63 609	63 609	0
Räntor	Ökat räntenetto	-500	-500	0

Underlag för Flerårsplan resultatbudget 2023-2026

	2023	2024			2025			2026	
	Budget	Enl. plan	Förslag Rev.	Budget	Enl. plan	Förslag Rev.	Budget	Förslag Rev.	Budget
Kommunstyrelse	-228 991	-1 400	0	-230 391	-3 200	0	-233 591	-3 800	-237 391
Rationaliseringar	5 000	5 000		10 000			10 000		10 000
Utvecklings- och strukturfond	-3 300			-3 300			-3 300		-3 300
Lönepott	-2 068	-2 000		-4 068			-4 068		-4 068
Digitalisering, utv o automation	0			0			0		0
Medborgardialog	0			0			0		0
Civila samhället lots o samordn	-517			-517			-517		-517
Pensioner mm mm	-37 709	-1 000		-38 709	-1 000		-39 709	-1 000	-40 709
Netto Internränta	17 595			17 595			17 595		17 595
Kommunstyrelsens kontor	-207 992	-3 400	0	-211 392	-2 200	0	-213 592	-2 800	-216 392
Politik	-8 890	-600		-9 490	600		-8 890		-8 890
Varav Valnämnd	-10	-600		-610	600		-10		-10
Stab	-1 964			-1 964			-1 964		-1 964
Verksamhetsstöd	-72 941			-72 941			-72 941		-72 941
varav Admin/utveckling	-23 053			-23 053			-23 053		-23 053
varav HR	-15 070			-15 070			-15 070		-15 070
varav Ekonomi	-19 209			-19 209			-19 209		-19 209
varav Kommunikation	-10 417			-10 417			-10 417		-10 417
varav Upphandl	-3 640			-3 640			-3 640		-3 640
Teknisk förvaltning	-61 496	-2 800		-64 296	-2 800		-67 096	-2 800	-69 896
Arbetsmarknadsenheten	-7 255			-7 255			-7 255		-7 255
Samhällsplaneringsenheten	-9 407			-9 407			-9 407		-9 407
Gem Överförmyndarnämnd	-2 419			-2 419			-2 419		-2 419
Gem Räddningstjänstnämnd	-29 843			-29 843			-29 843		-29 843
Gem IT nämnd	-13 716			-13 716			-13 716		-13 716
Slutförvarsenh, Lokal säkerhetsnämnd	0			0			0		0
Ofördelat inom KS	-62			-62			-62		-62
Bygg- och miljönämnd	-4 913			-4 913			-4 913		-4 913
Kultur- och fritidsnämnd	-44 665			-44 665			-44 665		-44 665
Barn- och Utbildningsnämnd	-624 197			-624 197			-624 197		-624 197
Socialnämnd	-574 699			-574 699			-562 899		-562 899
Socialnämnd extra intäkter	11 800			11 800			0		0
Uppräkning 2023 - 2025	0		-44 667	-44 667		-37 662	-82 329	-43 285	-125 614
SUMMA	-1 465 665	-1 400	-44 667	-1 511 732	-3 200	-37 662	-1 552 594	-47 085	-1 599 678
Skatter och bidrag	1 497 115	31 050	17 990	1 546 155	31 015	12 722	1 589 892	50 086	1 639 978
Räntor, netto	-1 500	-2 000		-3 500	-2 000		-5 500	-2 000	-7 500
ÅRETS RESULTAT	29 950	27 650	-26 677	30 923	25 815	-24 940	31 798	1 001	32 800
				2,0%			2,0%		2,0%

Underlag för Flerårsplan resultatbudget 2023-2026

	2023	2024		2025			2026		
	Budget	Enl. plan	Förslag Rev.	Budget	Enl. plan	Förslag Rev.	Budget	Förslag Rev.	Budget
Kommunstyrelse	-228 082	-1 400	0	-229 482	-3 200	0	-232 682	-3 800	-236 482
Rationaliseringar	5 000	5 000		10 000			10 000		10 000
Utvecklings- och strukturfond	-3 300			-3 300			-3 300		-3 300
Lönepott	-2 068	-2 000		-4 068			-4 068		-4 068
Digitalisering, utv o automation	0			0			0		0
Medborgardialog	0			0			0		0
Civila samhället lots o samordn	-517			-517			-517		-517
Pensioner mm mm	-37 709	-1 000		-38 709	-1 000		-39 709	-1 000	-40 709
Netto Internränta	17 595			17 595			17 595		17 595
Kommunstyrelsens kontor	-207 083	-3 400	0	-210 483	-2 200	0	-212 683	-2 800	-215 483
Politik	-8 846	-600		-9 446	600		-8 846		-8 846
Varav Valnämnd	-10	-600		-610	600		-10		-10
Stab	-1 955			-1 955			-1 955		-1 955
Verksamhetsstöd	-72 669			-72 669			-72 669		-72 669
varav Admin/utveckling	-22 967			-22 967			-22 967		-22 967
varav HR	-15 014			-15 014			-15 014		-15 014
varav Ekonomi	-19 137			-19 137			-19 137		-19 137
varav Kommunikation	-10 378			-10 378			-10 378		-10 378
varav Upphandl	-3 626			-3 626			-3 626		-3 626
Teknisk förvaltning	-61 267	-2 800		-64 067	-2 800		-66 867	-2 800	-69 667
Arbetsmarknadsenheten	-7 228			-7 228			-7 228		-7 228
Samhällsplaneringsenheten	-9 372			-9 372			-9 372		-9 372
Gem Överförmyndarnämnd	-2 407			-2 407			-2 407		-2 407
Gem Räddningstjänstnämnd	-29 698			-29 698			-29 698		-29 698
Gem IT nämnd	-13 649			-13 649			-13 649		-13 649
Slutförvarsenh, Lokal säkerhetsnämnd	0			0			0		0
Ofördelat inom KS	8			8			8		8
Bygg- och miljönämnd	-4 893			-4 893			-4 893		-4 893
Kultur- och fritidsnämnd	-44 481			-44 481			-44 481		-44 481
Barn- och Utbildningsnämnd	-621 251			-621 251			-621 251		-621 251
Socialnämnd	-571 273			-571 273			-559 473		-559 473
Socialnämnd extra intäkter	11 800			11 800			0		0
Uppräkning 2023 - 2025	0		-44 667	-44 667		-37 662	-82 329	-43 285	-125 614
SUMMA	-1 458 180	-1 400	-44 667	-1 504 247	-3 200	-37 662	-1 545 109	-47 085	-1 592 194
Skatter och bidrag	1 497 115	31 050	17 990	1 546 155	31 015	12 722	1 589 892	50 086	1 639 978
Räntor, netto	-1 500	-2 000		-3 500	-2 000		-5 500	-2 000	-7 500
ÅRETS RESULTAT	37 435	27 650	-26 677	38 408	25 815	-24 940	39 283	1 001	40 284
				2,5%			2,5%		2,5%

Belopp i tkr		RFM 2% res	RFM 2,5% res	Sum diff
Plan 2024 Förändring enligt plan		-1 400	-1 400	0
Ofördelat	Rationaliseringar inom KS Verksamhetsstöd	5 000	5 000	0
Lönepott	Beslut tas under budgetberedninge om fördelning	-2 000	-2 000	0
Pensioner	Beräknade ökande kostnader enligt Skandias prognos	-1 000	-1 000	0
KS	Tillfälligt anslag EU-val 2024	-600	-600	0
KS/Tekn	Kostnad för att hålla fastigheter i felsäkert läge (som ej kan tas ut i hyra?) samt driftskostnad för besiktningar och underhåll vägar och gator enligt statusinventering.	-2 800	-2 800	0
2024 Skatter o bidrag enl SKR, räntenetto och Uppräkningsbudget (inkl demografisk o generell besp)		2 373	10 104	-7 731
Skatter o bidr	Utökning från 2022 enligt SKR's prognos 2021-04-29. Förändring efter SKR prognos 2022-02-17	49 040	49 040	0
Räntor	Ramökning	-2 000	-2 000	0
Alla	Uppräkningsvolym 2024, fördelas vid budgetarbetet för 2024,	-44 667	-36 936	-7 731
Plan 2025 Förändring enligt plan		-2 200	-2 200	0
Pensioner	Beräknade ökande kostnader enligt Skandias prognos	-1 000	-1 000	0
KS	Tillfälligt anslag EU-val 2024	600	600	0
KS/Tekn	Kostnad för att hålla fastigheter i felsäkert läge (som ej kan tas ut i hyra?) samt driftskostnad för besiktningar och underhåll vägar och gator enligt statusinventering.	-2 800	-2 800	0
2025 Skatter o bidrag enl SKR, räntenetto och Uppräkningsbudget (inkl demografisk o generell besp)		3 711	11 660	-7 949
Skatter o bidr	Utökning från 2022 enligt SKR's prognos 2021-04-29. Förändring efter SKR prognos 2022-02-17	43 373	43 373	0
Räntor	Ramökning	-2 000	-2 000	0
Alla	Uppräkningsvolym 2025, fördelas vid budgetarbetet för 2025	-37 662	-29 713	-7 949

Belopp i tkr		RFM 2% res	RFM 2,5% res	Sum diff
Plan 2026 Förändring enligt plan		-3 800	-3 800	0
Pensioner	Beräknade ökande kostnader enligt Skandias prognos	-1 000	-1 000	0
KS/Tekn	Kostnad för att hålla fastigheter i felsäkert läge (som ej kan tas ut i hyra?) samt driftskostnad för besiktningar och underhåll vägar och gator enligt statusinventering.	-2 800	-2 800	0
2026 Skatter o bidrag enl SKR, räntenetto och Uppräkningsbudget (inkl demografisk o generell besp)		4 801	13 001	-8 200
Skatter o bidr	Utökning från 2022 enligt SKR's prognos 2021-04-29. Förändring efter SKR prognos 2022-02-17	50 086	50 086	0
Räntor	Ramökning	-2 000	-2 000	0
Alla	Uppräkningsvolym 2025, fördelas vid budgetarbetet för 2025	-43 285	-35 085	-8 200

Investeringsbudget 2023

Plan 2024-2026

Investeringsbudget

NÄMND	PROJ2	Prel		Budget 2023	Budget plan 2024	Budget plan 2025	Budget plan 2026
		BFL2 till 2022	Budget 2022				
	Summa 50 Tek expl bost.omr	11 580	13 000	42 000	0	0	0
	Summa 51 Tek expl industri	6 476	0	6 000	6 000	6 000	0
	Summa 52 Tek G/C vägar	9 000	0	0	0	0	0
	Summa 53 Tek övr infrastrukt	10 241	13 800	1 300	1 300	3 000	0
	Summa 54 Tek vhtlokaler	101 822	98 500	30 000	120 000	60 000	0
	Summa 55 Tek energieffektiv	10 933	8 750	0	0	0	0
	Summa 57 Tek övriga	3 770	4 150	2 800	2 800	2 800	0
	Summa 59 Renhållning	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	0
	Summa 75 KS Vision, oförutse	0	2 500	2 500	2 500	2 500	0
	Summa 96 Stab och LVS	250	0	0	0	0	0
Summa 1	KS Kommunstyrelsen	155 573	142 200	86 100	134 100	75 800	0
Summa 2	BMN Bygg- och miljönämnde	0	200	200	200	200	0
Summa 3	KFN Kultur- och fritidsnämnd	100	1 700	1 700	1 700	1 700	0
Summa 6	BUN Barn- och utbildningsnä	9 106	2 500	4 500	4 500	4 500	0
Summa 7	SN Socialnämnden	743	2 300	2 300	2 300	2 300	0
		165 522	148 900	94 800	142 800	84 500	0

Investeringsbudget/projekt

PROJ	Prel		Budget 2023	Budget plan 2024	Budget plan 2025	Budget plan 2026
	BFL2 till 2022	Budget 2022				
6001 Björnhålsskogen Alunda	207	3 000	22 000			
6004 Prästgårdshöjden Alunda	3 000	10 000				
6021 Exploatering bostadsområden	5 373					
6410 Klockarbacken	3 000	0	20 000			
Summa 50 Tek expl bost.omr	11 580	13 000	42 000	0	0	0
6013 Exploatering industriområden	4 976					
6014 Industrimark Klev	1 500		6 000	6 000	6 000	
Summa 51 Tek expl industriområden	6 476	0	6 000	6 000	6 000	0
6491 GC-väg Kyrkogatan	3 500					
6492 GC-väg Prästgårdsvägen	5 500					
Summa 52 Tek G/C vägar	9 000	0	0	0	0	0
6280 Pendlarparkering Gimo	500	4 500				
6281 Öregrunds hamnområde	3 908	4 000				
6282 Trafiksäkerh.åtg Frösanområdet	2 024	4 000				
6295 Belysningsförstärkning	200	300	300	300	300	
6297 Dammåtgärder Slagmyren	1 808					
6458 Busstation Alunda	686					
6468 Trafiksäkerhetsåtgärder	1 115	1 000	1 000	1 000	1 000	
Summa 53 Tek övr infrastruktur	10 241	13 800	1 300	1 300	3 000	0

PROJ	Prel		Budget 2023	Budget plan 2024	Budget plan 2025	Budget plan 2026
	BFL2 till 2022	Budget 2022				
6200 Ofördelat fastigheter	0	5 000	5 000	5 000	5 000	
6211 Nya skolan, Östhammar	15 673					
6218 Projektering Myran	5 000	25 000	0			
6222 Utbyggnad Österbyskolan	500					
6223 Förskola Östhammar proj	47 453	3 250				
6224 Förskola Österbybruk proj	23 868	250				
6426 Utbyggnad Olandsskolan	500	20 000	0		55 000	
6427 Skolor i Gimo	999		15 000	20 000		
6429 Förskola Gimo proj	993	0	10 000	25 000		
6434 Förskolelokaler Östhammar	1 000	20 000				
6436 Kommunhuset Östhammar	5 000					
6437 Frösåkershallen Östhammar	0	15 000				
6439 Sporthall Gimo	0	10 000				
6469 Övervakningssystem	835					
Förskolor Österbybruk	0			35 000		
Förskolor Alunda	0			35 000		
Summa 54 Tek vhtlokaler	101 822	98 500	30 000	120 000	60 000	0
6231 Solpaneler Vallonskolan	0	1 800				
6450 Energieff. Öregrunds skola	4 945	6 000				
6476 Brandstat. Östh Energieff.	0	950				
6498 Energieff. åtgärder, oför	5 988					
Summa 55 Tek energieffektiv	10 933	8 750	0	0	0	0

PROJ	Prel		Budget 2023	Budget plan 2024	Budget plan 2025	Budget plan 2026
	BFL2 till 2022	Budget 2022				
6234 Räddningstjänsten Östhammar	1 500					
6299 Arbetsmaskiner gata/fast	0	800	800	800	800	
6446 Förvaltningsystem	1 270	1 350				
6456 Ny brandstation Gimo	1 000					
7801 Bredband	0	2 000	2 000	2 000	2 000	
Summa 57 Tek övriga	3 770	4 150	2 800	2 800	2 800	0
6599 Renhållning, ofördelat	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	
Summa 59 Renhållning	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	
7501 Oförutsett KS	0	2 500	2 500	2 500	2 500	
Summa 75 KS Vision, oförutsett etc	0	2 500	2 500	2 500	2 500	
9614 E-arkiv	250					
Summa 96 Stab och LVS	250	0	0	0	0	
KS Kommunstyrelsen	155 573	142 200	86 100	134 100	75 800	
7000 Ofördelat BMN	0	200	200	200	200	
BMN Bygg- och miljönämnden	0	200	200	200	200	
7200 Ofördelat KFN	0	1 200	1 700	1 700	1 700	
7417 Utrustning sporthallar	100					
Nya inventarier till ny hall	0	500				
KFN Kultur- och fritidsnämnden	100	1 700	1 700	1 700	1 700	

PROJ	Prel		Budget 2023	Budget plan 2024	Budget plan 2025	Budget plan 2026
	BFL2 till 2022	Budget 2022				
8001 Österbyskolan inventarier	2 000					
8016 Olandsskolan investering	1 300					
8034 Gimo skolområde	488					
8037 Frösåkersskolan inventarier	3 318					
8038 Ny förskola Östhammar	0	2 000				
8039 Ny förskola Österbybruk	2 000					
Summa 80 BUN på projekt	9 106	2 000	0	0	0	
8500 Ofördelat Återinv förskolor	0		1 500	1 500		
8501 Ofördelat Återinv grundskolor	0		2 500	2 500		
8502 Ofördelat Återinv övr verksamh	0	500	500	500	4 500	
Summa 85 BUN Ofördelat	0	500	4 500	4 500	4 500	
BUN Barn- och utbildningsnämnden	9 106	2 500	4 500	4 500	4 500	
9000 Ofördelat SN	0	1 200	1 200	1 200	2 300	
9001 Hjälpmedel	0	700	700	700		
9003 Digitalisering	400	400	400	400		
9068 Inv nya boenden	289					
9072 Parkvägen, demensboende anpassn	54					
SN Socialnämnden	743	2 300	2 300	2 300	2 300	
	165 522	148 900	94 800	142 800	84 500	

Filtreringsvillkor:

Villkor: 1:

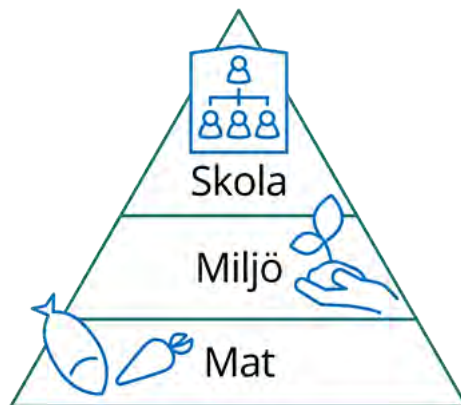
Svarsalternativ Östhammar

(Fråga: Välj län och kommun din skola tillhör:)

Elevernas matgästenkät

Vad menas med skolmåltidens kvalitet?

Sverige har utvecklats i syfte att stödja skolor och kommuner som vill ta ett helhetsgrepp om skolmåltidens kvalitet. Resultatrapporten du håller i din hand är ett bevis på att ni redan kommit igång! SkolmatSveriges vision är att alla elever skall varje dag kunna äta en god och näringsriktig lunch i en trivsamt miljö. En bra skollunch som ger den näring som kroppen behöver är en förutsättning för att en elev ska må bra samt orka koncentrera sig och prestera i skolan. Skollunchen har även stor potential att bidra till att eleverna grundlägger bra matvanor för livet, vilket främjar en god hälsa på både kort och lång sikt. Det spelar dock ingen roll hur näringsriktig skolmaten är om den inte blir uppäten. En måltid måste upplevas som bra och matgästen måste känna matglädje, och detta beror inte enbart på vad som finns på tallriken. SkolmatSverige utgår därför från ett **helhetsperspektiv** och bedömer måltidskvaliteten inom tre arbetsområden **mat, miljö och skola** uppdelat i flera enkäter. Verktöget inkluderar även "matgästenkäter" för att fånga elev- och personalsynpunkter. För att få en helhetsbild av skolmåltidens kvalitet rekommenderar vi att alla enkätområden utvärderas.

Elevernas perspektiv

Resultatet i föreliggande rapport baseras på dina angivna svar av enkäten Elevernas matgästenkät inom arbetsområdet skola. Skolan har använt elevenkäten som ingår i SkolmatSveriges verktyg för att få ta del av elevernas syn på skolmaten. Elevenkäten omfattar bland annat frågor som rör elevernas uppfattning om sina matvanor, skolmåltiderna och matsalsmiljön, tiden de har på sig att äta, deras möjligheter att påverka skolmaten och matsvinn.

Bra att veta innan ni läser rapporten

- Resultatet redovisas i form av lättöverskådliga tabeller löpande i rapporten
- En del frågor visades enbart till elever i årskurs 6-9/gymnasieklass och saknar därför resultat för yngre elever
- Alla inskickade enkäter är inkluderade i sammanställningen. Om någon testat enkäten och skickat in bidrar även dennes svar till resultatet
- Antal svar = n

Vad är SkolmatSverige?

Bakgrund

Sverige har sedan 1997 haft lagstadgade krav på kostnadsfria skolluncher till alla elever i den obligatoriska skolan. En sådan lagstiftning är nästintill unik i världen - endast Sverige och Finland erbjuder gratis skolmåltider till alla grundskoleelever oberoende av föräldrarnas inkomst.

Juli 2011 kompletterades rätten till gratis skolluncher med ett krav på att skolmåltiderna ska vara näringsriktiga. Alla Sveriges grundskolor måste i och med detta krav dels ha ett fungerande system som säkerställer att eleverna erbjuds näringsriktig mat, dels kunna visa resultat som innebär att de skolmåltider som serverats levt upp till de svenska näringsrekommendationerna.

Att skolmåltiden ska vara näringsriktig bör vara en självklarhet. En bra kost som ger den energi och näring som kroppen behöver är en förutsättning för att en elev ska må bra, utvecklas samt orka koncentrera sig och prestera i skolan. Skollunchen, som bör ge ca en tredjedel av det dagliga energi- och näringsbehovet, har stor potential att bidra till att eleverna grundlägger bra matvanor för livet; vilket i sin tur främjar såväl lärande som en god hälsa, på både kort och lång sikt.

Det spelar dock ingen roll hur näringsriktig skolmaten är om den inte blir uppäten, och långt ifrån alla elever äter dagligen en fullgod måltid i skolan. Hur eleverna äter påverkas av flera faktorer; matens smak och uppläggning, miljön i skolrestaurangen, vuxna förebilder, tillgången på godis, läsk, snabbmat etc. för att nämna några

exempel. Dessa faktorer omskrivs inte i skollagen, men kan vara minst lika viktiga att arbeta med om målet är nöjda och mätta elever.

Det märks om skolluncherna är lagad med engagemang. Skolrestaurangen bör vara en plats där eleverna får chans att återhämta sig och inhämta ny energi. För att måltidssituationen inte ska upplevas som stressig är det viktigt att eleverna har gott om tid på sig att äta, att kötiderna är korta och att det finns tillräckligt med sittplatser. Buller och höga ljudnivåer kan påverka elevernas trivsel och hälsa. Vidare bör skolan ha tydliga rutiner för att hålla rent och snyggt i skolrestaurangen under lunchtid. Att arbeta för en lugn och trivsam måltidsmiljö signalerar omsorg om eleverna. Genom att låta eleverna vara delaktiga i måltidsverksamheten, exempelvis via matråd, kan skolan arbeta med deras kunskaper om och attityder till skolmaten.

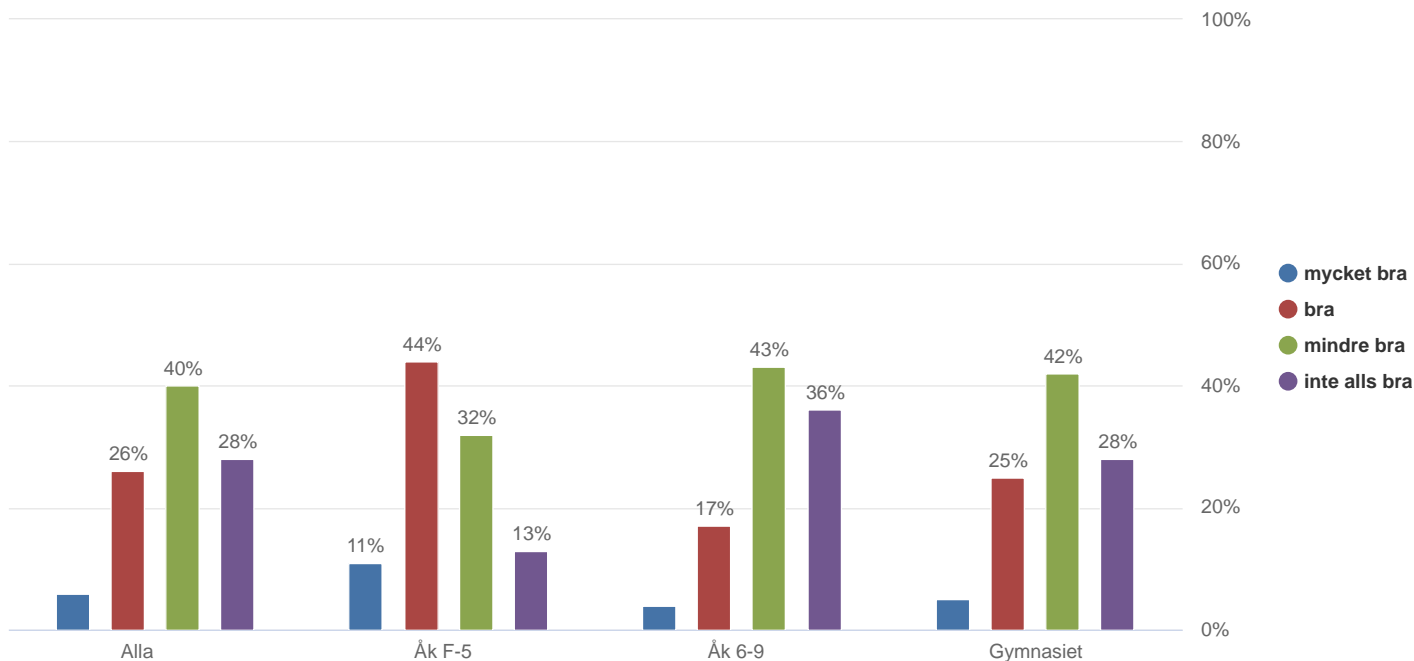
SkolmatSverige har utvecklats i syfte att stödja skolor och kommuner som vill ta ett helhetsgrepp om skolmåltiden. Resultatrapporten du håller i din hand är ett bevis på att ni redan kommit igång!

Helhetsbetyg

Vilket helhetsbetyg ger du skolmaten på din skola?

Antal svar: 735

	Alla		Åk F-5		Åk 6-9		Gymnasiet		Totalt
	n	Procent	n	Procent	n	Procent	n	Procent	
mycket bra	43	6,1%	23	11,3%	13	3,4%	7	5,5%	86
bra	186	26,3%	90	44,4%	65	17,2%	31	24,6%	372
mindre bra	280	39,5%	64	31,5%	163	43,0%	53	42,1%	560
inte alls bra	199	28,1%	26	12,8%	138	36,4%	35	27,8%	398
Totalt	708		203		379		126		1416

Resultatdel

Matvanor

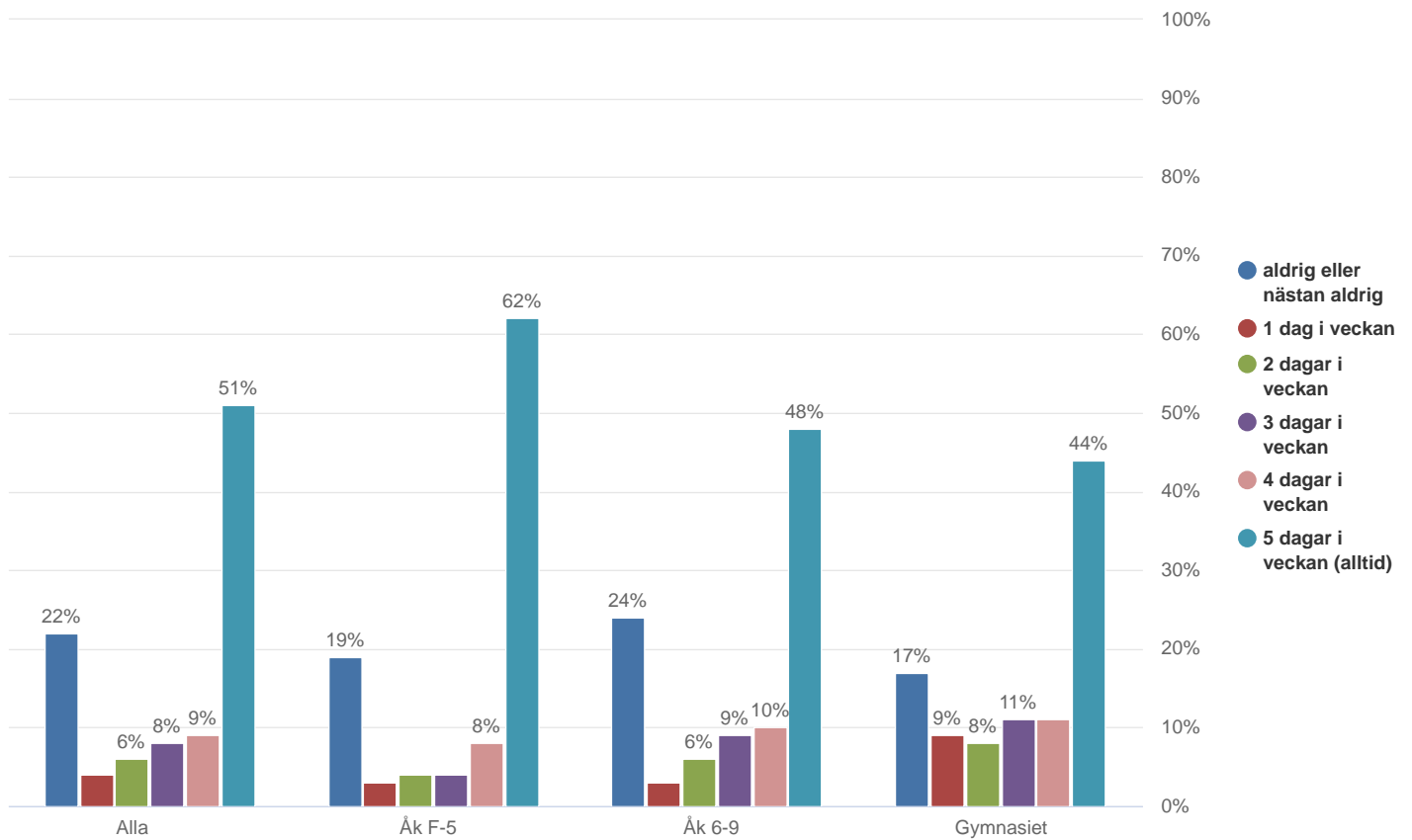
Goda matvanor är en förutsättning för att barn skall utvecklas optimalt både fysiskt och psykiskt. Skolan är en idealisk miljö för att etablera och främja goda matvanor bland barn och ungdomar. Detta är även ett av skolans uppdrag enligt Läroplanen då skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola ska ha fått kunskaper om, och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället. En mätt och välnärd elev är mer benägen och bättre förberedd på att lära sig, vara aktiv under skoldagen och bibehålla sin koncentration. Det finns idag forskning som visar att barn som äter dåligt inte presterar lika bra i skolan.

Frågor till alla elever

Hur ofta äter du vanligtvis frukost på skoldagar (mån-fre)?

Antal svar: 738

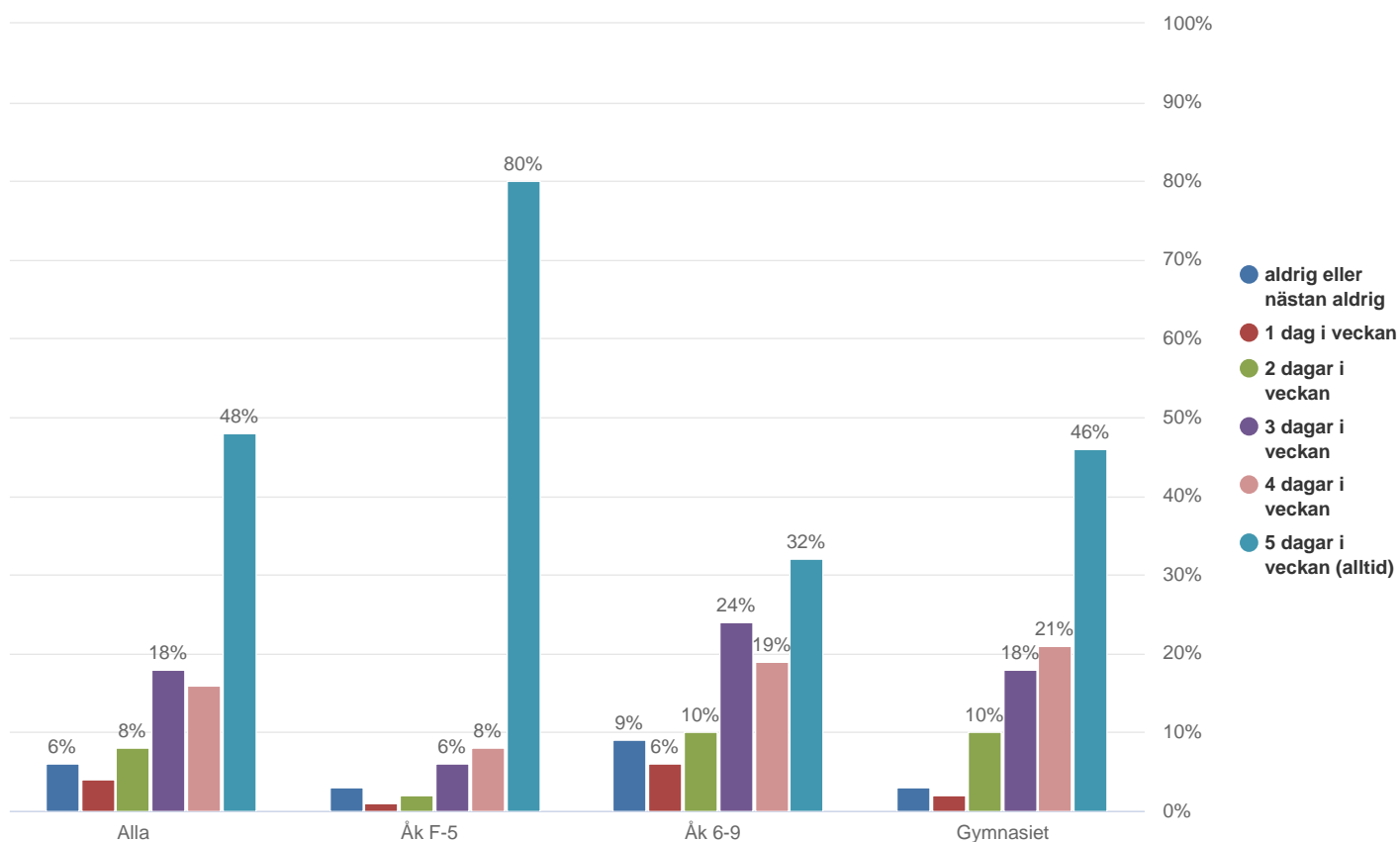
	Alla		Åk F-5		Åk 6-9		Gymnasiet		Totalt
	n	Procent	n	Procent	n	Procent	n	Procent	
aldrig eller nästan aldrig	155	21,8%	39	19,1%	94	24,7%	22	17,5%	310
1 dag i veckan	28	3,9%	6	3,0%	11	2,9%	11	8,7%	56
2 dagar i veckan	41	5,8%	8	3,9%	23	6,0%	10	7,9%	82
3 dagar i veckan	55	7,7%	7	3,4%	34	8,9%	14	11,1%	110
4 dagar i veckan	68	9,6%	17	8,3%	37	9,7%	14	11,1%	136
5 dagar i veckan (alltid)	364	51,2%	127	62,3%	182	47,8%	55	43,7%	728
Totalt	711		204		381		126		1422

Hur ofta äter du vanligtvis lunch i skolmatsalen?

Antal svar: 738

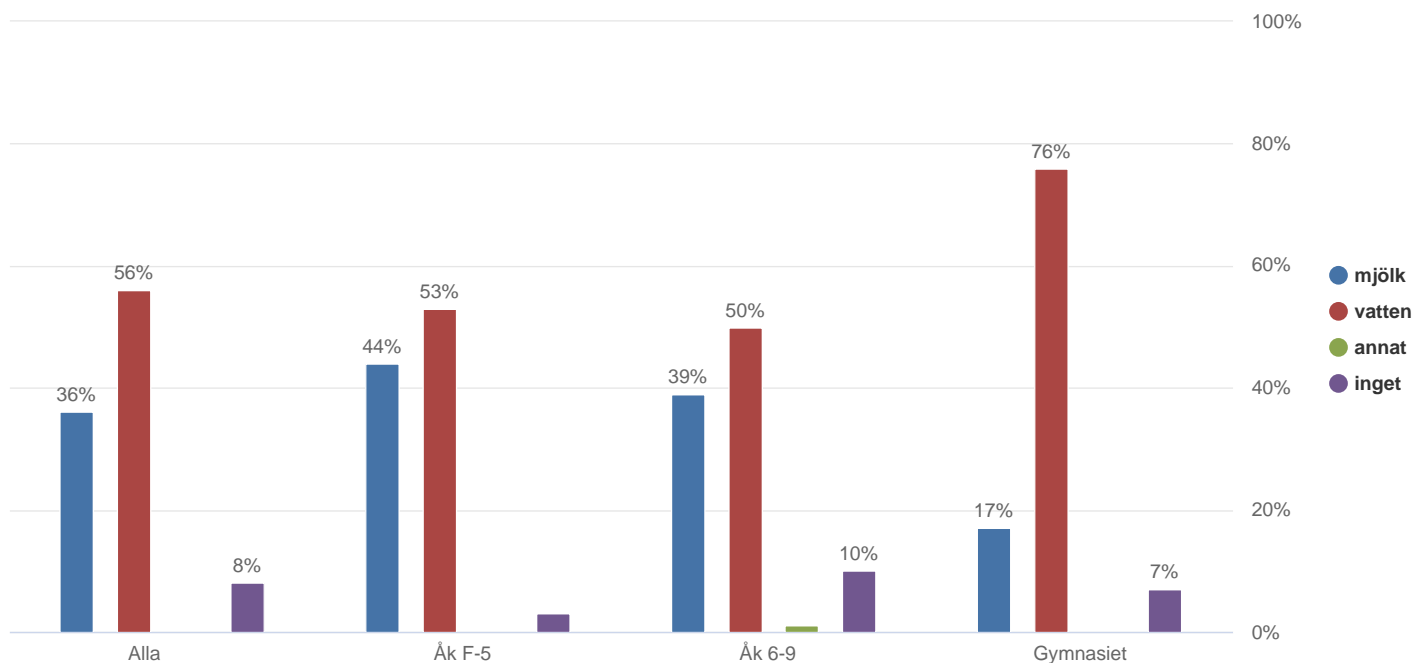
	Alla		Åk F-5		Åk 6-9		Gymnasiet		Totalt
	n	Procent	n	Procent	n	Procent	n	Procent	
aldrig eller nästan aldrig	45	6,3%	7	3,4%	34	8,9%	4	3,1%	90
1 dag i veckan	26	3,6%	2	1,0%	21	5,5%	3	2,3%	52
2 dagar i veckan	54	7,6%	3	1,5%	39	10,3%	12	9,4%	108
3 dagar i veckan	127	17,9%	13	6,4%	91	23,9%	23	18,0%	254
4 dagar i veckan	115	16,2%	16	7,9%	72	19,0%	27	21,1%	230
5 dagar i veckan (alltid)	344	48,4%	162	79,8%	123	32,4%	59	46,1%	688
Totalt	711		203		380		128		1422

Vad brukar du vanligtvis dricka till skollunchen?

Antal svar: 740

	Alla		Åk F-5		Åk 6-9		Gymnasiet		Totalt
	n	Procent	n	Procent	n	Procent	n	Procent	
mjök	260	36,5%	90	44,1%	148	38,9%	22	17,2%	520
vatten	396	55,5%	107	52,5%	192	50,4%	97	75,8%	792
annat	2	0,3%	0	0,0%	2	0,5%	0	0,0%	4
inget	55	7,7%	7	3,4%	39	10,2%	9	7,0%	110
Totalt	713		204		381		128		1426

Frågor till enbart äldre elever

Om du inte äter av skollunchen ibland, vad beror det oftast på?

Antal svar: 509

	Alla		Åk 6-9		Gymnasiet		Totalt
	n	Procent	n	Procent	n	Procent	
jag äter alltid skollunchen!	46	9,0%	28	7,3%	18	14,2%	92
jag är inte hungrig	19	3,7%	17	4,5%	2	1,6%	38
jag tycker inte att maten är god	412	80,9%	313	81,9%	99	77,9%	824
jag har inte tillräckligt med tid	7	1,4%	3	0,8%	4	3,1%	14
jag tycker inte om miljön i skolmatsalen	2	0,4%	1	0,3%	1	0,8%	4
mina vänner äter inte skollunchen	8	1,6%	7	1,8%	1	0,8%	16
annat	15	3,0%	13	3,4%	2	1,6%	30
Totalt	509		382		127		1018

Om du inte äter av varmrätten ibland, vad äter du då istället (vanligtvis)?

Antal svar: 506

	Alla		Åk 6-9		Gymnasiet		Totalt
	n	Procent	n	Procent	n	Procent	
jag äter alltid varmrätten!	50	9,9%	30	7,9%	20	15,8%	100
jag äter av tillbehören (t ex smörgås eller sallad)	137	27,1%	121	31,8%	16	12,7%	274
jag äter gröt/fil	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0
jag äter ingenting	116	22,9%	96	25,3%	20	15,9%	232
jag går hem och äter	26	5,1%	23	6,0%	3	2,4%	52
jag går till kiosk/affär	161	31,8%	96	25,3%	65	51,6%	322
jag äter på hamburgerbar/korvkiosk	3	0,6%	3	0,8%	0	0,0%	6
jag äter på restaurang/café	4	0,8%	2	0,5%	2	1,6%	8
jag äter medhavd matsäck	9	1,8%	9	2,4%	0	0,0%	18
Totalt	506		380		126		1012

Maten

Hur eleverna äter och uppfattar skolmaten påverkas av flera faktorer bl.a. matens smak och uppläggning, tillgång till godis, läsk och snabbmat osv. Dessa faktorer omskrivs inte i skollagen men kan vara minst lika viktiga som att maten är näringsrik. Det spelar därför ingen roll hur näringsrik skolmaten är om den inte blir uppäten, och långt ifrån alla elever äter dagligen en fullgod måltid i skolan.

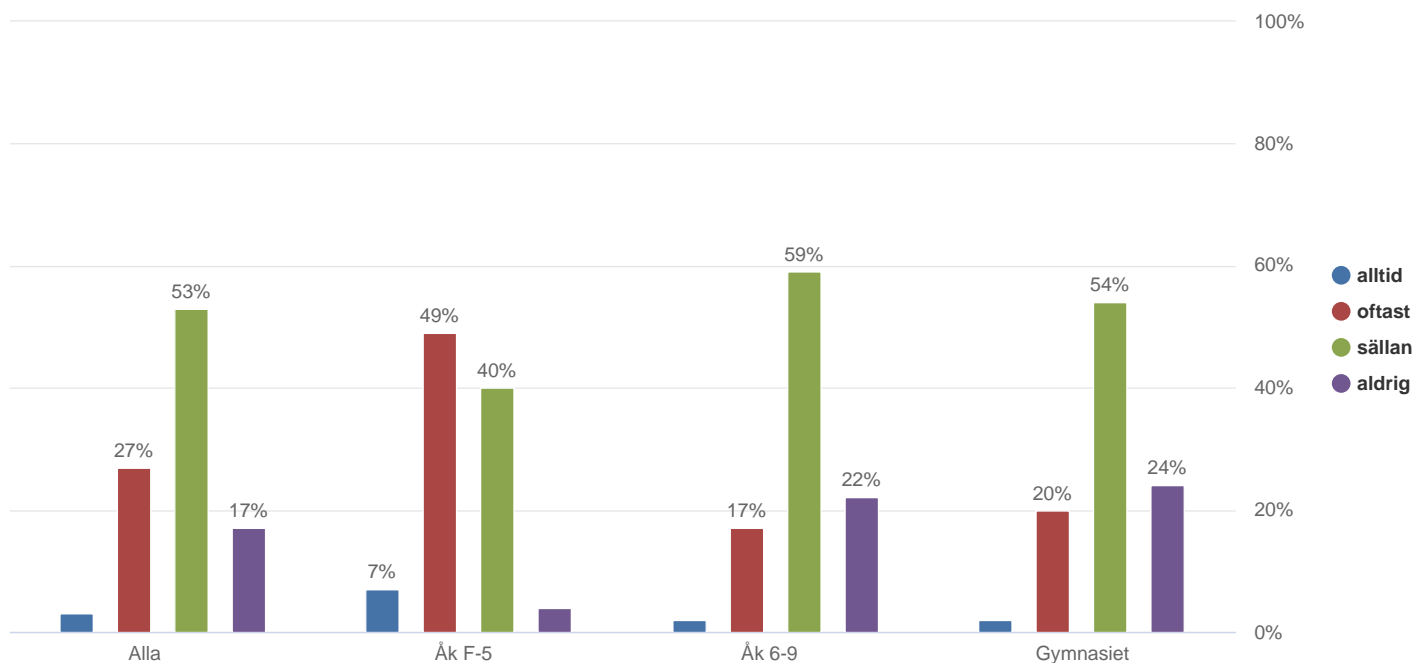
Ett varierat utbud och flera val av lunchrätter kan vara ett sätt att öka acceptansen av näringsrika livsmedel och nyfikenheten att prova någonting nytt. Det är därför bra om skolan kan erbjuda minst två lagade rätter och gärna ett välkomponerat vegetariskt alternativ till alla elever. Till den lagade måltiden bör skolan erbjuda bröd med smörgåsfett, dryck (vatten och mjölk) samt en salladsbuffé. För att locka elever samt bjuda på variation bör salladsbuffén bestå av minst fem olika sorters grönsaker/grönsaksblandningar.

Frågor till alla elever

Ser maten god ut?

Antal svar: 734

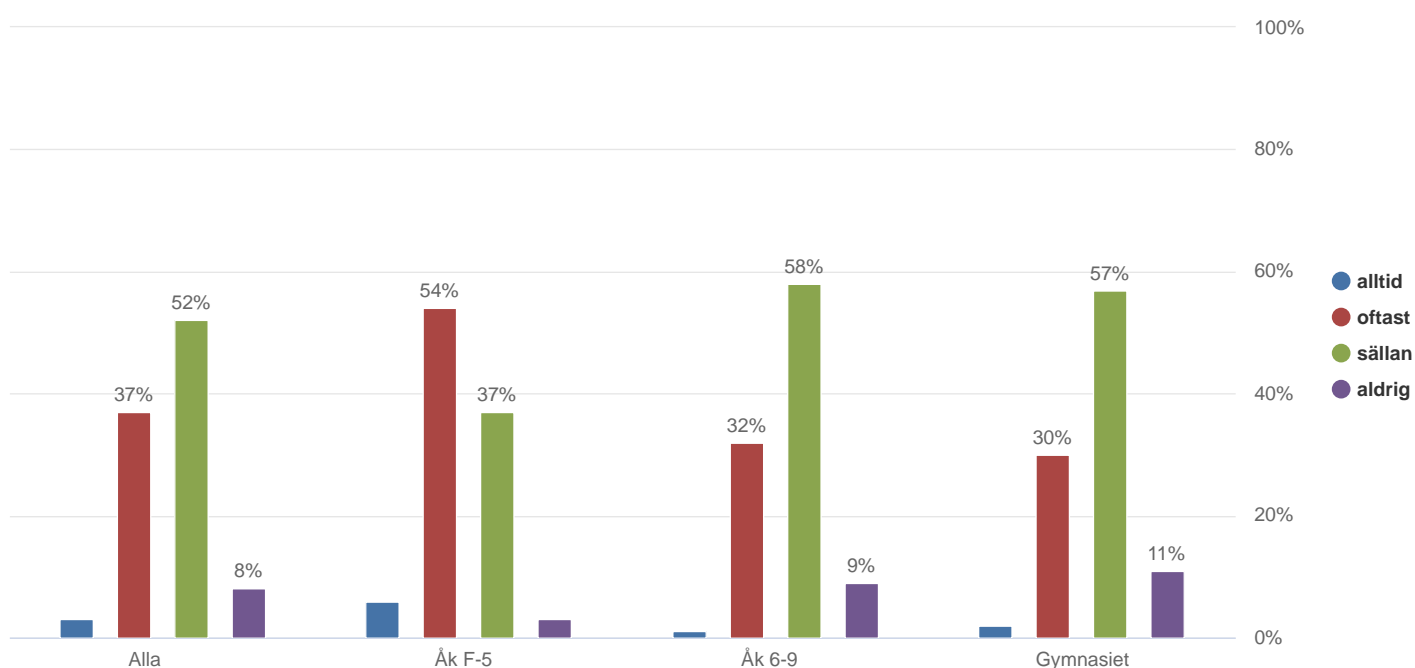
	Alla		Åk F-5		Åk 6-9		Gymnasiet		Totalt
	n	Procent	n	Procent	n	Procent	n	Procent	
alltid	23	3,3%	15	7,4%	6	1,6%	2	1,6%	46
oftast	189	26,7%	100	49,0%	63	16,8%	26	20,3%	378
sällan	372	52,6%	81	39,7%	222	59,2%	69	53,9%	744
aldrig	123	17,4%	8	3,9%	84	22,4%	31	24,2%	246
Totalt	707		204		375		128		1414

Smakar maten gott?

Antal svar: 734

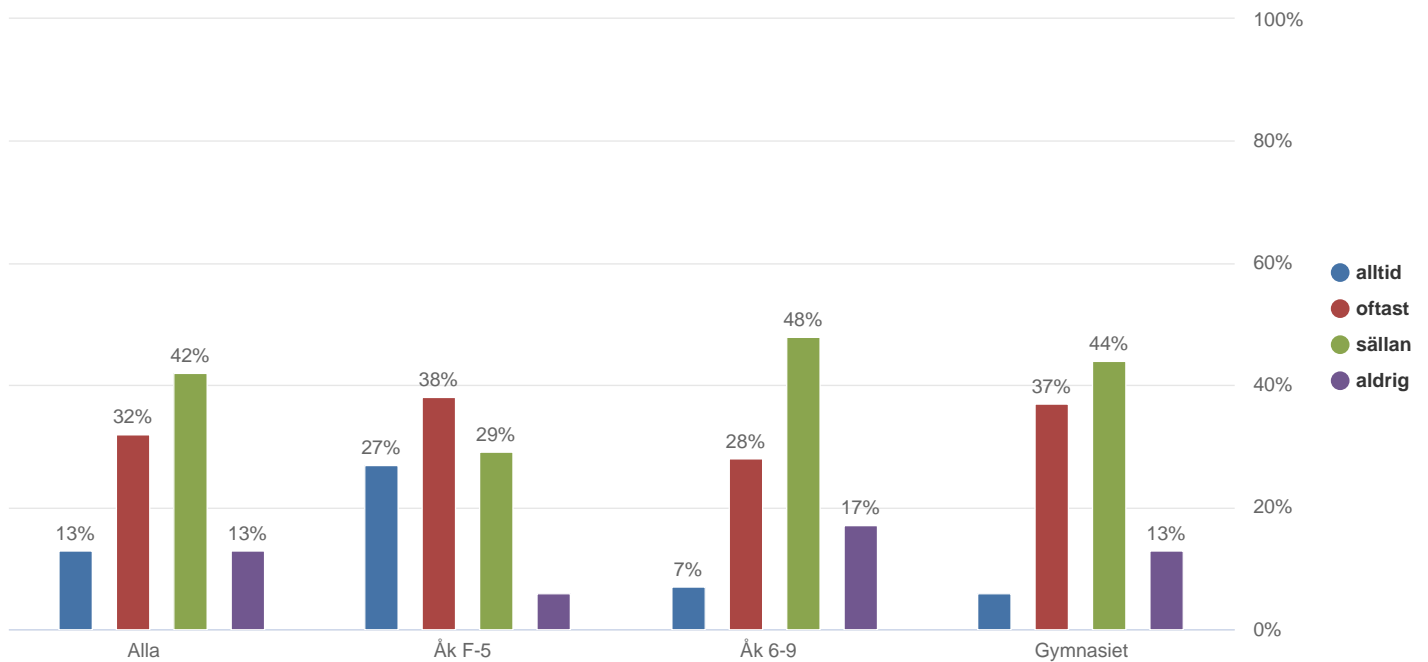
	Alla		Åk F-5		Åk 6-9		Gymnasiet		Totalt
	n	Procent	n	Procent	n	Procent	n	Procent	
alltid	20	2,8%	13	6,5%	5	1,3%	2	1,6%	40
oftast	266	37,6%	108	54,0%	119	31,4%	39	30,5%	532
sällan	366	51,8%	73	36,5%	220	58,1%	73	57,0%	732
aldrig	55	7,8%	6	3,0%	35	9,2%	14	10,9%	110
Totalt	707		200		379		128		1414

Brukar du äta dig mätt i skolmatsalen?

Antal svar: 737

	Alla		Åk F-5		Åk 6-9		Gymnasiet		Totalt
	n	Procent	n	Procent	n	Procent	n	Procent	
alltid	89	12,5%	54	26,7%	28	7,3%	7	5,5%	178
oftast	229	32,3%	77	38,1%	105	27,6%	47	37,0%	458
sällan	297	41,8%	58	28,7%	183	48,0%	56	44,1%	594
aldrig	95	13,4%	13	6,5%	65	17,1%	17	13,4%	190
Totalt	710		202		381		127		1420

Frågor till enbart äldre elever

Vad tycker du om lunchutbudet på din skola?

Antal svar: 506

	Alla		Åk 6-9		Gymnasiet		Totalt
	n	Procent	n	Procent	n	Procent	
det finns för lite att välja på	345	68,2%	275	72,6%	70	55,1%	690
det finns lagom mycket att välja på	156	30,8%	99	26,1%	57	44,9%	312
det finns för mycket att välja på	5	1,0%	5	1,3%	0	0,0%	10
Totalt	506		379		127		1012

Är varmrätten lagom varm?

Antal svar: 506

	Alla		Åk 6-9		Gymnasiet		Totalt
	n	Procent	n	Procent	n	Procent	
alltid	78	15,4%	55	14,6%	23	18,0%	156
oftast	278	55,0%	205	54,2%	73	57,0%	556
sällan	114	22,5%	89	23,5%	25	19,5%	228
aldrig	36	7,1%	29	7,7%	7	5,5%	72
Totalt	506		378		128		1012

Är drycken lagom kall?

Antal svar: 503

	Alla		Åk 6-9		Gymnasiet		Totalt
	n	Procent	n	Procent	n	Procent	
alltid	134	26,7%	96	25,5%	38	29,9%	268
oftast	228	45,3%	162	43,1%	66	52,0%	456
sällan	88	17,5%	70	18,6%	18	14,2%	176
aldrig	53	10,5%	48	12,8%	5	3,9%	106
Totalt	503		376		127		1006

Tror du att skollunchen är nyttig?

Antal svar: 506

	Alla		Åk 6-9		Gymnasiet		Totalt
	n	Procent	n	Procent	n	Procent	
alltid	46	9,1%	35	9,2%	11	8,7%	92
oftast	234	46,3%	171	45,1%	63	49,6%	468
sällan	160	31,6%	119	31,4%	41	32,3%	320
aldrig	66	13,0%	54	14,3%	12	9,4%	132
Totalt	506		379		127		1012

Tid att äta skollunchen

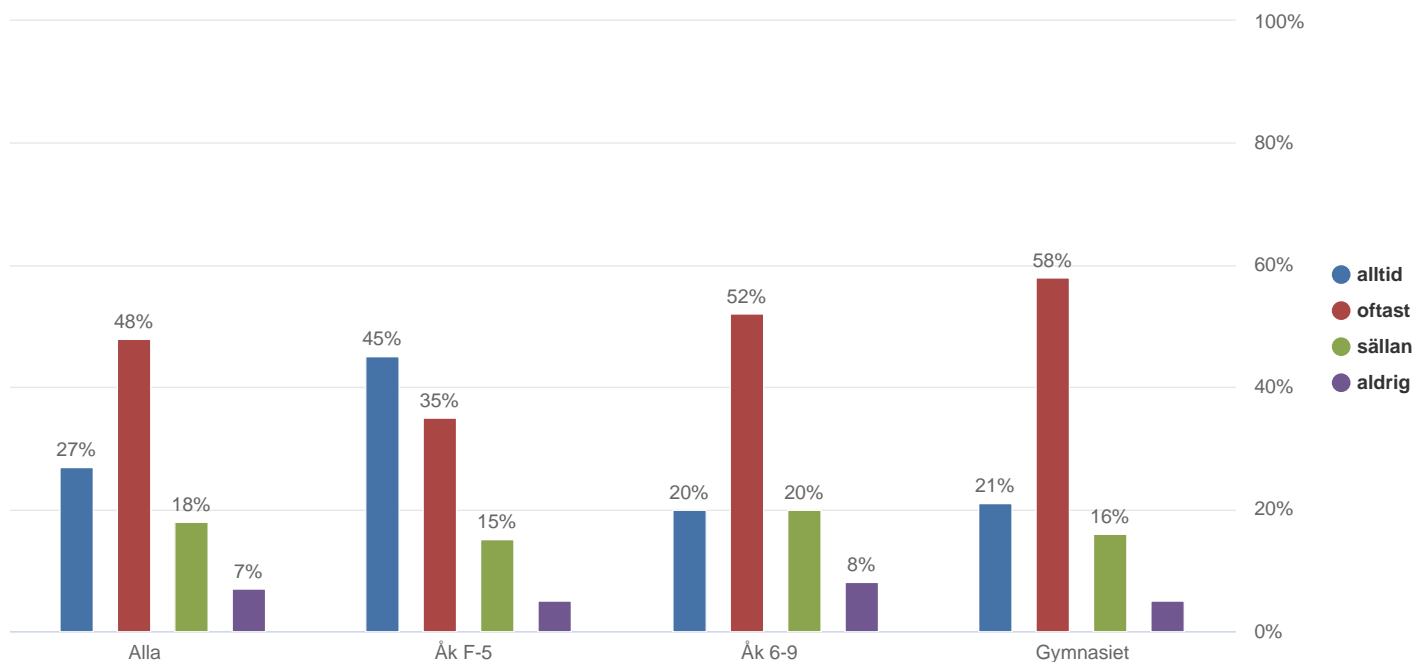
Tillräckligt med tid, korta kötider och en lämplig plats att äta sin lunch utan stress hjälper eleverna att känna matro, matglädje och att utveckla hälsosamma matvanor. Att schemalägga skollunchen på samma tid varje dag och tidigast kl. 11 främjar elevernas aptit och motverkar att eleverna blir hungriga under eftermiddagen. Enligt Livsmedelsverket så bör alla elever ha minst 20 minuter på sig att äta (utöver tid att ta mat och lämna disk).

Frågor till alla elever

Har du tillräckligt med tid på dig att äta din skollunch?

Antal svar: 736

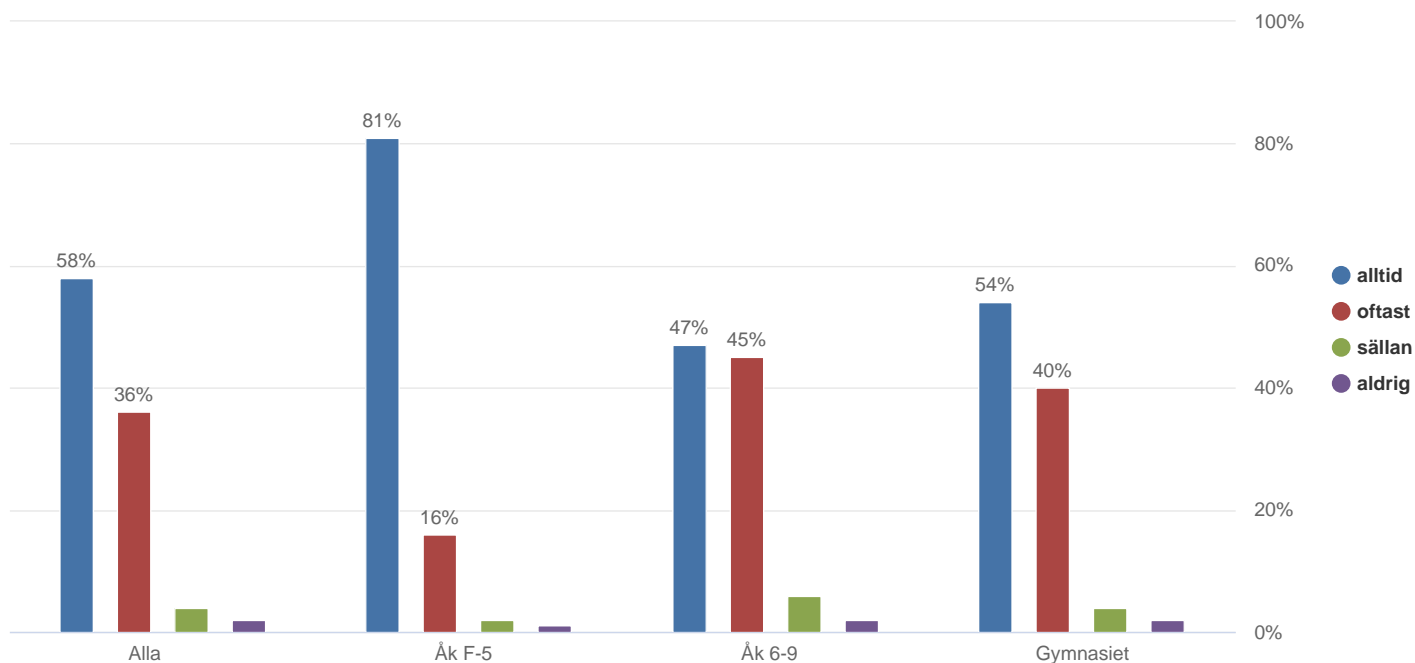
	Alla		Åk F-5		Åk 6-9		Gymnasiet		Totalt
	n	Procent	n	Procent	n	Procent	n	Procent	
alltid	195	27,5%	92	45,1%	76	20,1%	27	21,4%	390
oftast	339	47,8%	71	34,8%	195	51,4%	73	57,9%	678
sällan	127	17,9%	30	14,7%	77	20,3%	20	15,9%	254
aldrig	48	6,8%	11	5,4%	31	8,2%	6	4,8%	96
Totalt	709		204		379		126		1418

Får du vanligtvis en sittplats tillräckligt snabbt?

Antal svar: 736

	Alla		Åk F-5		Åk 6-9		Gymnasiet		Totalt
	n	Procent	n	Procent	n	Procent	n	Procent	
alltid	412	58,1%	166	81,4%	179	47,1%	67	53,6%	824
oftast	252	35,5%	33	16,2%	169	44,5%	50	40,0%	504
sällan	31	4,4%	3	1,4%	23	6,0%	5	4,0%	62
aldrig	14	2,0%	2	1,0%	9	2,4%	3	2,4%	28
Totalt	709		204		380		125		1418

Frågor till enbart äldre elever

Vad tycker du om köerna till skolmatsalen?

Antal svar: 505

	Alla		Åk 6-9		Gymnasiet		Totalt
	n	Procent	n	Procent	n	Procent	
alltid för långa	58	11,5%	23	6,0%	35	28,0%	116
oftast för långa	173	34,3%	96	25,3%	77	61,6%	346
sällan för långa	249	49,3%	236	62,1%	13	10,4%	498
aldrig för långa	25	4,9%	25	6,6%	0	0,0%	50
Totalt	505		380		125		1010

Skolrestaurangen

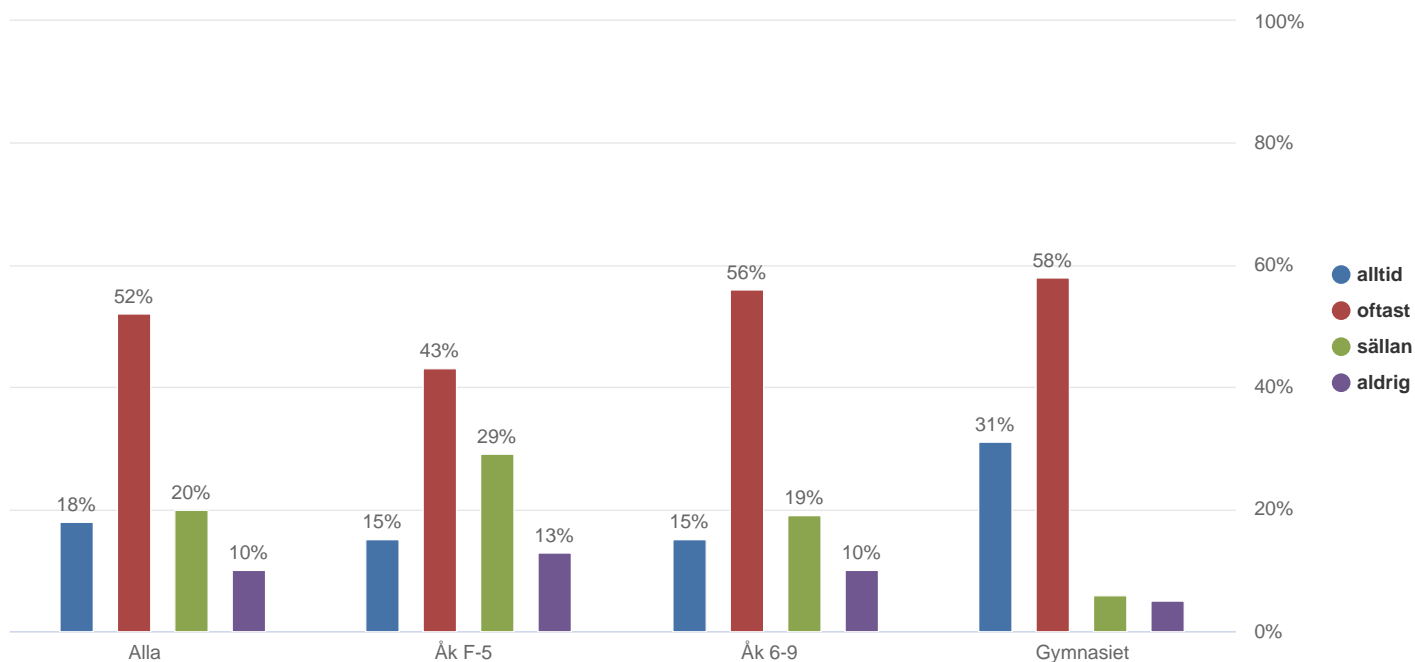
Hur eleverna äter och uppfattar skolmaten kan även påverkas av flera miljömässiga faktorer som miljön i skolrestaurangen, vuxna förebilder på skolan och i matsalen, bemötande av skolmåltidspersonal, ljudnivån m.m. Ofta är det ett helhetsgrepp som behövs kring skolmåltiderna för att eleverna ska trivas i skolrestaurangen och äta av skollunchen. Samverkan och ett gemensamt förhållningssätt bland alla vuxna på skolan är det som krävs. Skolledaren ansvarar för hela skolans miljö, inklusive måltidsmiljön. Skolpersonal som äter pedagogiskt ansvarar för ett positivt förhållningssätt till skollunchen.

Frågor till alla elever

Är ljudnivån/bullernivån i skolmatsalen okej (acceptabel)?

Antal svar: 735

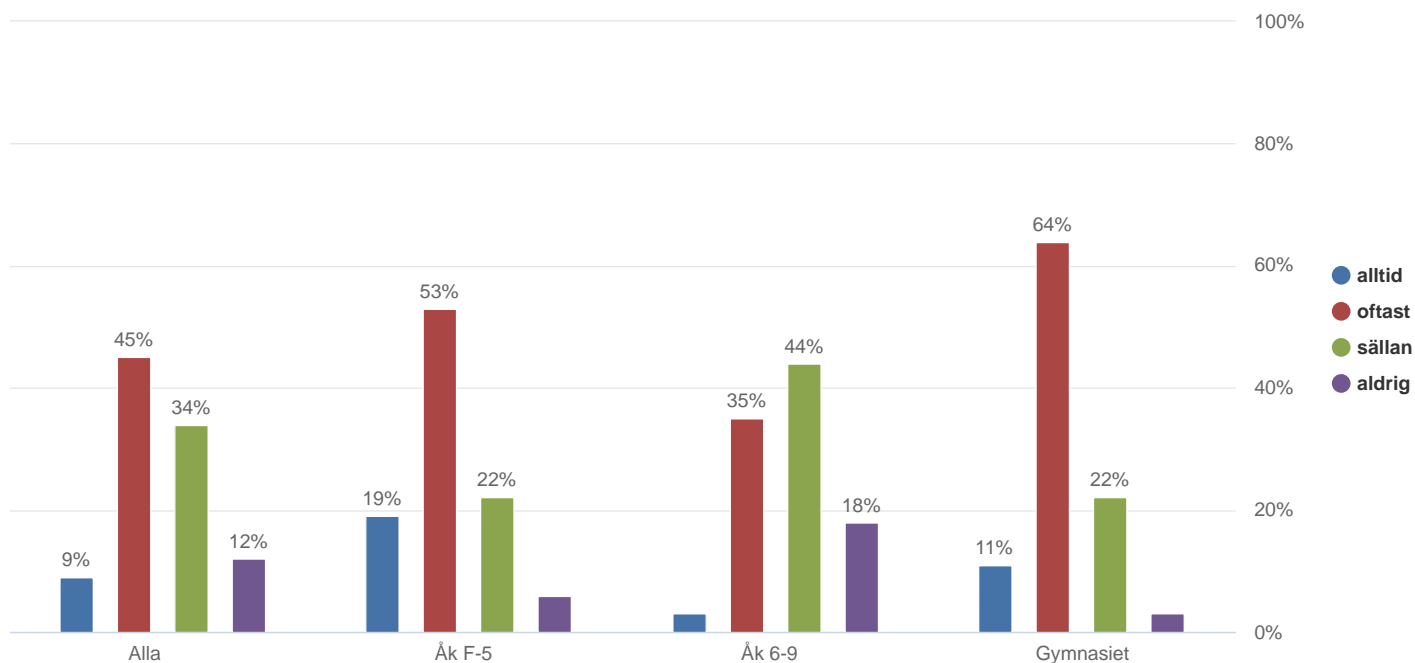
	Alla		Åk F-5		Åk 6-9		Gymnasiet		Totalt
	n	Procent	n	Procent	n	Procent	n	Procent	
alltid	126	17,8%	30	14,8%	57	15,0%	39	31,2%	252
oftast	371	52,4%	87	43,1%	212	55,6%	72	57,6%	742
sällan	139	19,6%	58	28,7%	73	19,2%	8	6,4%	278
aldrig	72	10,2%	27	13,4%	39	10,2%	6	4,8%	144
Totalt	708		202		381		125		1416

Är det rent i skolmatsalen?

Antal svar: 735

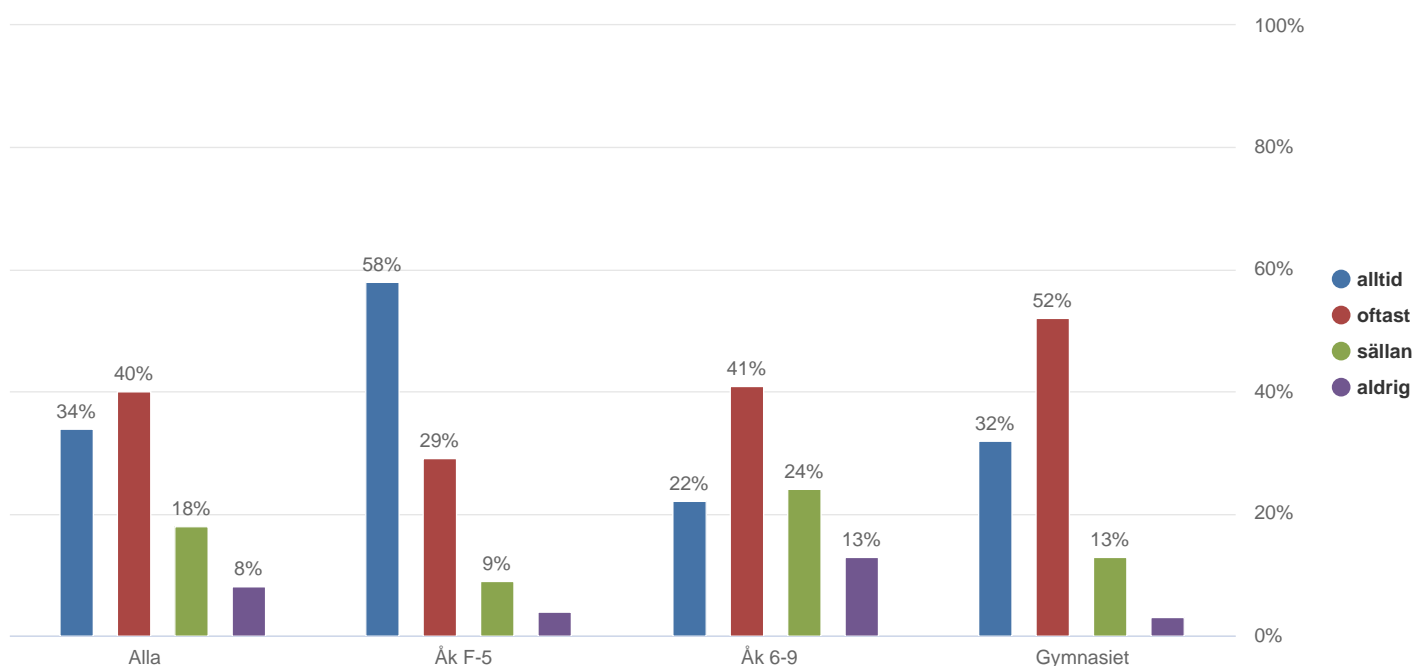
	Alla		Åk F-5		Åk 6-9		Gymnasiet		Totalt
	n	Procent	n	Procent	n	Procent	n	Procent	
alltid	64	9,0%	39	19,2%	11	2,9%	14	11,1%	128
oftast	322	45,5%	108	53,2%	134	35,3%	80	63,5%	644
sällan	239	33,8%	44	21,7%	167	44,1%	28	22,2%	478
aldrig	83	11,7%	12	5,9%	67	17,7%	4	3,2%	166
Totalt	708		203		379		126		1416

Är de vuxna som jobbar i skolmatsalen snälla och hjälpsamma?

Antal svar: 734

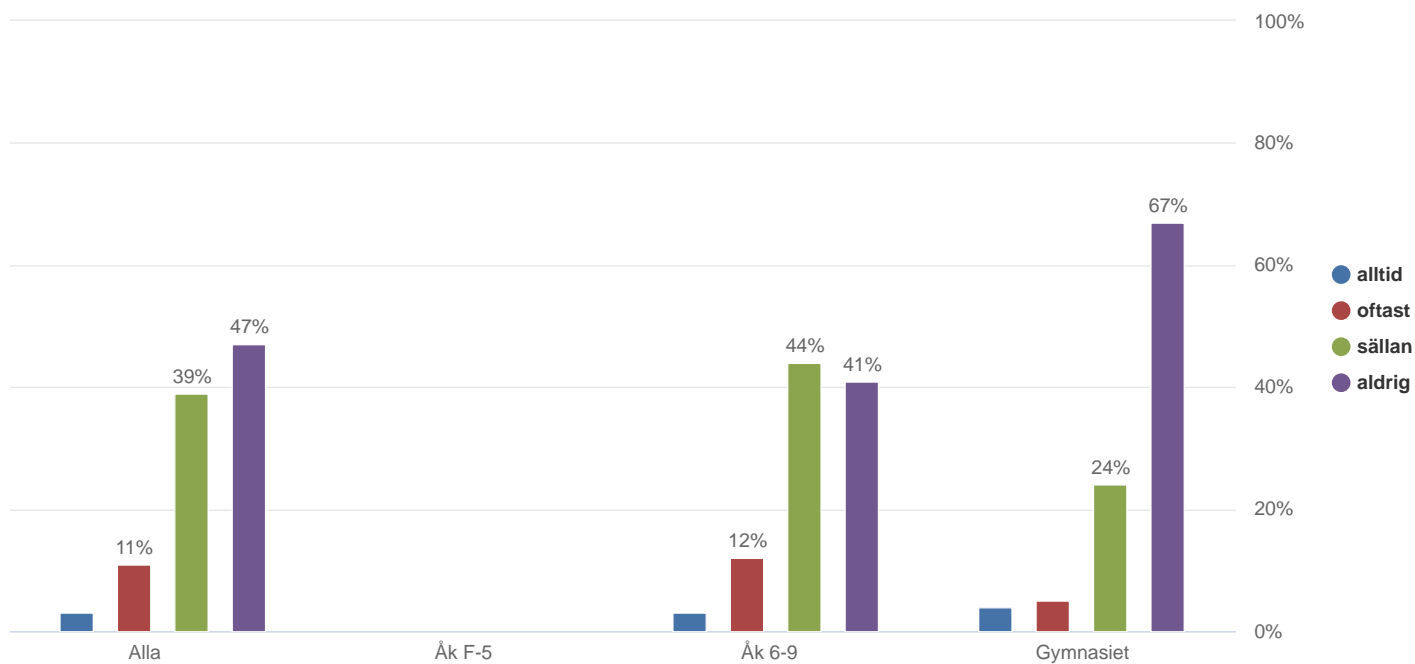
	Alla		Åk F-5		Åk 6-9		Gymnasiet		Totalt
	n	Procent	n	Procent	n	Procent	n	Procent	
alltid	242	34,2%	118	58,1%	85	22,3%	39	31,7%	484
oftast	280	39,6%	59	29,1%	157	41,2%	64	52,0%	560
sällan	125	17,7%	19	9,4%	90	23,6%	16	13,0%	250
aldrig	60	8,5%	7	3,4%	49	12,9%	4	3,3%	120
Totalt	707		203		381		123		1414

Sitter en lärare/vuxen med vid ditt bord när du äter skollunchen?

Antal svar: 504

	Alla		Åk F-5		Åk 6-9		Gymnasiet		Totalt
	n	Procent	n	Procent	n	Procent	n	Procent	
alltid	15	3,0%	0	0,0%	10	2,7%	5	4,0%	30
oftast	54	10,7%	0	0,0%	47	12,4%	7	5,5%	108
sällan	198	39,3%	0	0,0%	168	44,4%	30	23,8%	396
aldrig	237	47,0%	0	0,0%	153	40,5%	84	66,7%	474
Totalt	504		0		378		126		1008

Frågor enbart till äldre elever

Känner du dig trygg i skolmatsalen?

Antal svar: 507

	Alla		Åk 6-9		Gymnasiet		Totalt
	n	Procent	n	Procent	n	Procent	
alltid	213	42,0%	145	38,1%	68	54,0%	426
oftast	206	40,6%	160	42,0%	46	36,5%	412
sällan	60	11,9%	52	13,6%	8	6,3%	120
aldrig	28	5,5%	24	6,3%	4	3,2%	56
Totalt	507		381		126		1014

Uppmuntras du av lärare i skolmatsalen att äta skollunchen?

Antal svar: 499

	Alla		Åk 6-9		Gymnasiet		Totalt
	n	Procent	n	Procent	n	Procent	
alltid	49	9,8%	37	9,8%	12	9,8%	98
oftast	146	29,2%	123	32,6%	23	18,9%	292
sällan	146	29,3%	109	28,9%	37	30,3%	292
aldrig	158	31,7%	108	28,7%	50	41,0%	316
Totalt	499		377		122		998

Möjlighet att påverka skolmaten

Genom att låta eleverna engagera sig kring måltidsfrågor i matråd eller lyfta frågorna på klass- och elevråd kan skolan ta del av elevernas syn på skolmåltiden. Fördelen med ett separat matråd är att frågorna inte konkurrerar med andra frågor. Det är viktigt att eleverna har förståelse för vilka förutsättningar som gäller för skolmåltiden när de ska vara med att fatta beslut om meny och önskerätter. På så vis kan skolmåltiderna utgöra en viktig del av skolans demokratiarbete.

Att eleverna varje dag kan läsa en beskrivande text om maten som serveras underlättar ett informerat val men är också ett pedagogiskt sätt att lära ut kunskap; t ex om vad maträtter innehåller eller information om dess ursprung.

Frågor till enbart äldre elever

Finns det ett matråd/kostråd på din skola där ni elever kan diskutera skolmaten?

Antal svar: 508

	Alla		Åk 6-9		Gymnasiet		Totalt
	n	Procent	n	Procent	n	Procent	
ja	107	21,1%	82	21,5%	25	19,9%	214
nej	158	31,1%	133	34,8%	25	19,8%	316
vet ej	243	47,8%	167	43,7%	76	60,3%	486
Totalt	508		382		126		1016

Får du tillräckligt med information om vilka rätter som serveras och vad de innehåller?

Antal svar: 505

	Alla		Åk 6-9		Gymnasiet		Totalt
	n	Procent	n	Procent	n	Procent	
alltid	69	13,6%	43	11,3%	26	20,6%	138
oftast	219	43,4%	153	40,4%	66	52,4%	438
sällan	149	29,5%	120	31,7%	29	23,0%	298
aldrig	68	13,5%	63	16,6%	5	4,0%	136
Totalt	505		379		126		1010

Matsvinn

Maten vi äter står för en betydande del av vår miljöpåverkan och matsvinn bidrar till detta helt i onödan. Tallriksvinnet (den mat vi inte äter och sedan kastar) går att minska genom att synliggöra det och på så sätt öka elevernas medvetenhet om mängden mat de kastar. Ett tips är att väga slängd mat och sedan redovisa statistik

över mängden. Detta bör kombineras med information om svinnetts negativa konsekvenser på miljö och ekonomi. Även en lugn och trivsamtidsmiljö har effekter på mängden matsvinn eftersom elever som får sitta ner i lugn och ro i högre grad tenderar att äta upp maten på tallriken. Elever som har möjlighet att hämta mer av den mat de tycker om har lägre tendens att ta onödigt mycket första gången.

Frågor till enbart äldre elever

Hur ofta lämnar du mat kvar på tallriken?

Antal svar: 507

	Alla		Åk 6-9		Gymnasiet		Totalt
	n	Procent	n	Procent	n	Procent	
alltid	86	17,0%	61	16,0%	25	19,8%	172
oftast	204	40,2%	149	39,1%	55	43,7%	408
sällan	194	38,3%	151	39,6%	43	34,1%	388
aldrig	23	4,5%	20	5,3%	3	2,4%	46
Totalt	507		381		126		1014

Om du lämnar mat kvar på tallriken, vad beror det oftast på?

Antal svar: 504

	Alla		Åk 6-9		Gymnasiet		Totalt
	n	Procent	n	Procent	n	Procent	
jag lämnar aldrig mat kvar på tallriken!	17	3,4%	11	2,9%	6	4,9%	34
jag är inte så hungrig som jag tror	39	7,7%	34	8,9%	5	4,0%	78
maten är inte så god som jag tror	401	79,6%	299	78,7%	102	82,3%	802
jag tar mycket eftersom att jag är rädd att maten ska ta slut	5	1,0%	1	0,3%	4	3,2%	10
jag hinner inte äta upp maten	16	3,2%	14	3,7%	2	1,6%	32
jag vet inte varför	26	5,1%	21	5,5%	5	4,0%	52
Totalt	504		380		124		1008

Elevernas synpunkter

I slutet av enkäten hade eleverna plats att skriva "Tips på hur skolmåltiden på din skola kan förbättras". Nedan är vad som skrevs (oredigerat).

Har du tips på hur skolmåltiderna på din skola kan förbättras?

Antal svar: 554

Alla	Åk F-5	Åk 6-9	Gymnasiet
God mat fräsch mat inte så mycket röror	God mat fräsch mat inte så mycket röror	Godare mat, fråga elever vad de vill ha	Godare mat för fan
Godare mat för fan	Genom ett trevligare upplägg och att vi, elever själva kan få vara med och påverka lite vilken mat som serveras.	Att det borde vara mer mat som t.ex. Tacos eller hamburgare med bröd o sånt. Jag vet att det är inte bra för hälsan men 1 eller 2 gånger i veckan kommer inte skada oss eller hur. Och att eftersom jag äter inte fläsk så finns det inte mycket att välja på när maten är typ blodpudding, det finns vegetarisk men jag är inte vegan och vegetariska maten brukar inte vara gott. Så jag tycker att de här två sakerna borde förändras.	Inte blanda i för mycket grönsaker i maten utan ha det på sidan om, mer klassiska rätter som barn alltid gillar.
Inte blanda i för mycket grönsaker i maten utan ha det på sidan om, mer	mer kött i maten	När det står att det ska vara en mat, var då det! Står det köttbullar, var köttbullar	Större utbud, godare glutenfri mat och bara allmänt godare maträtter, vanlig

Alla	Åk F-5	Åk 6-9	Gymnasiet
klassiska rätter som barn alltid gillar.		och inte kycklingköttbullar. Det är alldeles för mycket konstig mat. Jätte mycket vegetariskt.	husmanskost
Större utbud, godare glutenfri mat och bara allmänt godare maträtter, vanlig husmanskost	Nej	Vi har 2 rätter per dag. Ett vegetariskt och ett annat. Men många dagar nu de senaste 2 åren serveras 2 vegetariska rätter och inget kött/ fisk alternativ - jag är inte vegetarian. Önskar det fanns ett tredje alternativ med fil eller gröt. Salladsbordet innehåller bara konstiga sallader och bönor - kunde innehålla mer vanliga grönsaker som gurka, tomat och morötter.	Gör rätter som alla äter av, försök inte vända och vrida på rätterna så mycket för det blir oftast helt fel när mattanerna försöker göra något nytt och gott!
Gör rätter som alla äter av, försök inte vända och vrida på rätterna så mycket för det blir oftast helt fel när mattanerna försöker göra något nytt och gott!	mer kött	Kolla med eleverna va de önskar för mat och försöka anpassa den till önskemål så mycket som möjligt.	att ni öppnar upp så man kan ta på båda sidor igen , det är alldeles för långa köer på grund av att det bara finns en kö at gå i
att ni öppnar upp så man kan ta på båda sidor igen , det är alldeles för långa köer på grund av att det bara finns en kö at gå i	Kycklingklubbor	godare mat	bättre mat
bättre mat	Vanliga pannkakor	mera kött och mindre vegan saker!!!	ge skolan en större budget så att mer pengar kan läggas på skolmaten. även att göra mer av den maten eleverna gillar
ge skolan en större budget så att mer pengar kan läggas på skolmaten. även att göra mer av den maten eleverna gillar	Att maten räcker till alla	Jag tycker inte alls att det är fel på skolmaten, utan mer på elevernas inställning till den. Står ordet vegetariskt på tavlan i matsalen där dagens lunch visas blir folk genast "äcklade" och går där ifrån utan att smaka någonting. Jag tar alltid av skolmaten oavsett vad det är eller om jag tycker om det eller inte. Jag smakar i alla fall. Och oftast så smakar dessa vegetariska varianter på rätterna knappt annorlunda från samma rätt med kött.	Laga god mat
Laga god mat	Längre lunchtid... mindre fisk och varmhåll inte maten så länge gör pastan blir hård	nej	mindre vegetariskt.
Genom ett trevligare upplägg och att vi, elever själva kan få vara med och påverka lite vilken mat som serveras.	Det är för mycket vegetarisk mat i skolan. Vill ha mer vanlig" mat som pasta ris köttbullar hamburgare korv mm	gör bättre mat. skriv inte att det blir en mat på matsedeln men sen ändra maten på den dagen. jag förstår att leveranser kan vara försenade men det är jobbigt när man tror man får fläskkarré och istället får nudelwok. gör mindre vegetarisk och sluta ersätta kött för kyckling. jag förstår att det är bättre för naturen men ingen vill äta det. hur svårt kan det vara	Mindre vegetariskt och mindre fisk. Det är vegetariskt nästan varje dag. Att det finns ett vegetariskt alternativ är helt okej, men det jag tycker är dåligt är när det bara finns vegetariskt. Idag tex. den 20 oktober är det vegetarisk lasagn. VAD ÅR DET FÖR FEL PÅ VANLIG LASAGN? Och fisken? ni kan väll iaf göra den god. INGEN vill äta laxfärsbiffar. Dem ser sjukt vidriga ut och smakar bajs. fixa bättre mat så vi kan arbeta bättre.
mindre vegetariskt.	Hellre mackor än bajs	mer pengar för bättre mat	Inte så mycket vegetariskt och inte så mycket fisk. det är typ inga som äter fisk eller vegetariskt det slängs jätte mycket mat. Det kan finnas vegetarisk alternativ men det behöver ju inte vara vegetariskt varje jävla dag. Och ingen äter den äckliga fisken gör den god, sej gratäng sååå jävla äckligt.
Mindre vegetariskt och mindre fisk. Det är vegetariskt nästan varje dag. Att det finns ett vegetariskt alternativ är helt okej, men det jag tycker är dåligt är när det bara finns vegetariskt. Idag tex. den 20 oktober är det vegetarisk lasagn. VAD ÅR DET FÖR FEL PÅ VANLIG LASAGN? Och fisken? ni kan väll iaf göra den god. INGEN vill äta laxfärsbiffar. Dem ser sjukt vidriga ut och smakar bajs. fixa bättre mat så vi kan arbeta bättre.	Mindre vegetarisk mat. Mer vanlig husmanskost. 6 minuter tyst istället för 5 min.	ha husmanskost, bättre sallad, mjuka bröd	Lägg ner mer tid på maten. Och gör mer mat som är inom normen. Typ potatis med köttbullar. Stek maten bra
Inte så mycket vegetariskt och inte så mycket fisk. det är typ inga som äter fisk eller vegetariskt det slängs jätte mycket mat. Det kan finnas vegetarisk alternativ	Färdigkokt ris, bra kokta potatisar inte vattniga och grå, påfylld salladsbar utan ananas och lingon blandat i salladen. Vill ha kryddor och fler matalternativ.	lyssna mer på eleverna , VANLIG husmanskost	Mindre vegetariskt Ha alltid ett vanligt alternativ med kött eller något som inte är vegetariskt, vill inte bli på tvingad vegetariskt

Alla	Åk F-5	Åk 6-9	Gymnasiet
men det behöver ju inte vara vegetariskt varje jävla dag. Och ingen äter den äckliga fisken gör den god, sej gratäng sååå jävla äckligt.	Skulle ibland vilja ha krispig kyckling eller nuggets (de vi får är soggy), grillat kött, Pommes frites, bra hamburgare med färskt bröd och kebapallrik.		
Lägg ner mer tid på maten. Och gör mer mat som är inom normen. Typ potatis med köttbullar. Stek maten bra	Mera kött, mindre vegetariskt, mera "vanliga" rätter, mera blandning för oss som behöver specialkost,	de kan vara bättre mat	Förenkla måltiderna. Försök inte att snitta till det. Det uppskattas ofta mer med enkel mat än komplicerad
Mindre vegetariskt Ha alltid ett vanligt alternativ med kött eller något som inte är vegetariskt, vill inte bli på tvingad vegetariskt	mer att välja på om man inte tycker om = flera maträtter	bättre mat och ordentligare, ite liksom fisk 4 gånger i veckan	När dem skriver ut att olika alternativ så är det ibland inte olika alternativ, (vegetarieanernas alternativa mat tvingas på alla andra). Sluta med det så man kan äta i skolan dem dagarna. Det har också blivit sämre kvalitet på maten vi får.
Förenkla måltiderna. Försök inte att snitta till det. Det uppskattas ofta mer med enkel mat än komplicerad	Inte så mycket vegetariskt kanske varannan vecka	göra godare maträtter som passar flera	Mindre vegetariskt och mer populära maträtter vid yngre
mer kött i maten	Ändra matsedeln till mer barnvänlig mat inte så mycket vegetariskt	köpa mat från ett annat "märke". maten är ofta kall och torr, mjölig. man är inte så taggad på att de är lunch. men ett annat tips är att man har den mat som barnen tycker om oftare och maten man minst tycker om mindre sällan.	Gör den god o inte typ Kattmat
När dem skriver ut att olika alternativ så är det ibland inte olika alternativ, (vegetarieanernas alternativa mat tvingas på alla andra). Sluta med det så man kan äta i skolan dem dagarna. Det har också blivit sämre kvalitet på maten vi får.	Mindre ljud, då skulle det bli lättare att koncentrera sig. Mindre vegetarisk mat	gör godare mat som barn tycker är gott	Inte koka pastan föra mycket, ha godare saker som är normala inte konstiga saker
Mindre vegetariskt och mer populära maträtter vid yngre	Inte så mycket grönsaker i maten. Ej vegetariskt.	Flera alternativ, fräschare grönsaker, bättre potatis, mindre fisk, oftare mjukt bröd.	Jag tycker de borde servera godare mat som smakar, vilket som leder till mindre mat avfall.
Gör den god o inte typ Kattmat	Oftast är maten inte så god, så jag vill att de ska bättras	>=)	Lägga ner mer pengar på skolmaten för att utvidga maten och varierandet av maten
Inte koka pastan föra mycket, ha godare saker som är normala inte konstiga saker	Ta bort fisk med vit sås.	Nej	Mindre vegetarisk
Jag tycker de borde servera godare mat som smakar, vilket som leder till mindre mat avfall.	1. Använda närproducerad mat. 2. Yougurt eller fil eftersom typ ingen gillar skol maten! 3. Mjukt bröd efter som ingen gillar skolmaten. Och ingen blir mätt efter lunchen! Så då är det bra med bröd! 4. En skål med frukt, t.e.x äpple, bannan, eller mandarin.	neh	mer kött
Lägga ner mer pengar på skolmaten för att utvidga maten och varierandet av maten	Mindre vegetariskt	skaffa bättre mat bestie	Allting behöver inte vara vegetariskt eftersom att den vegetariska maten som görs i skolan är verkligen inte bra, det är väldigt torrt eller smaklöst. Om det är korvstroganoff, ha riktigt korv och inte soja korv eftersom att det är smaklöst, jätte äcklig konsistens och jätte mjuk. Det är vegetarisk mat 80% av all mat vi får och ja det ska finnas ett vegetariskt alternativ men de som inte är vegetarianer ska kunna få kött. Maten har blivit sämre!!
Mindre vegetarisk	Mindre vegetariskt!	tycker också att ni ska skaffa bättre mat bestie	Dem kan börja laga lite mer "vanlig" mat istället för specialsaker som ingen äter. t.ex. när det är köttbullar har det vart kycklingkullar och vegetariska. det är mycket vegetariskt som inte smakar bra.
mer kött	Mer kött. Det är för mycket vegetariskt. Frukt som man kan ta om man inte blir riktigt mätt. Mer barnvänliga färska grönsaker som gurka och paprika.	ha utbildade mat tanter som kan laga mat.	Vi får enbart vegetariskt. Bara vegetariska alternativ. Vegetarisk mat är god om man lagar den rätt, skolans mat kan man knappt titta på. Dem försöker för mycket, komplicerade maträtter. Vad hände med vanlig husmanskost? Vanlig lasagne? Nej maten är oftast äcklig och ser inte det minsta aptitlig ut. Undviker skolans mat för det är så mycket grejer i. Oftast så är det samma rätter också.

Alla	Åk F-5	Åk 6-9	Gymnasiet
Allting behöver inte vara vegetariskt eftersom att den vegetariska maten som görs i skolan är verkligen inte bra, det är väldigt torrt eller smaklöst. Om det är korvstroganoff, ha riktigt korv och inte soja korv eftersom att det är smaklöst, jätte äcklig konsistens och jätte mjuk. Det är vegetarisk mat 80% av all mat vi får och ja det ska finnas ett vegetariskt alternativ men de som inte är vegetarianer ska kunna få kött. Maten har blivit sämre!!	Mer barnvänlig meny med mindre vegetariska alternativ	godare mat som inte är vegetarisk	Bättre mat '= Ej byta ut t.ex. gris mot kyckling. mer kötträtter, bättre utlagda.. tillaga maten rätt. (inge halvfabrikat)
Dem kan börja laga lite mer "vanlig" mat istället för specialsaker som ingen äter. t.ex. när det är köttbullar har det vart kycklingkullar och vegetariska. det är mycket vegetariskt som inte smakar bra.	Det är svårt att äta sig mätt på vegetarisk mat ibland	Mindre vegetarisk mat	mer kött mindre vegetariskt, bättre smaker och bättre tillagad, mer variation, mer normala rätter
Vi får enbart vegetariskt. Bara vegetariska alternativ. Vegetarisk mat är god om man lagar den rätt, skolans mat kan man knappt titta på. Dem försöker för mycket, komplicerade maträtter. Vad hände med vanlig husmanskost? Vanlig lasagne? Nej maten är oftast äcklig och ser inte det minsta aptitlig ut. Undviker skolans mat för det är så mycket grejer i. Oftast så är det samma rätter också.	Tycker maten på Olandsskolan är otroligt dålig, och det är väldigt sällan de är mat som ens är god! Måste ha med sig extra mellis varje dag till skolan hemifrån för att slippa gå hungrig jämt ! Maten borde bli mer barn vänlig och laga sådan mat alla barn gillar !	fler förslag, vanligare mat	Ha kött och inte bytta ut maten mot äckliga varianter på maten. Ha bacon i potatisbullar de är så jävla torra och äckliga ingen gillar de. Ha vanliga köttbullar och inte kycklingbullar mycket sämre och äckligare.
Bättre mat '= Ej byta ut t.ex. gris mot kyckling. mer köttätter, bättre utlagda.. tillaga maten rätt. (inge halvfabrikat)	Mer kött & mindre vegetariskt	försöka göra den fräschare	Ha mer kött
mer kött mindre vegetariskt, bättre smaker och bättre tillagad, mer variation, mer normala rätter	Vill ha en annan maträtt och välja på när det är vegetariskt. Så man slipper gå utan mat o va hungrig	Godare och mer ungdomlig mat, enkla rätter och inte massa grytor mm.	Godare bättre lagad mat Mer varierad Mer grönsaker mindre fisk
Ha kött och inte bytta ut maten mot äckliga varianter på maten. Ha bacon i potatisbullar de är så jävla torra och äckliga ingen gillar de. Ha vanliga köttbullar och inte kycklingbullar mycket sämre och äckligare.	Mer husmanskost, mer kött som inte blir utbytt mot vegetariskt alternativ. Större salladsbord och att man har möjlighet att äta flera hårda mackor om man inte gillar maten.	en vegetarisk rätt och en kött rätt varje dag att ha att välja på. smaksätt skol maten bättre.	Godare, bättre alternativ. Istället för att likna köttätter gör vegetariska grejer ta inte bort köttet från en kött rätt liksom
Ha mer kött	Bättre och mer vanlig mat. Inte avancerat och konstigt som gör att det inte passar barnen. Det är barn som ska äta och då ska inte menyn varje vecka låta så avancerad att knappt en vuxen vet var det faktiskt är för mat.	Mindre vegetarisk, mer husmanskost	Godare mat
Godare bättre lagad mat Mer varierad Mer grönsaker mindre fisk	Min dotter gillar maten men med tiden hinner hon inte mer 2 portioner ibland och går då lite hungrig. Samma gäller mellis på em. Hon hinner ibland bara med en macka och går hungrig. Vet ej hur långa lunchraster eller mellistraster de har men kanske att förlänga dem så de hinner äta ordentligt.	Laga inte konstig mat, inget barn vill ha tikka masala. Ge oss vanlig husmanskost eller något som är vanligt som de flesta tycker om. Goda grönsaker, inte bönor. Sluta göra allt vegetariskt! Vi gillar kött. Saknar potatisbullar med bacon :(Gör ej kött rätter till veganska, ha ett kött alternativ och ett vegetariskt och ha goda såser till om de e vegetariskt för konsistensen får mig att vilja spy
Godare, bättre alternativ. Istället för att likna köttätter gör vegetariska grejer ta inte bort köttet från en kött rätt liksom	Jag vill ha mera tid att äta lunch	Att dom frågar va eleverna vill ha	Laga maträtterna bättre och godare
Godare mat	Mindre vegetariskt	Mer kött och mindre vegetarisk kost	godare mat
Gör ej kött rätter till veganska, ha ett kött alternativ och ett vegetariskt och ha goda såser till om de e vegetariskt för konsistensen får mig att vilja spy	Mindre vegetariskt	Godare mat snälla	godare mat
Laga maträtterna bättre och godare	Två alternativ varje dag att välja på eller fil och flingor. Den vegetariska maten är oftast för stark. När det är vegetariskt kanske de kan finnas bakat bröd eller matigare sallad. Jag saknar mannagrynsgröt.	Mindre vegetarisk mat eftersom den inte smakar gott. Fler alternativ att välja på.	mer kött
godare mat	Personalen kan tillaga den bättre, mer protein i de vegetariska rätterna	tänk på dem barnen som inte kan äta fläsk och tänkt på att vi inte är djur som äter vegetarisk.	Tacofredag och pankakstorsdag
godare mat	Andra alternativ när de är vegetariskt/mindre vegetarisk mat Mera mat som passar barn. Tex Kycklingklubbor, Hamburgare, köttbullar, chickenbits, korv.mannagrynsgröt osv.	Gör faktiskt bra mat som är ätbar.	godare

Alla	Åk F-5	Åk 6-9	Gymnasiet
mer kött	Lugnare vid frukosten	Inte så mycket vegetariskt. Det är för mycket sådan mat. Alltså mer kött. Mer vanliga grönsaker som majs, paprika, gurka, tomat, morot.	inte vegetarisk 5 dagar i veckan
Nej	Inet	Inte vegetarisk mat. Jag skulle önska att maten lagades från grunden i skolköket istället för att det köps färdigt och bara värms på. Mjölken och vattnet behöver kylas ner mera.	gör den god, är det så svårt?
mer kött	Mindre färdigfabrikat och mer hemgjord mat. Mer köttfärsås och spagetti. Lite mindre vegetariskt.	Inte städa undan maten innan vi ens har hunnit komma dit. Fylla på i salladsbaren.	jag vill ha mera protein, för att jag går på gymmet och vill bygga muskler men jag kan inte bygga muskler på bara vegetarisk mat, jag kan gärna ta nån "extra" kost som har mera protein i sig om det finns
Tacofredag och pankakstorsdag	Lugnare. Är mycket ljud i matsalen.	Tycker inte det är gott med vegetariskt. Grytorna innehåller massor av grönsaker och blir inte goda då. Skulle uppskatta en enklare mat, vanlig husmanskost.	Mer protein inte vegetariskt
godare	Att ha många matråd och typ att eleverna får välja mat på fredagar Hej då!	Mindre vegetarisk mer husmanskost	Ha mer proteinrik mat till de som är aktiva. Ha mer alternativ i salladsbaren.
inte vegetarisk 5 dagar i veckan	5 tysta är för länge.	Fråga eleverna om önskemål oftare och mindre vegetarisk	Sluta byt ut det enda man ser fram emot mot vegetarisk. Varför är det inte bacon i potatisbullarna? Jag behöver mitt protein. Jag gillar potatismos. Gör bättre grönsaker. Blanda inte i koriander i mina tomater. Jag älskar köttbullar. INTE kycklingbullar. Jag gillar panerad sejfille Jag gillar carbonara Jag blev jättebesviken på era nuggets. Dom var för hårda
gör den god, är det så svårt?	Lägg maten så det ser finare ut, fula sidan neråt. Mer kött. Bilderna på veckomenyn ser äckliga ut och man blir inte sugen på att äta det, tvärtom man vill kräkas.	Mer vanlig mat som barn gillar! Köttbullar , korv , pannbiff , mindre vegetarisk	Godare mat som ungdomar gillar
jag vill ha mera protein, för att jag går på gymmet och vill bygga muskler men jag kan inte bygga muskler på bara vegetarisk mat, jag kan gärna ta nån "extra" kost som har mera protein i sig om det finns	Mer pannkaka, mer hamburgare	Kanske inte ge datorer och iPads till de yngre eleverna, dem är dyra och om man avstår från de så kan man lägga de pengarna på mat och de yngre eleverna blir bättre på att skriva för hand, ta in mera kött och kyckling, mat som barn gillar och inte bara för att de e nyttigt utan de ska vara barnvänligt, det borde alltid vara en kött rätt och en vegetarisk rätt, min mamma skulle gärna betala mer skatt för vi skulle få bättre skollunch	Mera köttprodukter (ej fågel) och inte 90% vegetariskt
Mer protein inte vegetariskt	Renare bord.	Lägga mer pengar på mat och inte på att ta in onödiga saker, inte ha nån bönröra och ta in riktiga grönsaker	Gör inte köttätter till vegetariska Den goda maten nån annan veckodag än på fredagen, eftersom alla inte äter lunch då Kortare köer, lägg om shemana
Ha mer proteinrik mat till de som är aktiva. Ha mer alternativ i salladsbaren.	Ickevegetariskt alternativ varje dag. Mer husmanskost.	Riktigt mat och mindre med gröt och vegetariskt. Typ mer av spagetti, kött och svensk husmanskost.	Lite mer köttätter och inte bara vegetariskt, alltså inte bara ha vegetariska alternativ vissa dagar.
Sluta byt ut det enda man ser fram emot mot vegetarisk. Varför är det inte bacon i potatisbullarna? Jag behöver mitt protein. Jag gillar potatismos. Gör bättre grönsaker. Blanda inte i koriander i mina tomater. Jag älskar köttbullar. INTE kycklingbullar. Jag gillar panerad sejfille Jag gillar carbonara Jag blev jättebesviken på era nuggets. Dom var för hårda	Elverna ska få Bestämma mer vilken mat som serveras	Om vi fick vara med och påverka, gör inte så svåra maträtter, fler alternativ inte bara kyckling	FÖRBÄTTRA SALLADSBAREN!!
Godare mat som ungdomar gillar	Att eleverna oftare får bestämma vilken mat som serveras.	Varför börja med datorer redan i årskurs 6? Det är väldigt dyrt med datorer och då dessa barn knappt kan skriva för hand hade det varit bättre om de fick ett år till på sig att träna på det. Då kan pengarna gå till skolmaten så att vi får en fräsch och god lunch.	Inte byta ut allt till vegetariskt utan att det ska finnas ett vegetariskt och ett kött alternativ, eller att man lägger ner mer energi på maten de smakar inte gott alls
Mera köttprodukter (ej fågel) och inte 90% vegetariskt	Ta bort allt vegetarisk och service det som kroppen mår bäst av! KÖTT OCH	Jag tycker att skolmaten kan anpassas efter vad ungdomarna tycker är gott	Sluta servera halvfabrikat och börja laga mat från grunden. Det gåt inte att

Alla	Åk F-5	Åk 6-9	Gymnasiet
	FETT!!! Människans kropp är inte uppbyggd för att klara av att bryta ner grönsaker.		motivera att det är en kostnadsfråga, det är billigt att laga mat från grunden.
Gör inte köträtter till vegetariska Den goda maten nån annan veckodag än på fredagen, eftersom alla inte äter lunch då Kortare köer, lägg om shemana	Ta bort allt vegetarisk och service det som kroppen mår bäst av! KÖTT OCH FETT!!! Människans kropp är inte uppbyggd för att klara av att bryta ner grönsaker.	jag tycker de som inte äter gris får rätten att också få lika god mat.	give meat
Lite mer köträtter och inte bara vegetariskt, alltså inte bara ha vegetariska alternativ vissa dagar.	Ta bort allt vegetarisk och service det som kroppen mår bäst av! KÖTT OCH FETT!!! Människans kropp är inte uppbyggd för att klara av att bryta ner grönsaker.	har inga	Kortare köer, trevligare servering och inte lika mycket helfabrikat
FÖRBÄTTRA SALLADSBAREN!!	Att det blir bättre mat. Mer god mat. Riktiga köttbullar inte kycklingköttbullar som är vita. Mindre vegetariskt.	Lyssna på vad eleverna vill ha för mat och MINDRE FISK!!!!!!!!!!!! Den är nästan aldrig god och det tycker typ 9 av 10 personer i skolan.	Lägg till så att man kan äta både vegariskt och icke-vegetariskt.
Godare mat, fråga elever vad de vill ha	Nej	Nej.	Jag tycker att det aldrig borde finnas bara vegetariska alternativ. Detta har bara skett enstaka gånger men jag tycker i varje fall att det är värt att notera.
Att det borde vara mer mat som t.ex. Tacos eller hamburgare med bröd o sånt. Jag vet att det är inte bra för hälsan men 1 eller 2 gånger i veckan kommer inte skada oss eller hur. Och att eftersom jag äter inte fläsk så finns det inte mycket att välja på när maten är typ blodpudding, det finns vegetarisk men jag är inte vegan och vegetariska maten brukar inte vara gott. Så jag tycker att de här två sakerna borde förändras.	Ni kan ha i mer pasta i tomatsoppan. Att inte fylla ut köttfärsåsén med bönor och linser. Ha dessa brevid som ett alternativ att själv ha i detta. Att inte blanda ihop grönsakerna utan ha dessa var för sig. Att vid två olika matalternativ att ett av dessa INTE skall vara vegetariskt.	Nej.	Ja mindre vegatariskt ser jag ut som en fucking kanin eller era gahbas? Feministjävlar som tvingar ungar att kaka vegatriskt äckliga pk bögar mer kött.
Kycklingklubbor	Jag tycker att maten är jättebra! Jag klagar inte på maten alls!	Tacos lite oftare!!!	Det är jättebra att det finns vegetariska alternativ när varmrätten innehåller kött, men ni får gärna ha ett alternativ som innehåller kött när ni lagar en varmrätt som är primärt vegetarisk. Detta ska gälla hela tiden, inte bara när det är kött. Det är dessutom kött väldigt sällan, så det vill jag gärna se förändras.
När det står att det ska vara en mat, var då det! Står det köttbullar, var köttbullar och inte kycklingköttbullar. Det är alldeles för mycket konstig mat. Jätte mycket vegetariskt.	För hög ljudnivå på pratandet.	Mindre fisk och vegetariska måltider.	Laga god mat!
Vanliga pannkakor	Att vi skulle få dyrare mat, mat som inte är utspätt med vatten. Hellre få maträtten mer sällan men med bättre råvaror och bättre kvalitet. Inte så mycket vegetariskt. Inte så mycket färdigfabrikat, mer hemgjord mat. Mer varierad meny, inte potatisbullar varannan vecka, och inte pasta varje dag. Mer husmanskost. Gärna se till att maten är klar innan den serveras.	nej	Felen ligger inte hos de som lagar maten utan de som bestämmer vad som kommer på listan och vad för råvaror de får.
Vi har 2 rätter per dag. Ett vegetariskt och ett annat. Men många dagar nu de senaste 2 åren serveras 2 vegetariska rätter och inget kött/ fisk alternativ - jag är inte vegetarian. Önskar det fanns ett tredje alternativ med fil eller gröt. Salladsbordet innehåller bara konstiga sallader och bönor - kunde innehålla mer vanliga grönsaker som gurka, tomat och morötter.	Mer ris & potatis istället för bulgur och couscous mer mättande luncher istället för gröt&soppa	Tacos lite oftare!! Pannkakor lite oftare!!	RITKIGT MAT INTE DJURMAT SNÄLLA RARA
Att maten räcker till alla	Måltiderna fungerar bra	Nej	Bacon i potatisbullarna Köttbullar ist för kycklingbullar Vanlig korv ist för kycklingkorv Fucking riktig mat med riktigt protein inget vegetariskt och sånt
Längre lunchtid... mindre fisk och varmhåll inte maten så länge gör pastan blir hård	mindre vegetarians mat, riktiga köttbullar istället för kyckling köttbullar, mindre potatis, mer pasta	Upp delade grönsaker mer gurka	-
Kolla med eleverna va de önskar för mat och försöka anpassa den till önskemål	Att få lämna in önskematsedel	nej	längre lunchtider , mera vardagsmat , mindre vegetarisk , gör mat som barn /

Alla	Åk F-5	Åk 6-9	Gymnasiet
så mycket som möjligt.			ungdomar gillar åå äter flera och skolmiljön blir lugnare
godare mat	Lägre ljudnivå, mindre buller. Inte så mycket grytor, mer uppdelad kost. Sås för sig tex.	Ge oss mer kött och dyrare och bättre rätter. vi behöver skolmat som kostar mer och därav har bättre kvalitet.	ingen
mera kött och mindre vegan saker!!!	Inga vegan - eller vegetariska rätter. Barn behöver riktig, näringstät mat. Inte endast pasta och någon sås som det kan vara. Köp gärna in lokalproducerat kött och mjölk.	Dela upp grönsakerna, tomater, gurka, morots stavar. Ingen lök i salladen Zucchini saker	till exempel att göra pizza eller snabbmat för att få eleverna entusiastiska över att äta
Jag tycker inte alls att det är fel på skolmaten, utan mer på elevernas inställning till den. Står ordet vegetariskt på tavlan i matsalen där dagens lunch visas blir folk genast "äcklade" och går där ifrån utan att smaka någonting. Jag tar alltid av skolmaten oavsett vad det är eller om jag tycker om det eller inte. Jag smakar i alla fall. Och oftast så smakar dessa vegetariska varianter på rätterna knappt annorlunda från samma rätt med kött.	Eleverna kan få rösta fram matsedeln lite oftare.	Jag tycker att maten kan anpassas mer efter vad eleverna gillar och tycker.	Nej, jag har inga tips.
nej	Bättre mat, mindre vegetarisk och mindre konstiga grytor med bönor och linser.	Dela upp salladen	Fräschare mat!!! Ofta konstiga kryddor osv... Känns inte som att de som lagar maten tycker om att laga mat och har det som intresse vilket jag tror är viktigt.
Det är för mycket vegetarisk mat i skolan. Vill ha mer vanlig mat som pasta ris köttbullar hamburgare korv mm	Att man får ta om mer än 2 gånger om man fortfarande är hungrig	Sluta blanda ut alla grytor med majs, man vill gärna veta vad som är i, ser man mest vara majs vill man inte äta det. Mera uppdelad mat. Dela upp salladen.	sluta ha så mycket veganskt o ge mig mer alternativ o ge mig kött
gör bättre mat. skriv inte att det blir en mat på matsedeln men sen ändra maten på den dagen. jag förstår att leveranser kan vara försenade men det är jobbigt när man tror man får fläskkarré och istället får nudelwok. gör mindre vegetarisk och sluta ersätta kött för kyckling. jag förstår att det är bättre för naturen men ingen vill äta det. hur svårt kan det vara	Mindre högljutt, det gör ibland ont i öronen och då får jag svårt att koncentrera mig på att äta.	Kanske ha flera alternativ av maten, tex om det är köttbullar kan man ha vanliga köttbullar,kycklingbullar och veggobullar	glutenfria mackor till alla
mer pengar för bättre mat	Variera mer mat och krydda maten bättre. Fler grytor och pizza någon dag	Godare mat t.ex pannkakor och gröt lite oftare inte bara fisk.	det är bra mat!!
ha husmanskost, bättre sallad, mjuka bröd	Smaka bättre och se godare ut.	Mer vanlig mat och mindre fisk och vegetariskt.	spendera mer pengar på maten.
lyssna mer på eleverna , VANLIG husmanskost	Mindre vegetarisk mat	God mat, att eleverna ska få önska mat, mer tacos och pizza, att det ska finnas mer än en rätt att välja på som ej är vegetarisk	bättre utbud av mat, man kan inte heller servera halv varm mat. Inte komplicera till varje gång, det blir inte godare med majs i spagetti och köttfärsås eller morötter inte köttbullarna. servera vanliga köttbullar och vanlig köttfärsås. sen tycker jag generellt att maten inte är god, nästan ingenting smakar någonting,och jag hoppas ni vill att eleverna ska bli mätta efter man ätit, så ni kan ju försöka göra maten god. Den smakar varmt ollonägg/
Inte byta ut allt till vegetariskt utan att det ska finnas ett vegetariskt och ett kött allternativ, eller att man lägger ner mer energi på maten de smakar inte gott alls	Inte blanda mat. Mer god mat. Chickennuggets och ris. Oftare efterrätt.	Mera vanlig och fräsch husmanskost och en god och fräsch sallads disk.	Inte blandade grönsaker
de kan vara bättre mat	Mer vanlig mat, husmanskost. Mindre vegetariskt	Nej	Bättre tillagning, nyttigare mindre olja, pastan dräkt o olja, allting oljigt.
Sluta servera halvfabrikat och börja laga mat från grunden. Det går inte att motivera att det är en kostnadsfråga, det är billigt att laga mat från grunden.	Mindre vegetarisk mat för den gillar inte jag.	Godare fiskluncher inkl tillbehör. Inte bara potatis till fisken.	godare mat
bättre mat och ordentligare, ite liksom fisk 4 gånger i veckan	Mindre vegetarisk	Ingen skollunch före kl 11. Tydligare skrivet vad det är för mat.	Fler måltider med protein. Ibland när det är vegetarisk kost glöms proteinet bort totalt. Mer omsorg vid tillagningen.
Hellre mackor än bajs	Mer husmanskost. Inga konstiga vegetariska rätter.	Jag tycker att det kan göra mat efter vår efterfråga. Sen är det också uppskattat att få efterrätt utav oss elever.	Kallare vatten och större grönsaksutbud

Alla	Åk F-5	Åk 6-9	Gymnasiet
göra godare maträtter som passar flera	SERVERA BRA MAT!	jag tycker att man ska fokusera och lyssna på vad eleverna säger för många säger att den inte är bra och lyssna på våra förslag.	Ha inte massa vegetarisk mat som ingen äter. ta bara något lätt att göra som t.ex. köttbullar. fuck vegetarisk mat
köpa mat från ett annat "märke". maten är ofta kall och torr, mjölig. man är inte så taggad på att de är lunch. men ett annat tips är att man har den mat som barnen tycker om oftare och maten man minst tycker om mindre sällan.	mindre vegetariskt och mer enkla kött rätter, dela upp maträtterna så man själv kan välja att ha i grönsaker istället för att det är blandat	Gör det aptitligt även för ögat. Vi behöver mycket KÖTT vi växer och behöver protein, även kroppen behöver det. Alla får det inte hemma för det är ganska dyrt. Och mina föräldrar betalar skatt vet jag och det kan gå till bättre skolmat då kan pappa betala mer skatt säger han.	SLUTA SERVER SKUM MAT SOMINGEN VILL HA. INGEN VILL HA SKUM FISK I NÅN ÄCKLIG SÅS. GE OSS GOD MAT OCH MAT SOM INNEHÅLLER PROTEIN
give meat	Mer mättande mat och husmanskost. Om jag inte gillar något vill jag ha mer mjuka mackor. Ibland är jag jätte hungrig. Då orkar jag inte leka.	Ta bort allt vegetarisk och service det som kroppen mår bäst av! KÖTT OCH FETT!!! Människans kropp är inte uppbyggd för att klara av att bryta ner grönsaker.	istället för att göra lax bifvar eller smet av allt så kan man bara göra lax. inte blanda massa.
gör godare mat som barn tycker är gott	Vi har sällan tacos Ofta är stolarna kladdiga när man ska sätta sig, så att det torkas oftare.	Mindre vegetarisk mat. Jag tycker inte om att bli tvingad av mattanerna att ta mat. Att de inte ska va så hårda.	det är inte svårt att göra god mat som är lätt att göra och billigt. köttfärsås och spaghetti T.EX.
Kortare köer, trevligare servering och inte lika mycket helfabrikat	Servera chicken nuggets oftare. Vanliga pannkakor önskas istället för ugnspannkaka. Hamburgare önskas. Fiskrätter och rent vegetariska rätter serveras för ofta (inte populärt).	Sluta med vegetariska rätter.	ne
Flera alternativ, fräschare grönsaker, bättre potatis, mindre fisk, oftare mjukt bröd.	Mera pannkakor önskas. Pasta med skinksås önskas. Bättre städat i matsalen efter de som ätit tidigare. Tystare miljö för matro.	Att inte bara ha vegetariskt hela tiden	mer sallad, bättre anpassat kost
>=)	Alltid finnas kött rätt att välja. Inte vara samma alternativ som tex. Vegetarisk soppa och vegetarisk soppa.	Sluta att servera så jävla mycket vegetariskt och vatten baserat. Det är ingen som tänker äta det. Det ser ut som kattspya med bajs. Jag är ledsen men det är sanningen.	Laga mat som barn uppskattar och enkel sallad. Inte krångla till så mycket med röror utan bara enkla grönsaker
Lägg till så att man kan äta både vegariskt och icke-vegetariskt.	På fredagar, tyst fredag, är det bra. Flera tysta dagar. Längre tid i matsalen.	nej	Mer kött alternativ
Jag tycker att det aldrig borde finnas bara vegetariska alternativ. Detta har bara skett enstaka gånger men jag tycker i varje fall att det är värt att notera.	Att ljudet i matsalen borde bli bättre då stora barnen gör för högt ljud när de äter tillsammans. Jag som elev vill gärna ha hörlurar så jag kan äta i lugn och ro.	Mer kryddor och att den ska se god ut	Godare mat
Ja mindre vegatariskt ser jag ut som en fucking kanin eller era gahbas? Feministjävlar som tvingar ungar att kaka vegatriskt äckliga pk bögar mer kött.	Behöver barnen prata mindre i matsalen	☒Laga maten på varsin skola(blir/ser inte gott ut efter att ha varit i värmeskåp) ☒Ha utbildad personal som kan laga maten på plats ☒Ha mer av den maten som eleverna vill ha	
Nej	Mer varierat och fler alternativ som skiljer sig från varandra. Ofta finns det fler alternativ, men det är ungefär same.	Ha någon sorts matråd eller typ att alla på skolan får rösta om vad de vill ha till lunch en gång i veckan.	
neh	Mjölken smakar inte bra så att jag vill ha annan mjölk så jag slipper dricka vatten.	Man skulle kunna servera bättre skolmåltider.	
skaffa bättre mat bestie	Godare mat ex tacos hamburgare Lite mer tid nästa årskull kommer för tidigt	Att göra mat som eleverna vill ha som tex tacos och hamburgare m.m. Saker som ungdomar vanligtvis äter och inte tex grönsaksgräta för då kommer ingen att äta och om dom inte äter i matsalen kommer gå till Willy's och ni får klagomål. Vi fick göra en lista med matförslag till önskeveckan för ungefär ett år sedan men ingen av maten vi önskade fick vi. Istället så var det vegetariska rätter i en vecka som ingen gillade. För mycket vegetariskt.	
tycker också att ni ska skaffa bättre mat bestie	Pannkaka oftare.	börja servera mera kött än vad skolan gör	
Det är jättebra att det finns vegetariska alternativ när varmrätten innehåller kött, men ni får gärna ha ett alternativ som innehåller kött när ni lagar en varmrätt som är primärt vegetarisk. Detta ska gälla hela tiden, inte bara när det är kött. Det är dessutom kött väldigt sällan, så det vill jag gärna se förändras.	Broccolin ska inte vara kall.	ja att den kan sluta smaka bajs	

Alla	Åk F-5	Åk 6-9	Gymnasiet
ha utbildade mat tanter som kan laga mat.	Mindre vegetariskt	vanlig mat	
godare mat som inte är vegetarisk	Godare mat. Som tex hamburgare, makaroner , köttbullar. Lasagne.	frukt och godare sallad med dressing	
Mindre vegetarisk mat	Att inte blanda ihop massa röror utan ha det var för sig, ex pasta för sig, potatis för sig, ris för sig samt tillbehören för sig. Inte massa röror ihop blandat. Alltid smutsigt i matsalen, mat på bord golv och inte kul att gå dit att äta	gö rmer mat som många äter av. vi får sällan pannkakor eller gröt eller tacos som elever faktiskt äter av.	
fler förslag, vanligare mat	Mindre vegeo mer kött.	fler grönsaker inte russin och banan	
försöka göra den fräschare	vet ej	putsa till maten.	
Mindre vegetarisk mat. Mer vanlig husmanskost. 6 minuter tyst istället för 5 min.	Jag vill ha mer goda maträtter t.e.x tacos, riktigt hamburgare och korv. Mer kött.	mer kött ingen äcklig grönsaks eller rotfrukts gegga	
Godare och mer ungdomlig mat, enkla rätter och inte massa grytor mm.	Godare mat och mer kött så att alla tar mat och har full energi.	Gör inte sån dålig mat med hår i	
en vegetarisk rätt och en kött rätt varje dag att ha att välja på. smaksätt skol maten bättre.	ibland kan det va bra och ibland inte lika bra.	bättre mat	
Laga god mat!	bacon i potatisbullarna	gör bättre mat	
Mindre vegetarisk, mer husmanskost	nej	Mera kött, mer "vanlig" mat som passar i en skola. Sallad som är mer för sig och att de inte är ihopblandade.	
Färdigkokt ris, bra kokta potatisar inte vattniga och grå, påfylld salladsbar utan ananas och lingon blandat i salladen. Vill ha kryddor och fler matalternativ. Skulle ibland vilja ha krispig kyckling eller nuggets (de vi får är soggy), grillat kött, Pommies frites, bra hamburgare med färskt bröd och kebaballrik.	mindre vegetarianskt	jag vill att det ska vara mer kött. jag menar vi har ju ett vegetariskt alternativ men varför är det vegetariskt på det andra stället också?????. mer kött mer pigg.	
Laga inte konstig mat, inget barn vill ha tikka masala. Ge oss vanlig husmanskost eller något som är vanligt som de flesta tycker om. Goda grönsaker, inte bönor. Sluta göra allt vegetariskt! Vi gillar kött. Saknar potatisbullar med bacon :(alltså jag är inte vegetarian så jag vill ha mindre vegetariskt	ge god mat, vanlig mat.	
Mera kött, mindre vegetariskt, mera "vanliga" rätter, mera blandning för oss som behöver specialkost,	nej	försöka att anpassa maten till de eleverna tycker om så mycket de går	
Att dom frågar va eleverna vill ha	mer nötkött	Ha en bättre och fräschare miljö i matsalen, fixa mycket bättre sallad med variation. Ha fil eller gröt som alternativ om man ej gillar maten, ALLTID!	
Mer kött och mindre vegetarisk kost	Mer kött och animaliska rätter. Alldeles för mycket vegetarisk mat som varken är god eller näringsrik. Går ofta hungrig eftersom det oftast är just vegetarisk mat som inte är ätbar. Tappar energi och lust att äta när det är vegetarisk mat. Behöver mycket mer kött för att orka sig igenom skoldagarna.	bättre mat, och mera val på mat, mera dricka, typ saft ochsant typ	
mer att välja på om man inte tycker om = flera maträtter	nej	sluta servera vegetariskt och konstiga rätter	
Inte så mycket vegetariskt kanske varannan vecka	Godare och mer näringsberikad mat så att vi på skolan äter bättre och kan koncentrera oss bättre på lektionerna. Vi är växande barn som behöver äta ordentligt och få i oss bra mat.	Ha bra mat och inte gegga moja mat	
Ändra matsedeln till mer barnvänlig mat inte så mycket vegetariskt	Sluta servera vegetarisk eller åtminstone se till att de finns flera alternativ när de serverar vegetarisk..	vet ej	
Godare mat snälla	Man måste ta potatis annars får man inte ta köttbullar. många kastar mycket mat för att man är tvingad att ta. jag kan inte öata mos, jag mår illa av hur det känns i munnen. jag måste ändå ta mos annars får jag inte ta korv.	Servera mat som elever gillar och sluta tro att alla är vegetarianer. När det är god mat, så får maten gärna vara varm, så folk kan äta. Göra maten mättande så folk orkar med skoldagen. Servera mer än en rätt så folk har lite att välja mellan.	
Mindre ljud, då skulle det bli lättare att koncentrera sig. Mindre vegetarisk mat	när det är en kött rätt ta riktigt kött	svar: ja mer ordentligt tillagat kött tack!!	

Alla	Åk F-5	Åk 6-9	Gymnasiet
Mindre vegetarisk mat eftersom den inte smakar gott. Fler alternativ att välja på.	när det e kött ta riktigt kött	Godare mat Fler alternativ Fint upplägg Pastasallad Fler mackor	
Inte så mycket grönsaker i maten. Ej vegetariskt.	Vet ej	bort med gräs	
tänk på dem barnen som inte kan äta fläsk och tänkt på att vi inte är djur som äter vegetarisk.	kanske kolla hur mycket barn slänger vid vissa måltider och kanske göra måltiderna som släns minst mer ofta	Sluta ge oss gräs till mat	
Oftast är maten inte så god, så jag vill att de ska bättras	Hej, I mitt klassrum finns en lapp med vad maten för den här veckan är i skolan. Så om man inte tycker om maten kanske man kan få ta med sig egen men måste ändå äta den i matsalen.	mk	
Ta bort fisk med vit sås.	mindre fisk	Börja servera bra mat för en gångs skull.	
1. Använda närproducerad mat. 2. Yoghurt eller fil eftersom typ ingen gillar skol maten! 3. Mjukt bröd efter som ingen gillar skolmaten. Och ingen blir mätt efter lunchen! Så då är det bra med bröd! 4. En skål med frukt, t.e.x äpple, bannan, eller mandarin.	inte lika mycket vego mat	MER KÖTT FÖRFAN. INTE VEGOFÄRS I ALLT. DET ÄR JU FÖRFAN VEGOBLANDFÄRS. MAN FÅR JU INTE I SIG PROTEIN.	
Mindre vegetariskt	att folk kan vara lite tystare.	Salladsbaren borde blir fräschare och har fler alternativ. Jag tycker också att de borde ha fler och bättre alternativ på det vegetariska.	
Mindre vegetariskt!	Att vi ska få äta sån mat som många tycker om och inte mat som typ ingen gillar.	nej	
Mer kött. Det är för mycket vegetariskt. Frukt som man kan ta om man inte blir riktigt mätt. Mer barnvänliga färsk grönsaker som gurka och paprika.	lite mindre vegetariskt .	Inge gräs, inga jävla fake kycklingbullar	
Mer barnvänlig meny med mindre vegetariska alternativ	Den kan smaka lite mer. Blanda och ha inte bara vegetariskt en dag.	Använda kött!	
Gör faktiskt bra mat som är ätbar.	man kanske kan få juice ibland till maten.	De birde göra maten mera hygiensik hittade en pinne i min mat förut. Det är generellt äcklig mat. Maten kan vara slämmig eller rå. Maten är inte för barn. Det är min åsikt lärarna äter oftast maten medans barnen går till lcan.	
Det är svårt att äta sig mätt på vegetarisk mat ibland	bara god mat. pangkaka,gröt,kötbullar,pizza,hamburgar och tackos.	ATT DEM TAR NED LJUDNIVÅN	
Inte så mycket vegetariskt. Det är för mycket sådan mat. Alltså mer kött. Mer vanliga grönsaker som majs, paprika, gurka, tomat, morot.	ha lite bättre tid på sig att äta skolmaten.	ingen aning hörrudu. tycker den är ganska okej.	
Inte vegetarisk mat. Jag skulle önska att maten lagades från grunden i skolköket istället för att det köps färdigt och bara värms på. Mjölken och vattnet behöver kylas ner mera.	ha längre tid på sig att äta. oftare till exempel pangkaka.	ganska många olika saker skulle jag säga	
Inte städa undan maten innan vi ens har hunnit komma dit. Fylla på i salladsbaren.	Maten kan bli lite godare	fler alternativ	
Tycker maten på Olandsskolan är otroligt dålig, och det är väldigt sällan de är mat som ens är god! Måste ha med sig extra mellis varje dag till skolan hemifrån för att slippa gå hungrig jämt ! Maten borde bli mer barn vänlig och laga sådan mat alla barn gillar !	Godare mat. Bättre dricka	Nä,ni gör jätte bra mat det är bara dumma ungar som klagar på skolmaten fortsatt arbeta som ni gör!	
Mer kött & mindre vegetariskt	Mer goda maträtter och mindre vegetariskt	fler alternativ	
Vill ha en annan maträtt och välja på när det är vegetariskt. Så man slipper gå utan mat o va hungrig	Mindre vegetariskt. Att man får ta mer av maten som man gillar.	Ha mer mat som ungdomar gillar.	
Mer husmanskost, mer kött som inte blir utbytt mot vegetariskt alternativ. Större salladsbord och att man har möjlighet att äta flera hårda mackor om man inte gillar maten.	Såswr för sig	inte dränka allt i olja	

Alla	Åk F-5	Åk 6-9	Gymnasiet
Tycker inte det är gott med vegetariskt. Grytorna innehåller massor av grönsaker och blir inte goda då. Skulle uppskatta en enklare mat, vanlig husmanskost.	För mycket vegetariskt till icke vegetarianer. Inte så mycket soppa och gröt barnen blir energilösa.	Godare mat!!!!!! Om de serverar goare mat äter vi den och får energi!	
Bättre och mer vanlig mat. Inte avancerat och konstigt som gör att det inte passar barnen. Det är barn som ska äta och då ska inte menyn varje vecka låta så avancerad att knappt en vuxen vet var det faktiskt är för mat.	Gör vanlig enkla måltider som BARN tycker om. Sluta försök få dom att äta mer vegetariskt. Dom dagar ni har vegetariskt måste det finnas ett "vanligt" alternativ också. Det bästa är att göra vanlig husman som barnen tycker om, för det viktigaste är att dom får i sig så dom orkar med skoldagarna. Hellre att dom äter en vanlig lasagne eller korv än ngt som ni bestämt er göra på linser och bönor så den ska vara vegetarisk.	mindre veganskt som t.ex. linser.	
Min dotter gillar maten men med tiden hinner hon inte mer 2 portioner ibland och går då lite hungrig. Samma gäller mellis på em. Hon hinner ibland bara med en macka och går hungrig. Vet ej hur långa lunchraster eller mellistraster de har men kanske att förlänga dem så de hinner äta ordentligt.	Tacos oftare	lage maten ordentligt och att matt tanterna ska sluta hsta fram maten och lungna ner sig lite	
Jag vill ha mera tid att äta lunch	Mindre vegetariskt Det är ibland mat på golvet där man ska slänga matrester, det är otrevligt för man får det på strumporna om man råkar trampa på det.	nästan allt förutom pannkaka	
Mindre vegetarisk mer husmanskost	Mer pannkaka. Mer olika grönsaker att välja på varje dag, tex gurka, tomat, paprika, majs och ärtor. Ifall man inte gillar maten så kan man i alla fall ta grönsaker.	Ta i mer kryddor Inte ha såsen så lös Inte alltid ha fiskpanneter för att vi har det varje vecka Ha mer kryddor framme som man kan ta på själv.	
Mindre vegetariskt	Inte så mycket vegetariskt	vet ej kanske byta den som väljer maten	
Mindre vegetariskt	Lite mer barn vänlig mat. Mindre vegetarisk mat.	jag tycker att dem inte ska servera kanin mat	
Fråga eleverna om önskemål oftare och mindre vegetarisk	Att det alltid ska finnas filmjölk eller yoghurt som alternativ i matsalen.	köp en jävla häst ööööööööööööööööööööööööööööööööööööööö jg kan inte svenska	
Mer vanlig mat som barn gillar! Köttbullar , korv , pannbiff , mindre vegetarisk	Mer vanlig mat.mer tid. Mat så det räcker till alla. När det är god mat så tar maten alltid slut. Vi får annan mat än det som står	inget	
Kanske inte ge datorer och iPads till de yngre eleverna, dem är dyra och om man avstår från de så kan man lägga de pengarna på mat och de yngre eleverna blir bättre på att skriva för hand, ta in mera kött och kyckling, mat som barn gillar och inte bara för att de e nyttigt utan de ska vara barnvänligt, det borde alltid vara en kötträtt och en vegetarisk rätt, min mamma skulle gärna betala mer skatt för vi skulle få bättre skollunch	Vi har anpassad mat på min skola. De flesta vill ha anpassad för det är tex. Pannkakor, potatisbullar, nuggets. Pasta. Korv. Såå det är god mat. Men om det skulle bara vara anpassad mat såå kommer flera äta den maten. Istället för att köpa två olika mat rätter så kan man köpa en men mer	Jag vet inte men dem måste ju köpa svenskt kött tydligen men dem har inte råd med det så det blir mycket vegetariskt men det vegetariska är skit äckligt för dem kan ju inte laga mat. Och när det väl är kött blir det nån curry och korv gryta. Och mat tanterna vet att inga elever äter typ så dem borde vela göra något åt de men dem får fan lön för att servera äcklig mat.	
Lägga mer pengar på mat och inte på att ta in onödiga saker, inte ha nån bönröra och ta in riktiga grönsaker	Mindre socker i maten, aldrig servera strösocker som tillbehör till tex gröt. Alltid fräscha grönsaker som kan fungera som alternativ om man inte gillar maten.	gör god mat.	
Två alternativ varje dag att välja på eller fil och flingor. Den vegetariska maten är oftast för stark. När det är vegetariskt kanske de kan finnas bakat bröd eller matigare sallad. Jag saknar mannagrynsgröt.	Mindre vegetarisk, vanliga rätter som barn äter. Specialkosten bör ändras till de som barnen äter annars är det ingen vits.	små barnen måste torka av borden innan de går på rast. de borde ha mycket mer kött istället för att dem ska ersätta köttet med kyckling eller att göra det vegetariskt.	
Riktigt mat och mindre med gröt och vegetariskt. Typ mer av spaghetti, kött och svensk husmanskost.	Mer olika grönsaker	naj jag vill rösta men jag tycker mattanterna är snälla för dem sa tjena till mig!!.	
Felen ligger inte hos de som lagar maten utan de som bestämmer vad som kommer på listan och vad för råvaror de får.		mindre vegetarian i skolan eller aldrig det.	

Alla	Åk F-5	Åk 6-9	Gymnasiet
Dela upp grönsakerna, tomater, gurka, morots stavar. Ingen lök i salladen Zucchini saker		glassyr toppade torsk filer med jordnötsrings smak	
Andra alternativ när de är vegetariskt/mindre vegetarisk mat Mera mat som passar barn. Tex Kycklingklubbor, Hamburgare,köttbullar, chickenbits, korv.mannagrynsgröt osv.		Mer varierad sallad, enskilda inte rörer	
Jag tycker att maten kan anpassas mer efter vad eleverna gillar och tycker.		köp mig en kladig kebabpizza förfan	
Dela upp salladen		SLUTA SERVERA VEGITARISKT HELA TIDEN DET SMAKAR SKIT OCH ÄR INTE BRA LÄGG AV VILL HA MER KÖTT INTE NÅGOT AV EN GRÖNSAK.	
Sluta blanda ut alla grytor med majs, man vill gärna veta vad som är i, ser man mest vara majs vill man inte äta det. Mera uppdelad mat. Dela upp salladen.		inte göra det så svårt, gör vanlig mat/husmanskost och krångla inte till det, tänk på vilka som ska äta	
Lugnare vid frukosten		inte vegetariskt 2gångar i veckan	
Inet		mindre vegetariskt och mer vanliga rätter	
Mindre färdigfabrikat och mer hemgjord mat. Mer köttfärssås och spagetti. Lite mindre vegetariskt.		inte så mycket vegetariskt	
Kanske ha flera alternativ av maten, tex om det är köttbullar kan man ha vanliga köttbullar,kycklingbullar och veggobullar		då jag äter gluten fri kost så smakar allt inte likadant. pastan i skolan är en och samma hela tiden, jag tycker att icas egna märke på gluten fri pasta är godare än vad den jag får i skolan. maten ser verkligen inte god ut. vi barn äter med ögonen.	
Lugnare. Är mycket ljud i matsalen.		Inte så mycket vegetariskt	
Att ha många matråd och typ att eleverna får välja mat på fredagar Hej då!		ha mer kött i maten.	
5 tysta är för länge.		jag tycker skolmaten måste bli bättre, det ända vi får nu är vegetarisk mat, vi måste väl ändå kunna få lika mycket kött som vi har fått i alla andra 6/7 år i denna skola!	
Lägg maten så det ser finare ut, fula sidan neråt. Mer kött. Bilderna på veckomenyn ser äckliga ut och man blir inte sugen på att äta det, tvärtom man vill kräkas.		bättre uppläg	
Godare mat t.ex pannkakor och gröt lite oftare inte bara fisk.		nej	
Mer vanlig mat och mindre fisk och vegetariskt.		Nej det har jag inte	
God mat, att eleverna ska få önska mat, mer tacos och pizza, att det ska finnas mer än en rätt att välja på som ej är vegetarisk		varmare, mindre vegetariskt, inga linser i maten	
Mera vanlig och fräsch husmanskost och en god och fräsch sallads disk.		ja allt	
Mer pannkaka, mer hamburgare		nej	
Renare bord.		ha en matsedel som man kan se. att det står rätt maträtt på matsedeln och inte att det står en sak men är något helt annat. servera maten lite finare och inte skrapa upp maten som har legat utanför vid den snuskiga bänken. sen att de tvättar glaset ordentligt för att de inte ska smaka äckligt.	
Nej		scooby doo	
Godare fiskluncher inkl tillbehör. Inte bara potatis till fisken.		Börja ha mer "resturang mat" sådan mat som finns på resturanger på buffé som thai eller liknande.	
Ickevegetariskt alternativ varje dag. Mer husmanskost.		lägga ner mer tid på att planera maten	

Alla	Åk F-5	Åk 6-9	Gymnasiet
Ingen skollunch före kl 11. Tydligare skrivet vad det är för mat.		Ja, bättre mat och så vi kan önska mat.	
Elverna ska få Bestämma mer vilken mat som serveras		haf vte inte	
längre lunchtider , mera vardagsmat , mindre vegetarisk , gör mat som barn / ungdomamr gillar åå äter flera och skolmiljön blir lugnare		ha godare mat och mer olika mat rätter.	
Jag tycker att det kan göra mat efter vår efterfråga. Sen är det också uppskattat att få efterrätt utav oss elever.		VEGETARISKT ska inte vara ett annat alternativ för de som äter kött. Den vegetariska kosten ska vara samma sak som den vanliga maten fast vegetariskt. T.ex om de andra äter korv med mos kanske jag får nån grönsaksgröta.	
jag tycker att man ska fokusera och lyssna på vad eleverna säger för många säger att den inte är bra och lyssna på våra förslag.		Lyssna mer på vad elever vill ha.	
Gör det apitligt även för ögat. Vi behöver mycket KÖTT vi växer och behöver protein, även kroppen behöver det. Alla får det inte hemma för det är ganska dyrt. Och mina föräldrar betalar skatt vet jag och det kan gå till bättre skolmat då kan pappa betala mer skatt säger han.		göra mer mat som barn gillar då menar jag inte korv chicken nuggets och sånt men mindre röror och krydda mm.	
Att eleverna oftare får bestämma vilken mat som serveras.		Maten och salladen ska bli bättre barnvänlig. En bön sallad vilket barn äter de. De är få. en vatten soppa med lite paprika vilket barn tycker det ser gott ut och gillar de. De är också få.	
Ta bort allt vegetarisk och service det som kroppen mår bäst av! KÖTT OCH FETT!!! Människans kropp är inte uppbyggd för att klara av att bryta ner grönsaker.		de kan göra godare mat och en bättre miljö i matsalen	
Ta bort allt vegetarisk och service det som kroppen mår bäst av! KÖTT OCH FETT!!! Människans kropp är inte uppbyggd för att klara av att bryta ner grönsaker.		fixa det	
Ta bort allt vegetarisk och service det som kroppen mår bäst av! KÖTT OCH FETT!!! Människans kropp är inte uppbyggd för att klara av att bryta ner grönsaker.		mer kött	
Ta bort allt vegetarisk och service det som kroppen mår bäst av! KÖTT OCH FETT!!! Människans kropp är inte uppbyggd för att klara av att bryta ner grönsaker.		nej för när det är god mat så är den ändå äcklig	
Mindre vegetarisk mat. Jag tycker inte om att bli tvingad av mattanerna att ta mat. Att de inte ska va så hårda.		Laga mat bättre	
Att det blir bättre mat. Mer god mat. Riktiga köttbullar inte kycklingköttbullar som är vita. Mindre vegetarisk.		.	
Nej		tillaga mat bättre, fler alternativ t.ex ett annat exempel för dem som inte äter fisk	
Ni kan ha i mer pasta i tomatsoppan. Att inte fylla ut köttfärsåsén med bönor och linser. Ha dessa brevid som ett alternativ att själv ha i detta. Att inte blanda ihop grönsakerna utan ha dessa var för sig. Att vid två olika matalternativ att ett av dessa INTE skall vara vegetarisk.		inte så mycket "vuxen" mat, vet att nästan ingen på 8-9 äter maten. Man går oftast till ICA eller Coop och köper godis eller någon dricka istället. Vilket betyder att energin försvinner snabbare än mat. Man kanske hade fått mer mat lust om det var mer renare, ljuddämpar tavlorna kan man kanske städa/tvätta och gardinerna kan man tvätta. Mat som brukar vara uppskattad är nuggets, pasta och pannkakor.	
Jag tycker att maten är jättebra! Jag klagar inte på maten alls!		Mindre fisk och bättre grönsaker för all brukar vara äckligt	

Alla	Åk F-5	Åk 6-9	Gymnasiet
För hög ljudnivå på pratandet.		flera alternativ och något som man vet att eleverna äter annars är det mycket slöseri på mat.	
Sluta med vegetariska rätter.		folk går inte och äter skomaten så då får vi sämre betyg och vi kommer in på sämre gymnasium	
Att inte bara ha vegetariskt hela tiden		flera alternativ att välja på som alla kan äta och tycker är gott.	
Sluta att servera så jävla mycket vegetariskt och vatten baserat. Det är ingen som tänker äta det. Det ser ut som kattspya med bajs. Jag är ledsen men det är sanningen.		det är bara vegetarisk mat i skolan tex grönsaksbiff utan biff det smakar kattspya med bajs och jag är tvungen att köpa toast i kaffeterian nästan varje dag och vi ska behöva slösa pengar på toast när vi har en matsal är konstigt men hade ni varit barn hade ni själv inte ätit det går inte. ha inte vegetariska rätter 80% av allt vi får i matsalen bara för att några personer är vegetarianer då behöver inte vanligt folk äta vegetariskt.	
nej		nej	
Mer kryddor och att den ska se god ut		nej	
Att vi skulle få dyrare mat, mat som inte är utspätt med vatten. Hellre få maträtten mer sällan men med bättre råvaror och bättre kvalitet. Inte så mycket vegetariskt. Inte så mycket färdigfabrikat, mer hemgjord mat. Mer varierad meny, inte potatisbullar varannan vecka, och inte pasta varje dag. Mer husmanskost. Gärna se till att maten är klar innan den serveras.		nej.	
☞Laga maten på varsin skola(blir/ser inte gott ut efter att ha varit i värmeskåp) ☞Ha utbildad personal som kan laga maten på plats ☞Ha mer av den maten som eleverna vill ha		nej!!	
Mer ris & potatis istället för bulgur och couscous mer mättande luncher istället för gröt&soppa		variation! olika maträtter bättre sallad allt!	
Ha någon sorts matråd eller typ att alla på skolan får rösta om vad de vill ha till lunch en gång i veckan.		Bättre salladsbord och mer sallad att välja bland.	
Måltiderna fungerar bra		Bättre mat och bättre mattider och längre raster mellan varje lektion.	
mindre vegetarians mat, riktiga köttbullar istället för kyckling köttbullar, mindre potatis, mer pasta		gör godare mat	
Att få lämna in önskematsedel		mera maträtter som innehåller kött och pasta.	
Man skulle kunna servera bättre skolmåltider.		Gör godare mat. fixa en grej där alla skriver förslag på maträtter, och sen kollar ni på vad majoriteten gillar för mat. sluta med linser i maten.	
Lägre ljudnivå, mindre buller. Inte så mycket grytor, mer uppdelad kost. Sås för sig tex.		Ha normalt grönsaksbord med t.ex. gurka, morötter eller skivad tomat inte kikärter för ingen elev äter ändå det	
Att göra mat som eleverna vill ha som tex tacos och hamburgare m.m. Saker som ungdomar vanligtvis äter och inte tex grönsaksgryta för då kommer ingen att äta och om dom inte äter i matsalen kommer gå till Willy's och ni får klagomål. Vi fick göra en lista med mat förslag till önskeveckan för ungefär ett år sedan men ingen av maten vi önskade fick vi. Istället så var det vegetariska rätter i en vecka som ingen gillade. För mycket vegetariskt.		Enklare maträtter och mer kött och kyckling. Bättre sallad så som gurka, morötter och broccoli för sig. mer pasta.	
börja servera mera kött än vad skolan gör		Sluta med vegetariskt som varm måltid om man vill ha vegetariskt så ska ju de vegetarianerna få det separat.	
ja att den kan sluta smaka bajs		Ja. Man kan byta ut grönsaksbordets grönsaker som är t.ex. kikärtsbönror, röra,	

Alla	Åk F-5	Åk 6-9	Gymnasiet
DOM ÄR SLAJMIGA OCH GULA ÄCKLI			
nej tyvärr		Kanske komma överens att vi elever kan få bestämma maten en vecka.	
Mer grönsaker		Eleverna kan få komma med fler förslag på maträtten så att mattanterna vet vad vi tycker om.	
ta det som står och inte nåt annat när man kommer till mat salen mer köttiga rätter		näe	
Vet inte.		ge oss bättre mat och godare för den är skit äcklig	
Mer kött det är bara gräs		ge mig god fucking mat	
vet ej		har inget	
ge oss mindre vegetariskt.		sluta göra fisk eller göra godare	
nej		De kan ha godare mat	
bättre sallad		godare mat/mer utbud/mindre av det folk slänger.	
om dom värmer upp och inte serverar mer vegetariskt än kött		bättre skolmat det smakar skit	
glassyr toppade torsk filer med jordnötsrings smak		sluta använd pengarna på vegetsraiskt skit som nästan inga äter förutom alla lärare	
Mer varierad sallad, enskilda inte rörer		göra god mat och inte äklig mat är ett litet tips och inte vegetariska maträtter nestan varge dag och gör god mat för fan jag blir så jävla förbanad på sen där jävla maten och jag vill typ hemm varenda jävla dag. riktigt äcklig jävla mat.	
köp mig en kladig kebappizza förfan		Barnen får skriva vad de vill att det ska serveras till lunch i skolan. Det är för många vegetariska luncher i veckan.	
SLUTA SERVERA VEGITARISKT HELA TIDEN DET SMAKAR SKIT OCH ÄR INTE BRA LÄGG AV VILL HA MER KÖTT INTE NÅGOT AV EN GRÖNSAK.		göra mat som eleverna gillar och inte som lärarna ska tycka om. det ser inte så gott ut heller	
inte göra det så svårt, gör vanlig mat/husmanskost och krängla inte till det, tänk på vilka som ska äta		Gör godare mat. Mat så det räcker till alla!!! Ofta är maten slut när vi äter. För vi har sen lunch. Mer vanlig mat.	
inte vegetariskt 2gångar i veckan		Kanske att dom kan servera lite mer "vanlig" mat som dom flesta känner igen, till exempel köttbullar, lasagne, spagetti, det är nästan enklare att äta då för det är många som inte gillar att testa nya saker som ser konstigt ut och har ett konstigt namn, Jag har hört väldigt många som har "klagat" på att det är konstig mat så då skippar dom lunchen istället.	
mindre vegetariskt och mer vanliga rätter		Sluta va bara vegetariskt!!	
inte så mycket vegetariskt		Mera smak på maten, den är inte kryddad ordentligt, Färre vektorätter, dom är inte tilltalande för öga eller magen! Ingen gröt!!	
då jag äter gluten fri kost så smakar allt inte likadant. pastan i skolan är en och samma hela tiden, jag tycker att icas egna märke på gluten fri pasta är godare än vad den jag får i skolan. maten ser verkligen inte god ut. vi barn äter med ögonen.		Godare mat, aldrig nudel wok. Kall mjölk.	
Inte så mycket vegetariskt			
ha mer kött i maten.			
jag tycker skolmaten måste bli bättre, det ända vi får nu är vegetarisk mat, vi måste väl ändå kunna få lika mycket kött som vi har fått i alla andra 6/7 år i denna skola!			
bättre uppläg			
nej			

Alla	Åk F-5	Åk 6-9	Gymnasiet
Nej det har jag inte			
varmare, mindre vegetariskt, inga linser i maten			
ja allt			
nej			
ha en matsedel som man kan se. att det står rätt maträtt på matsedeln och inte att det står en sak men är något helt annat. servera maten lite finare och inte skrapa upp maten som har legat utanför vid den snuskiga bänken. sen att de tvättar glaset ordentligt för att de inte ska smaka äckligt.			
scooby doo			
Börja ha mer "resturang mat" sådan mat som finns på restauranger på buffé som thai eller liknande.			
lägga ner mer tid på att planera maten			
Ja, bättre mat och så vi kan önska mat.			
haf vte inte			
ha godare mat och mer olika mat rätter.			
VEGETARISKT ska inte vara ett annat alternativ för de som äter kött. Den vegetariska kosten ska vara samma sak som den vanliga maten fast vegetariskt. T.ex om de andra äter korv med mos kanske jag får nån grönssaksgröta.			
Lyssna mer på vad elever vill ha.			
göra mer mat som barn gillar då menar jag inte korv chiken nuggets och sånt men mindre rörer och krydda mm.			
Maten och salladen ska bli bättre barnvänlig. En bön sallad vilket barn äter de. De är få. en vatten soppa med lite paprika vilket barn tycker det ser gott ut och gillar de. De är också få.			
de kan göra godare mat och en bättre miljö i matsalen			
fixa det			
mer kött			
nej för när det är god mat så är den ändå äcklig			
Laga mat bättre			
.			
tillaga mat bättre, fler alternativ t.ex ett annat exempel för dem som inte äter fisk			
inte så mycket "vuxen" mat, vet att nästan ingen på 8-9 äter maten. Man går oftast till ICA eller Coop och köper godis eller någon dricka istället. Vilket betyder att energin försvinner snabbare än mat. Man kanske hade fått mer mat lust om det var mer renare, ljuddämpar tavlorna kan man kanske städa/tvätta och gardinerna kan man tvätta. Mat som brukar vara uppskattad är nuggets, pasta och pannkakor.			
Mindre fisk och bättre grönsaker för allt brukar vara äckligt			
flera alternativ och något som man vet att eleverna äter annars är det mycket slöseri på mat.			
folk går inte och äter skomaten så då får vi sämre betyg och vi kommer in på sämre gymnasium			
flera alternativ att välja på som alla kan äta och tycker är gott.			

Alla	Åk F-5	Åk 6-9	Gymnasiet
det är bara vegetarisk mat i skolan tex grönsaksbiff utan biff det smakar kattsypa med bajs och jag är tvungen att köpa toast i kaffeterian nästan varje dag och vi ska behöva slösa pengar på toast när vi har en matsal är konstigt men hade ni varit barn hade ni själv inte ätit det går inte. ha inte vegetariska rätter 80% av allt vi får i matsalen bara för att några personer är vegetarianer då behöver inte vanligt folk äta vegetariskt.			
nej			
nej			
nej.			
nej!!			
variation! olika maträtter bättre sallad allt!			
Bättre salladsbord och mer sallad att välja bland.			
Bättre mat och bättre mattider och längre raster mellan varje lektion.			
gör godare mat			
mera maträtter som innehåller kött och pasta.			
Gör godare mat. fixa en grej där alla skriver förslag på maträtter, och sen kollar ni på vad majoriteten gillar för mat. sluta med linser i maten.			
Ha normalt grönsaksbord med t.ex. gurka, morötter eller skivad tomat inte kikärter för ingen elev äter ändå det			
Enklare maträtter och mer kött och kyckling. Bättre sallad så som gurka, morötter och broccoli för sig. mer pasta.			
Sluta med vegetarisk som varm måltid om man vill ha vegetarisk så ska ju de vegetarianerna få det separat.			
Ja. Man kan byta ut grönsaksbordets grönsaker som är t.ex. kikärtsbönslör, rödbetor och feta ost och andra röror emot morotsstavar, gurka och majs och börja variera maten så att man inte får fisk eller gryta varje dag.			
Inga vegan - eller vegetariska rätter. Barn behöver riktig, näringstät mat. Inte endast pasta och någon sås som det kan vara. Köp gärna in lokalproducerat kött och mjölk.			
ha bättre mat			
Vi kan börja med att vår skola borde servera mindre vegetarisk. Nästan alltid är det endast vegetarisk mat. Maten oftast inte god ut och smakar heller inte det.			
Inte massa konstiga grytor, barn gillar köttbullar och makaroner. Vanlig uppdelad sallad med majs i en bytta, tomat i en och gurka i en. Vi gillar inte banan blandat med kikärter och senap.			
godare mat och mjuk glass automat.			
skinka mild ost majs potatisbulllllll är det möjligt att få brunsås			
ha inte samma mat om och om igen, försök göra så de ser gott ut.			
Till laga maten tills den är helt klar			
göra god mat			
servera både en vegetarisk rätt o			
vi vill ha Macdonalds mat			
typ ha godare mat oftare som typ chiken nuggets,managrins gröt,			

Alla	Åk F-5	Åk 6-9	Gymnasiet
elev).			
Större matsal men det håller dem på att fixa. sätta upp ljuddämpare.			
Mindre vegetarisk mat			
Inte blanda mat. Mer god mat. Chickennuggets och ris. Oftare efterrätt.			
Mer vanlig mat, husmanskost. Mindre vegetariskt			
Mindre vegetarisk mat för den gillar inte jag.			
nej			
nej			
ge oss pannkakor varje dag			
Mindre vegetarisk			
INTE HA SÅ MYCKET VEGETARISKT, för ni verkar fatta att ingen äter maten som serveras och göra maten finare och att den ser godare ut			
Mer husmanskost. Inga konstiga vegetariska rätter.			
SERVERA BRA MAT!			
mer av dem goda maträtterna .			
nuggets kycklin NUGGETS			
Jag tycker att dom kan börja servera godare mat! Några personer får ju speciall kost, varför kan ni inte servera det till alla? Eller så kan ni börja servera mat som ni vet att vi barn gillar.			
mindre fisk. mer hamburgare och sånt mer gröt och pannkakor			
nej.			
flera alternativ och mindre vegetariskt. även mer enkla grönsaker i grönsöksdisken som motrot, paprika, tomat och gurka.			
ingen			
vet ej			
mer tomatsoppa.			
att vi elever och lärare kan få en del o hjälpa till att bestämma maten som blir i skolan så att det de mesta tycker om kanske man kan lägga till lite ofta och de flesta inte tycker om kan man kanske förminska lite.			
Inte ha fisk varje vecka! Ha mer mat alla gillar som tacos chiken nuggets eller något.			
mindre fisk och vegetariskt och mer god mat som pankakor gröt chickennuggets			
inte vegetarisk			
till exempel att göra pizza eller snabbmat för att få eleverna entusiastiska över att äta			
inte mycket fisk			
Ge mig god mat			
Nej, jag har inga tips.			
vet inte			
nej			
jag vill ha mindre vegetariskt			
mindre vegetariskt och mer enkla kött rätter, dela upp maträtterna så man själv kan välja att ha i grönsaker istället för att det är blandat			
Fräschare mat!!! Ofta konstiga kryddor osv... Känns inte som att de som lagar maten tycker om att laga mat och har det som intresse vilket jag tror är viktigt.			

Alla	Åk F-5	Åk 6-9	Gymnasiet
sluta ha så mycket veganskt o ge mig mer alternativ o ge mig kött			
glutenfria mackor till alla			
det är bra mat!!			
spendera mer pengar på maten.			
bättre utbud av mat, man kan inte heller servera halv varm mat. Inte komplicera till varje gång, det blir inte godare med majs i spagetti och köttfärssås eller morötter inte köttbullarna. servera vanliga köttbullar och vanlig köttfärssås. sen tycker jag generellt att maten inte är god, nästan ingenting smakar någonting, och jag hoppas ni vill att eleverna ska bli mätta efter man ätit, så ni kan ju försöka göra maten god. Den smakar varmt ollonägg/			
låt oss berätta vilka maträtter vi tycker om och sen kan ni försöka anpassa er till det och så ni kan ta bort dom maträtter vi barn inte äter.			
sluta servera så mycket konstig mat som ingen äter severa någon bra mat som man faktiskt kan äta det är ju typ bara linser o annat som inte går att äta			
Mer mättande mat och husmanskost. Om jag inte gillar något vill jag ha mer mjuka mackor. Ibland är jag jätte hungrig. Då orkar jag inte leka.			
Kost anpassad till vad jag gillar för jag tar mycket mediciner och behöver äta. Vill att skolan ska lyssna på mina behov. Har specialkost för att jag är känslig för konsistens lukt smak etc är ofta hungrig och trött och ibland svimfärdig för att jag inte ätit. Min Dr sa att bara jag äter så borde ni kunna ge mig ngt jag gillar.			
Vet inte. kanske flera olika maträtter på att välja på			
laga mat som barn oftast gillar.			
Inte blandade grönsaker			
Bättre tillagning, nyttigare mindre olja, pastan dräkt o olja, allting oljigt.			
godare mat			
Fler måltider med protein. Ibland när det är vegetarisk kost glöms proteinet bort totalt. Mer omsorg vid tillagningen.			
Vi har sällan tacos Ofta är stolarna kladdiga när man ska sätta sig, så att det torkas oftare.			
Servera chicken nuggets oftare. Vanliga pannkakor önskas istället för ugnspannkaka. Hamburgare önskas. Fiskrätter och rent vegetariska rätter serveras för ofta (inte populärt).			
Kallare vatten och större grönsaksutbud			
Mera pannkakor önskas. Pasta med skinksås önskas. Bättre städat i matsalen efter de som ätit tidigare. Tystare miljö för matro.			
Alltid finnas en kött rätt och en vegetarisk rätt att välja på. Idag serveras vegetarisk rätt 2 gånger/vecka utan möjlighet att välja kött rätt. Ibland är maträtterna dåligt lagade, makaroner som gummi.			
Alltid finnas kött rätt att välja. Inte vara samma alternativ som tex. Vegetarisk soppa och vegetarisk soppa.			
På fredagar, tyst fredag, är det bra. Flera tysta dagar. Längre tid i matsalen.			

Alla	Åk F-5	Åk 6-9	Gymnasiet
Bli bättre			
Att ljudet i matsalen borde bli bättre då stora barnen gör för högt ljud när det äter tillsammans. Jag som elev vill gärna ha hörlurar så jag kan äta i lugn och ro.			
Mindre vegetariskt, mer kött, mer vanlig husmanskost. Personalen ska ha hårnät (håret instoppat i hårnätet också) hittar ofta hår i maten.			
Kanske komma överens att vi elever kan få bestämma maten en vecka.			
Eleverna kan få komma med fler förslag på maträtten så att mattanerna vet vad vi tycker om.			
Behöver barnen prata mindre i matsalen			
näe			
ge oss bättre mat och godare för den är skit äcklig			
ge mig god fucking mat			
har inget			
sluta göra fisk eller göra godare			
De kan ha godare mat			
godare mat/mer utbud/mindre av det folk slänger.			
bättre skolmat det smakar skit			
Ha inte massa vegetarisk mat som ingen äter. ta bara något lätt att göra som t.ex. köttbullar. fuck vegetarisk mat			
SLUTA SERVER SKUM MAT SOMINGEN VILL HA. INGEN VILL HA SKUM FISK I NÅN ÄCKLIG SÅS. GE OSS GOD MAT OCH MAT SOM INNEHÅLLER PROTEIN			
istället för att göra lax biffar eller smet av allt såkan man bara göra lax. inte blanda massa.			
det är inte svårt att göra god mat som är lätt att göra och billigt. köttfärssås och spaghetti T.EX.			
sluta använd pengarna på vegetariskt skit som nästan inga äter förutom alla lärare			
ne			
mer sallad, bättre anpassat kost			
göra god mat och inte äklig mat är ett litet tips och inte vegetariska maträtter nestan varje dag och gör god mat för fan jag blir så jävla förbanad på sen där jävla maten och jag vill typ hemm varenda jävla dag. riktigt äklig jävla mat.			
Barnen får skriva vad de vill att det ska serveras till lunch i skolan. Det är för många vegetariska luncher i veckan.			
Mer varierat och fler alternativ som skiljer sig från varandra. Ofta finns det fler alternativ, men det är ungefär same same.			
Mjölken smakar inte bra så att jag vill ha annan mjölk så jag slipper dricka vatten.			
göra mat som eleverna gillar och inte som lärarna ska tycka om. det ser inte så gott ut heller			
Godare mat ex tacos hamburgare Lite mer tid nästa årskull kommer för tidigt			
Pannkaka oftare.			
Broccolin ska inte vara kall.			
Mindre vegetariskt			

Alla	Åk F-5	Åk 6-9	Gymnasiet
Godare mat. Som tex hamburgare, makaroner , köttbullar. Lasagne.			
Att inte blanda ihop massa röror utan ha det var för sig, ex pasta för sig, potatis för sig, ris för sig samt tillbehören för sig. Inte massa röror ihop blandat. Alltid smutsigt i matsalen, mat på bord golv och inte kul att gå dit att äta			
Gör godare mat. Mat så det räcker till alla!!! Ofta är maten slut när vi äter. För vi har sen lunch. Mer vanlig mat.			
Mindre veگو mer kött.			
vet ej			
Jag vill ha mer goda maträtter t.e.x tacos, riktigt hamburgare och korv. Mer kött.			
Godare mat och mer kött så att alla tar mat och har full energi.			
ibland kan det va bra och ibland inte lika bra.			
bacon i potatisbullarna			
nej			
mindre vegetarianskt			
alltså jag är inte vegetarian så jag vill ha mindre vegetariskt			
nej			
mer nötkött			
Mer kött och animaliska rätter. Alldeles för mycket vegetarisk mat som varken är god eller näringsrik. Går ofta hungrig eftersom det oftast är just vegetarisk mat som inte är ätbar. Tappar energi och lust att äta när det är vegetarisk mat. Behöver mycket mer kött för att orka sig igenom skoldagarna.			
nej			
Godare och mer näringsberikad mat så att vi på skolan äter bättre och kan koncentrera oss bättre på lektionerna. Vi är växande barn som behöver äta ordentligt och få i oss bra mat.			
Laga mat som barn uppskattar och enkel sallad. Inte krångla till så mycket med röror utan bara enkla grönsaker			
Sluta servera vegetarisk eller åtminstone se till att de finns flera alternativ när de serverar vegetarisk..			
Man måste ta potatis annars får man inte ta köttbullar. många kastar mycket mat för att man är tvingad att ta. jag kan inte öata mos, jag mår illa av hur det känns i munnen. jag måste ändå ta mos annars får jag inte ta korv.			
när det är en kött rätt ta riktigt kött			
när det e kött ta riktigt kött			
Vet ej			
kanske kolla hur mycket barn slänger vid vissa måltider och kanske göra måltiderna som släns minst mer ofta			
Hej, I mitt klassrum finns en lapp med vad maten för den här veckan är i skolan. Så om man inte tycker om maten kanske man kan få ta med sig egen men måste ändå äta den i matsalen.			
mindre fisk			
inte lika mycket veگو mat			
att folk kan vara lite tystare.			

Alla	Åk F-5	Åk 6-9	Gymnasiet
Att vi ska få äta sån mat som många tycker om och inte mat som typ ingen gillar.			
lite mindre vegetariskt .			
Den kan smaka lite mer. Blanda och ha inte bara vegetariskt en dag.			
man kanske kan få juice ibland till maten.			
bara god mat. pangkaka,gröt,köttbullar,pizza,hamburgar och tackos.			
Mer kött alternativ			
ha lite bättre tid på sig att äta skolmaten.			
ha längre tid på sig att äta. oftare till exempel pankkaka.			
Maten kan bli lite godare			
Godare mat. Bättre dricka			
Mer goda maträtter och mindre vegetariskt			
Mindre vegetariskt. Att man får ta mer av maten som man gillar.			
Kanske att dom kan servera lite mer "vanlig" mat som dom flesta känner igen, till exempel köttbullar, lasagne, spagetti, det är nästan enklare att äta då för det är många som inte gillar att testa nya saker som ser konstigt ut och har ett konstigt namn, Jag har hört väldigt många som har "klagat" på att det är konstig mat så då skippar dom lunchen istället.			
Såswr för sig			
Godare mat			
För mycket vegetariskt till icke vegetarianer. Inte så mycket soppa och gröt barnen blir energilösa.			
Gör vanlig enkla måltider som BARN tycker om. Sluta försök få dom att äta mer vegetariskt. Dom dagar ni har vegetariskt måste det finnas ett "vanligt" alternativ också. Det bästa är att göra vanlig husman som barnen tycker om, för det viktigaste är att dom får i sig så dom orkar med skoldagarna. Hellre att dom äter en vanlig lasagne eller korv än ngt som ni bestämt er göra på linser och bönor så den ska vara vegetarisk.			
Tacos oftare			
Sluta va bara vegetariskt!!			
Mindre vegetariskt Det är ibland mat på golvet där man ska slänga matrester, det är otrevligt för man får det på strumporna om man råkar trampa på det.			
Mer pannkaka. Mer olika grönsaker att välja på varje dag, tex gurka, tomat, paprika, majs och ärtor. Ifall man inte gillar maten så kan man i alla fall ta grönsaker.			
Inte så mycket vegetariskt			
Lite mer barn vänlig mat. Mindre vegetarisk mat.			
Att det alltid ska finnas filmjök eller yoghurt som alternativ i matsalen.			
Mer vanlig mat.mer tid. Mat så det räcker till alla. När det är god mat så tar maten alltid slut. Vi får annan mat än det som står			
Mera smak på maten, den är inte kryddad ordentligt, Färre vektorätter, dom			

Alla	Åk F-5	Åk 6-9	Gymnasiet
är inte tilltalande för öga eller magen! Ingen gröt!!			
Vi har anpassad mat på min skola. De flesta vill ha anpassad för det är tex. Pannkakor, potatisbullar, nuggets. Pasta. Korv. Såå det är god mat. Men om det skulle bara vara anpassad mat såå kommer flera äta den maten. Istället för att köpa två olika mat rätter så kan man köpa en men mer			
Mindre socker i maten, aldrig servera strösocker som tillbehör till tex gröt. Alltid fräscha grönsaker som kan fungera som alternativ om man inte gillar maten.			
Mindre vegetarisk, vanliga rätter som barn äter. Specialkosten bör ändras till de som barnen äter annars är det ingen vits.			
Mer olika grönsaker			
Godare mat, aldrig nudel wok. Kall mjölk.			

Vill du veta mer?

Bra jobbat! Skolan har tagit ett stort steg mot att höja/förvalta hög kvaliteten på skolmåltiderna. Vill ni gå vidare hittar ni mer kunskap och inspiration på våran hemsida, t ex:

- Hej skolmat! – pedagogiska övningar där skolmåltiden utgör själva läromedlet
- Bra matråd - ett verktyg för skolans matradsarbete
- Skolmåltiden - en viktig del av en bra skola
- Lärarhandledning Mat för alla sinnen - sensorisk träning enligt SAPERE-metoden
- Lunch och lärande - skollunchens betydelse för elevernas prestation och situation i klassrummet
- Bra mat i skolan - nationella råd om skolmåltider
- Trivsel i skolmatsalen
- Buller i skolmatsalar
- Pedagogiska övningar kring hälsa
- Ät S.M.A.R.T.

Lycka till!

Hur kan skolan gå vidare med resultaten?

Att din skola har använt SkolmatSveriges verktyg visar redan på engagemang för skolmåltidskvalitet; och engagemang är en förutsättning för ett framgångsrikt utvecklingsarbete. Här är några förslag på hur ni kan gå vidare:

1. Fira era framgångar på de områden där resultatet ser bra ut! Se till att era styrkor kan leva kvar genom bra rutiner och kompetensutveckling.
2. Delge resultatet till alla på skolan (och i kommunen) som är berörda av måltidsverksamheten, exempelvis; skolledningen, administrationen, den pedagogiska personalen, eventuell kostchef och inte minst elever och föräldrar. Dessa grupper kan ha synpunkter och reflektioner på resultaten.
3. Diskutera åtgärdsförslag på de områden där bedömningen blev sämre med rapporten som underlag. Ta gärna in synpunkter från olika berörda grupper på skolan.
4. Formulera en egen plan för vilka åtgärder ni vill prioritera och se till att planen förankras ordentligt hos skolledningen och/eller kommunen.
5. Upprepa användningen av SkolmatSverige regelbundet. En gång varje termin eller år är lämpligt. På så sätt kan ni följa era resultat över tid och sätta upp långsiktiga mål för verksamheten. Bilden nedan illustrerar hur det systematiska förbättringsarbetet kan se ut:

Visar 108 respondenter av undersökningens totalt 202 respondenter

Filtreringsvillkor:

Villkor: 1:

Svarsalternativ Östhammar

(Fråga: Välj län och kommun din enhet tillhör:)

Personalens matgästenkät

Vad menas med skolmåltidens kvalitet?

Sverige har utvecklats i syfte att stödja skolor och kommuner som vill ta ett helhetsgrepp om skolmåltidens kvalitet. Resultatrapporten du håller i din hand är ett bevis på att ni redan kommit igång! SkolmatSveriges vision är att alla elever skall varje dag kunna äta en god och näringsriktig lunch i en trivsamt miljö. En bra skollunch som ger den näring som kroppen behöver är en förutsättning för att en elev ska må bra samt orka koncentrera sig och prestera i skolan. Skollunchen har även stor potential att bidra till att eleverna grundlägger bra matvanor för livet, vilket främjar en god hälsa på både kort och lång sikt. Det spelar dock ingen roll hur näringsriktig skolmaten är om den inte blir uppäten. En måltid måste upplevas som bra och matgästen måste känna matglädje, och detta beror inte enbart på vad som finns på tallriken. SkolmatSverige utgår därför från ett **helhetsperspektiv** och bedömer måltidskvaliteten inom tre arbetsområden **mat, miljö och skola** uppdelat i flera enkäter. Verktyget inkluderar även "matgästenkäter" för att fånga elev- och personalsynpunkter. För att få en helhetsbild av skolmåltidens kvalitet rekommenderar vi att alla enkätområden utvärderas.

Personalens perspektiv

Resultatet i föreliggande rapport baseras på de angivna svaren av enkäten Personalens matgästenkät inom arbetsområdet skola. Skolan har använt personalenkäten som ingår i SkolmatSveriges verktyg för att få personalens syn på skolmaten. Personalenkäten omfattar bland annat frågor som rör personalens uppfattning om skolmaten, matsalsmiljön och den pedagogiska lunchen.

Bra att veta innan ni läser rapporten

- Resultatet redovisas i form av lättöverskådliga tabeller löpande i rapporten
- Alla inskickade enkäter är inkluderade i sammanställningen. Om någon testat enkäten och skickat in bidrar även dennes svar till resultatet
- Antal svar = n

Vad är SkolmatSverige?

Bakgrund

Sverige har sedan 1997 haft lagstadgade krav på kostnadsfria skolluncher till alla elever i den obligatoriska skolan. En sådan lagstiftning är nästintill unik i världen - endast Sverige och Finland erbjuder gratis skolmåltider till alla grundskoleelever oberoende av föräldrarnas inkomst.

Den 1 juli 2011 kompletterades rätten till gratis skolluncher med ett krav på att skolmåltiderna ska vara näringsriktiga. Alla Sveriges grundskolor måste i och med detta krav dels ha ett fungerande system som säkerställer att eleverna erbjuds näringsriktig mat, dels kunna visa resultat som innebär att de skolmåltider som serverats lätts upp till de svenska näringsrekommendationerna (SNR).

Att skolmåltiden ska vara näringsriktig bör vara en självklarhet. En bra kost som ger den energi och näring som kroppen behöver är en förutsättning för att en elev ska må bra, utvecklas samt orka koncentrera sig och prestera i skolan. Skollunchen, som bör ge ca en tredjedel av det dagliga energi- och näringsbehovet, har stor potential att bidra till att eleverna grundlägger bra matvanor för livet vilket i sin tur främjar såväl lärande som en god hälsa, på både kort och lång sikt.

Det spelar dock ingen roll hur näringsriklig skolmaten är om den inte blir uppäten, och långt ifrån alla elever äter dagligen en fullgod måltid i skolan. Hur eleverna äter påverkas av flera faktorer; matens smak och uppläggning, miljön i skolrestaurangen, vuxna förebilder, tillgången på godis, läsk, snabbmat etc. för att nämna några exempel. Dessa faktorer omskrivs inte i skollagen, men kan vara minst lika viktiga att arbeta med om målet är nöjda och mätta elever.

Det märks om skolluncherna är lagad med engagemang. Skolrestaurangen bör vara en plats där eleverna och personal får chans att återhämta sig och inhämta ny energi. För att måltidssituationen inte ska upplevas som stressig är det viktigt att eleverna har gott om tid på sig att äta, att kötiderna är korta och att det finns tillräckligt med sittplatser. Buller och höga ljudnivåer kan påverka elevernas trivsel och hälsa. Vidare bör skolan ha tydliga rutiner för att hålla rent och snyggt i skolrestaurangen under lunchtid. Att arbeta för en lugn och trivsam måltidsmiljö signalerar omsorg om eleverna. Genom att låta eleverna vara delaktiga i måltidsverksamheten, exempelvis via matråd, kan skolan arbeta med deras kunskaper om och attityder till skolmaten.

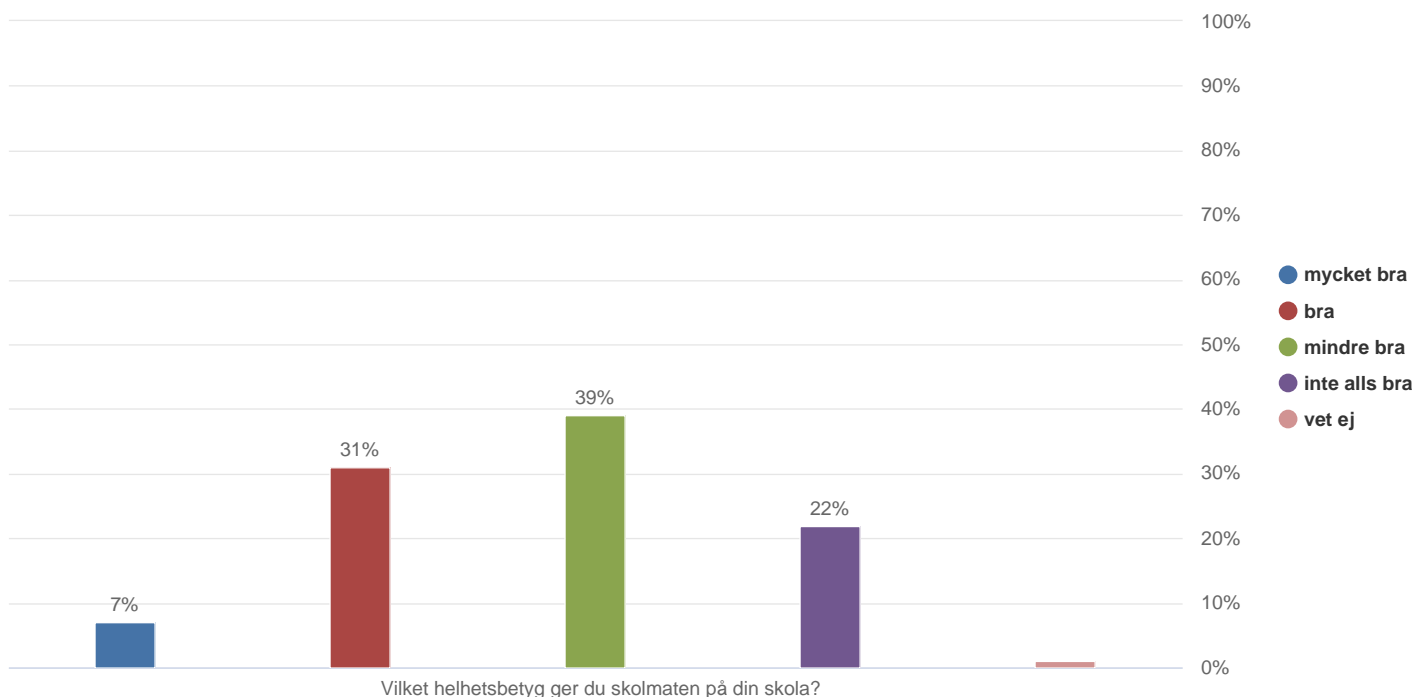
SkolmatSverige har utvecklats i syfte att stödja skolor och kommuner som vill ta ett helhetsgrepp om skolmåltiden. Resultatrapporten du håller i din hand är ett bevis på att ni redan kommit igång!

Helhetsbetyg

Vilket helhetsbetyg ger du skolmaten på din skola?

Antal svar: 108

	n	Procent
mycket bra	7	6,5%
bra	34	31,5%
mindre bra	42	38,9%
inte alls bra	24	22,2%
vet ej	1	0,9%

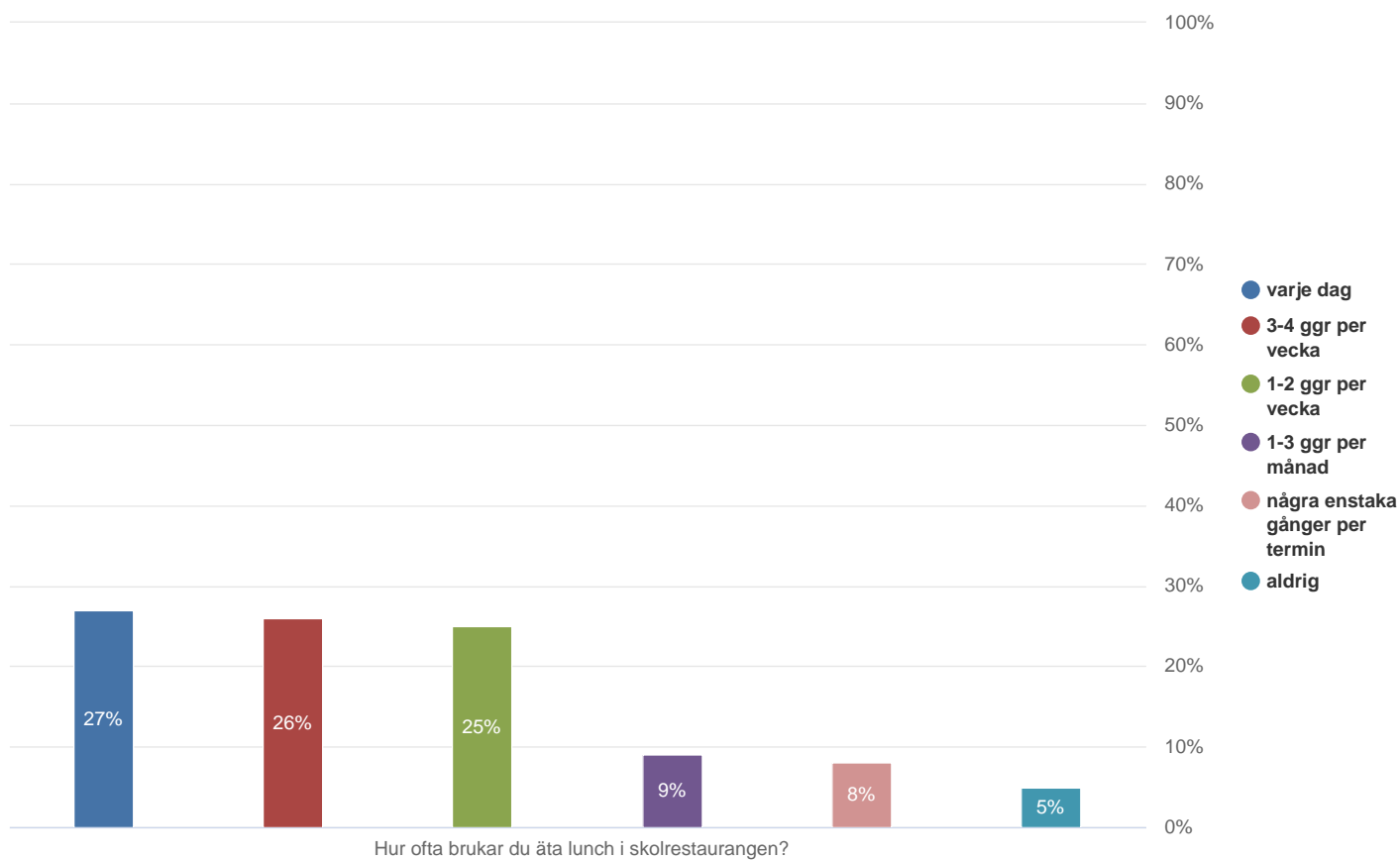
Resultatdel

Skollunchen

Hur ofta brukar du äta lunch i skolrestaurangen?

Antal svar: 108

	n	Procent
varje dag	29	26,9%
3-4 ggr per vecka	28	25,9%
1-2 ggr per vecka	27	25,0%
1-3 ggr per månad	10	9,3%
några enstaka gånger per termin	9	8,3%
aldrig	5	4,6%

Vilka komponenter av skolmåltiden äter du vanligtvis till lunch?

Antal svar: 103 , Valda alternativ: 446

	n	Procent
varmrätten	101	98,1%
tillbehör till varmrätten (potatis/pasta/ris/bulgur etc)	90	87,4%
soppa	25	24,3%
grönsaker/sallad	96	93,2%
bröd	52	50,5%
fil/flingor/gröt	5	4,9%
dryck (t ex vatten eller mjölk)	77	74,8%
inget av ovanstående	0	0,0%

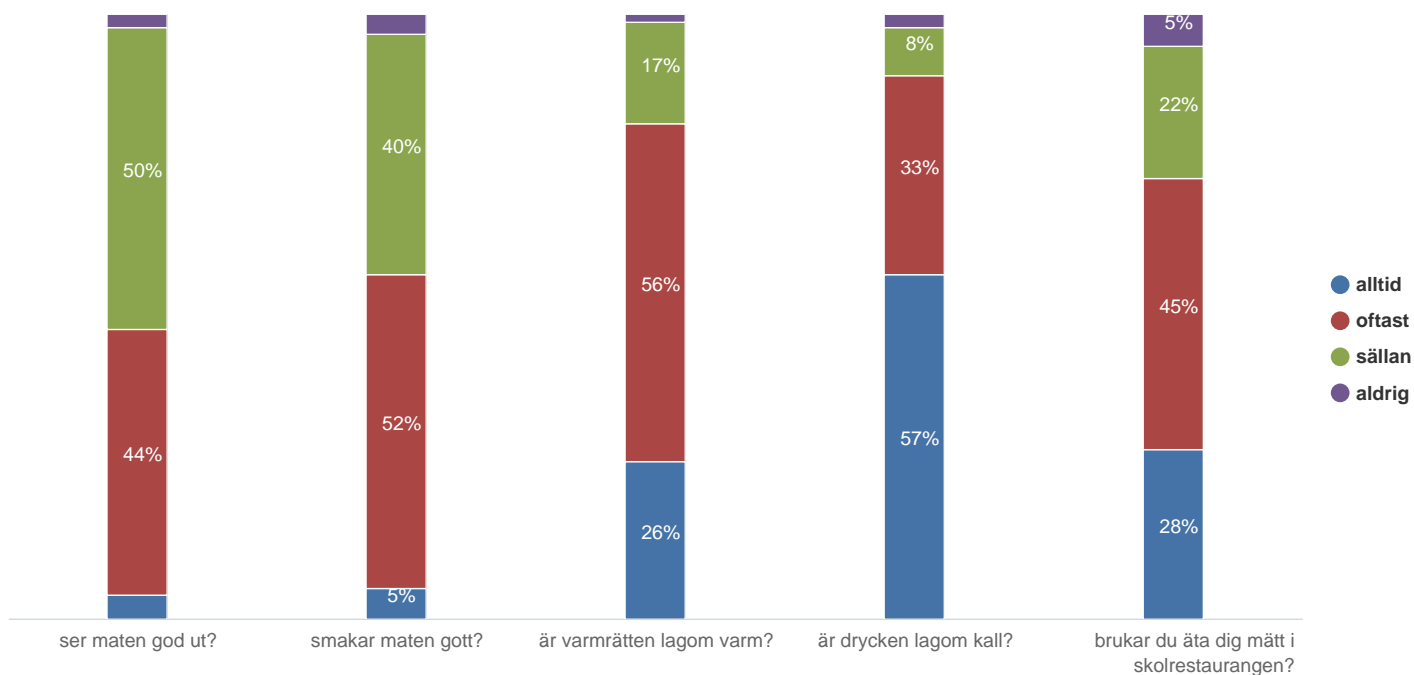
Det var möjligt att välja flera alternativ.

Maten

I. Maten

Antal svar: 103

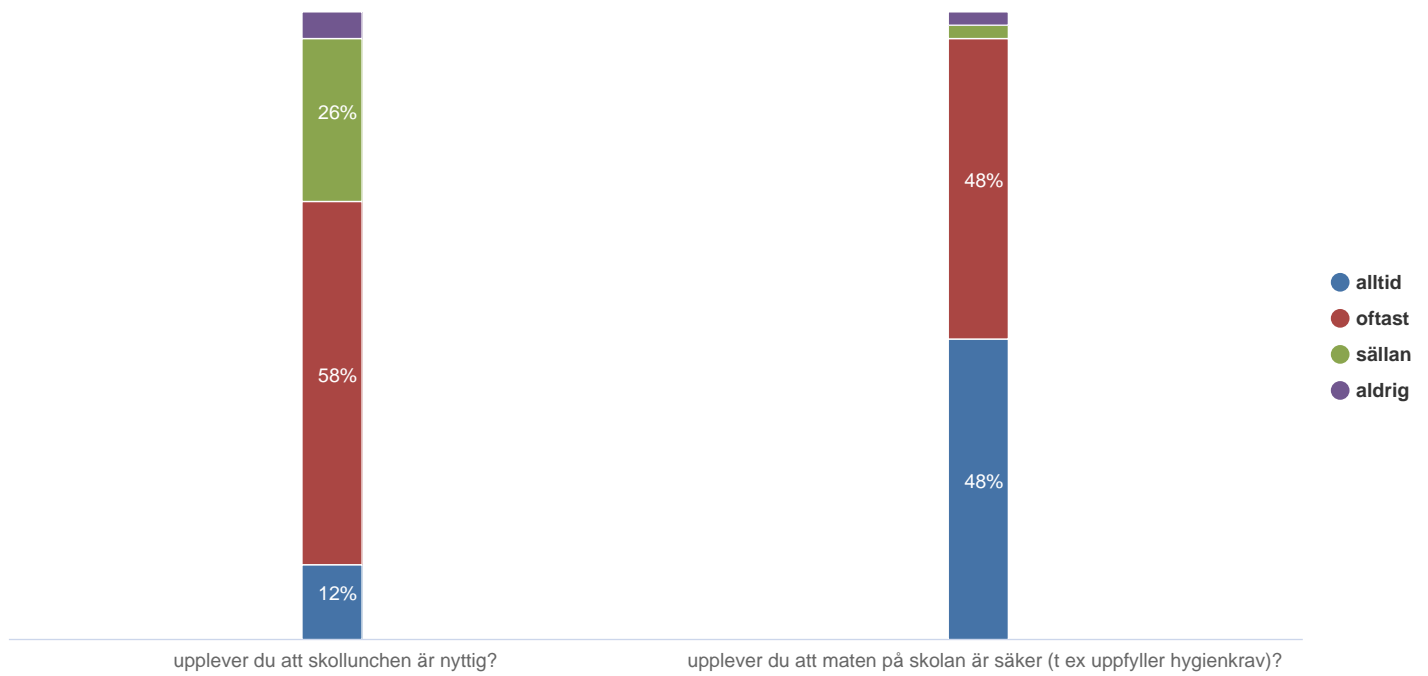
	alltid	oftast	sällan	aldrig	Totalt
ser maten god ut?	4	45	52	2	103
	3,9%	43,7%	50,5%	1,9%	
smakar maten gott?	5	54	41	3	103
	4,9%	52,4%	39,8%	2,9%	
är varmrätten lagom varm?	27	57	17	1	102
	26,5%	55,9%	16,6%	1,0%	
är drycken lagom kall?	56	33	8	2	99
	56,6%	33,3%	8,1%	2,0%	
brukar du äta dig mätt i skolrestaurangen?	29	46	23	5	103
	28,2%	44,7%	22,3%	4,8%	
Totalt	121	235	141	13	510

II. Maten

Antal svar: 103

	alltid	oftast	sällan	aldrig
upplever du att skollunchen är nyttig?	11,6%	58,3%	26,2%	3,9%
upplever du att maten på skolan är säker (t ex uppfyller hygienkrav)?	47,6%	48,6%	1,9%	1,9%

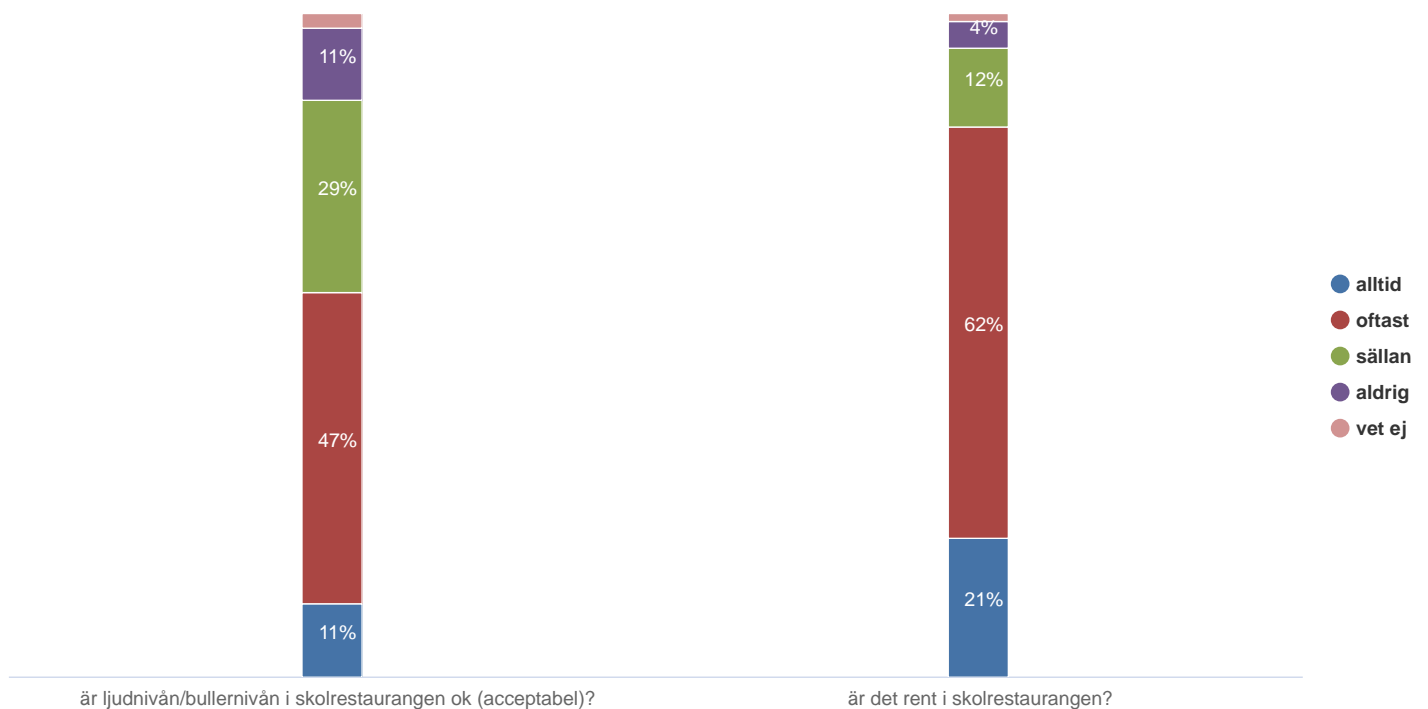

Skolrestaurangen

Skolrestaurangen

Antal svar: 108

	alltid	oftast	sällan	aldrig	vet ej
är ljudnivån/bullernivån i skolrestaurangen ok (acceptabel)?	11,1%	47,2%	28,7%	11,1%	1,9%
är det rent i skolrestaurangen?	21,5%	61,7%	12,2%	3,7%	0,9%

Hur upplever du skolrestaurangen?

Antal svar: 108 , Valda alternativ: 332

	n	Procent
hård och tuff	15	13,9%
mobbingzon	1	0,9%
avslappnad	12	11,1%
trivsamt	19	17,6%
stressig	58	53,7%
inspirerande	0	0,0%
hög ljudnivå/bullrig	54	50,0%
många ensamma elever	4	3,7%
kamratlig	13	12,0%
rolig	2	1,9%
en plats för återhämtning	3	2,8%
fart och fläkt	14	13,0%
tråkig	15	13,9%
modern	1	0,9%
föråldrad	11	10,2%
ren	14	13,0%
en bra plats för samtal med elever	34	31,5%
smutsig	6	5,6%
restaurang	0	0,0%
bespisning	51	47,2%
annat	5	4,6%

Den pedagogiska lunchen

Har hela eller delar av skolans personal till uppgift att äta "pedagogisk lunch"?

Antal svar: 108

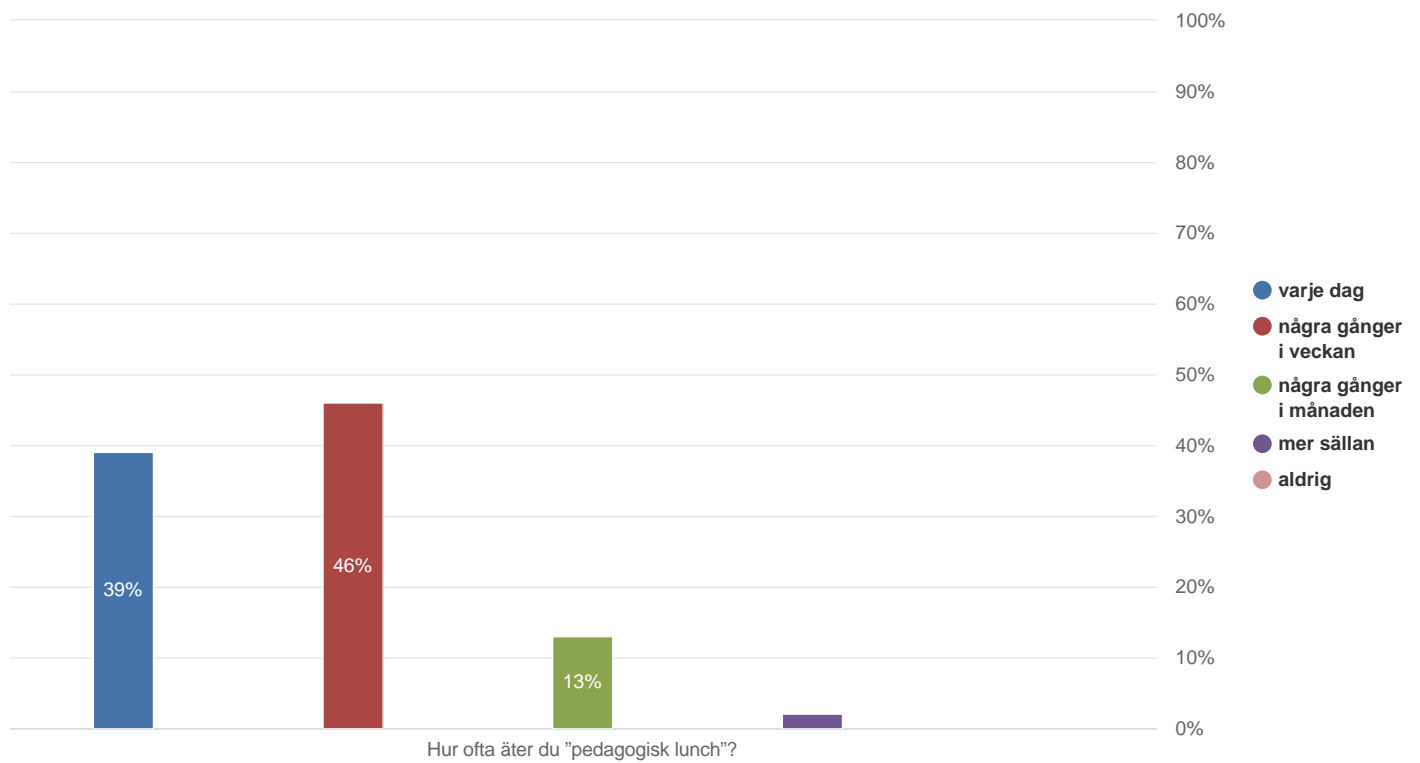
	n	Procent
ja	84	77,8%
nej	10	9,2%
vet ej	14	13,0%

Obs! Följande tre frågorna visades endast för de som svarade att de har till uppgift att äta en pedagogisk lunch.

Hur ofta äter du "pedagogisk lunch"?

Antal svar: 69

	n	Procent
varje dag	27	39,1%
några gånger i veckan	32	46,4%
några gånger i månaden	9	13,0%
mer sällan	1	1,5%
aldrig	0	0,0%

Sitter du vid samma bord som eleverna när du äter "pedagogisk lunch"?

Antal svar: 69

	n	Procent
alltid	66	95,7%
oftast	0	0,0%
sällan	1	1,4%
aldrig	2	2,9%

Den som äter "pedagogisk lunch" på min skola förväntas:

Antal svar: 69 , Valda alternativ: 521

	n	Procent
i klassrummet berätta för eleverna vad som serveras till lunch	31	44,9%
följa eleverna till skolrestaurangen	44	63,8%
ha koll på elevers behov av specialkost	35	50,7%
hålla ordning/"vakt"	52	75,4%
finnas närvarande	59	85,5%
vara en god förebild genom att äta en balanserad måltid	55	79,7%
vara en god förebild genom att förmedla en positiv attityd kring matens smak och form	49	71,0%
uppmuntra eleverna att ta av alla måltidskomponenter	45	65,2%
uppmuntra eleverna att smaka nya rätter och livsmedel	46	66,7%
uppmuntra eleverna att inte stressa vid måltiden	45	65,2%
lära eleverna gott bordskick	47	68,1%
annat	5	7,2%
det finns inga riktlinjer	6	8,7%
vet ej	2	2,9%

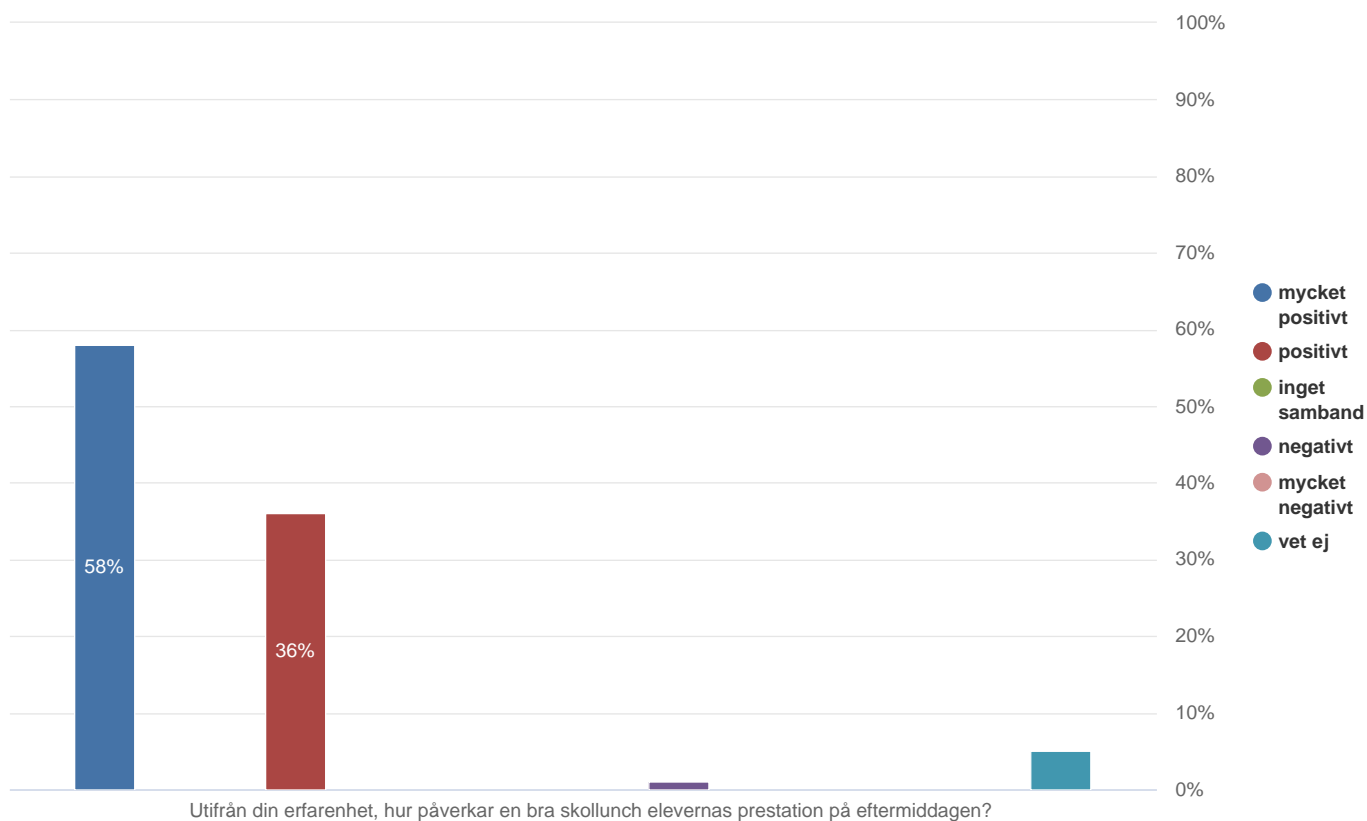
Det var möjligt att välja flera alternativ.

Lunchen som en del av skoldagen

Utifrån din erfarenhet, hur påverkar en bra skollunch elevernas prestation på eftermiddagen?

Antal svar: 108

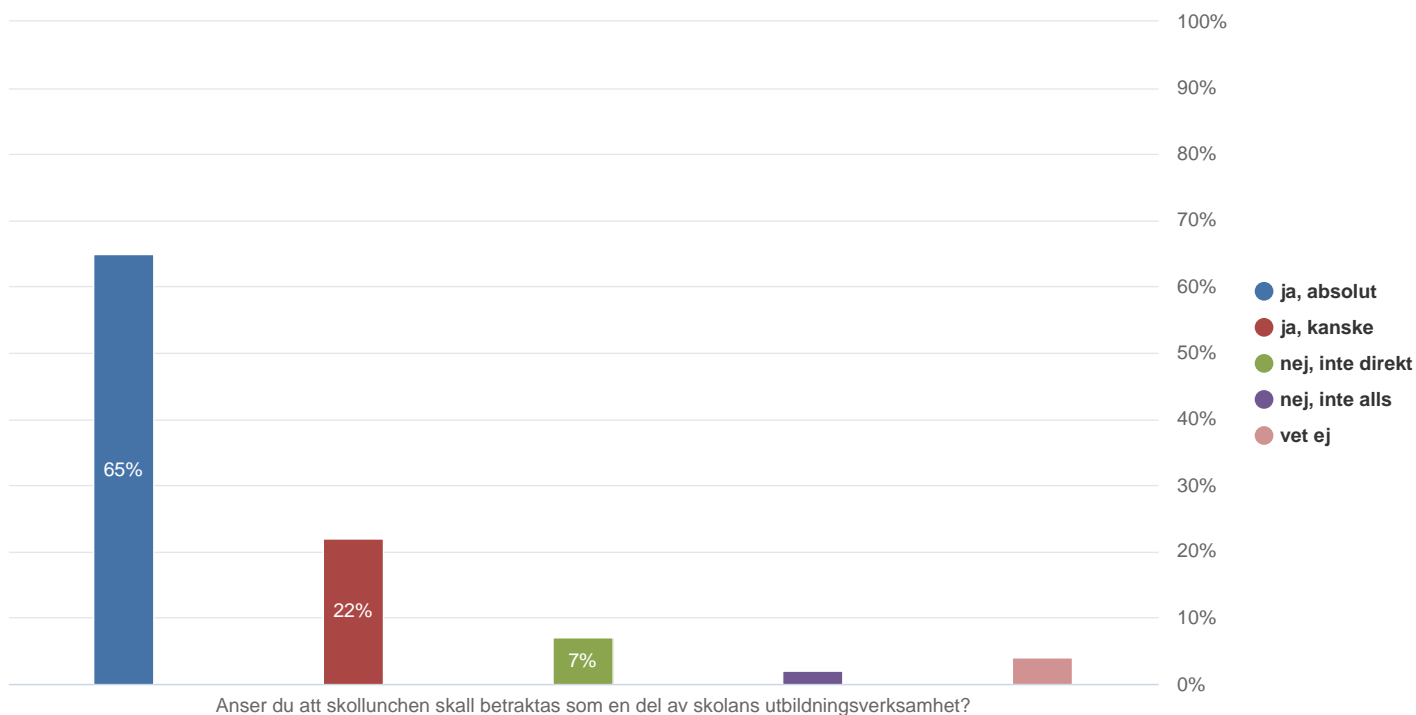
	n	Procent
mycket positivt	63	58,4%
positivt	39	36,1%
inget samband	0	0,0%
negativt	1	0,9%
mycket negativt	0	0,0%
vet ej	5	4,6%

Anser du att skollunchen skall betraktas som en del av skolans utbildningsverksamhet?

Antal svar: 108

	n	Procent
ja, absolut	70	64,8%
ja, kanske	24	22,2%
nej, inte direkt	8	7,4%
nej, inte alls	2	1,9%
vet ej	4	3,7%

Potential till förbättring

På vilket sätt skulle skolmåltiderna kunna förbättras på din skola?

Antal svar: 107 , Valda alternativ: 546

	n	Procent
utsmyckningen i skolrestaurangen	16	15,0%
bullersänkande åtgärder i skolrestaurangen	37	34,6%
fler vuxna som äter pedagogiskt	45	42,1%
fler alternativa rätter	52	48,6%
mer varierad mat	62	57,9%
nyttigare mat	17	15,9%
mindre mängd halvfabrikat	47	43,9%
andra typer av grönsaker på salladsbordet	51	47,7%
fler tillbehör (dressing, matfett, kryddor, sallader)	39	36,4%
tydligare menytaflor	18	16,8%
bättre städning	12	11,2%
ökat samarbete mellan måltidspersonal och lärare	22	20,6%
mer stöd till personal kring "pedagogiska måltider"	14	13,1%
mer information om maten från t ex skyltar vid serveringen	18	16,8%
hembakat bröd	37	34,6%
ökat elevinflytande	40	37,4%
mer information från måltidspersonal till övrig personal	8	7,5%
annat	11	10,3%

Personalens synpunkter

I slutet av enkäten hade personalen plats att skriva "Tips på hur skolmåltiden på skolan kan förbättras". Nedan är vad som skrevs (oredigerat).

Egna kommentarer

Antal svar: 41

Svar
Önskar mer mat som lagas från grunden. Att den är varm och att det serveras mindre såsiga grytor med lite innehåll.
Hej Jag tror/har hört att eleverna saknar den vanliga maten. Köttfärssås med spagetti. köttbullar med pasta... Helt enkel vanlig traditionell mat. Sedan är det bra om det finns vegetariska alternativ. Men det är för mk som de tycker är konstigt.
Mindre massproducerad centralstyrd mat. Mer mat lagad från grunden, går att göra mycket gott av billiga råvaror.
Minska mängden pastarätter, mindre mängd kolhydrater. Mer protein. Mat lagad från grunden - minska halvfabrikat.
Maten har blivit klart sämre under de senaste åren. Saknar rejäl husmanskost! Alternativ till det vegetariska saknas ofta. Oaptitliga råvaror som kycklingfärs och vegetarisk färs används; t.ex. smakar korvar med dessa råvaror inte bra och konsistensen är tråkig. Korvarna blir torra och smaklösa. Fiskrätterna med "riktig" fisk är det som är bäst.
Önskar mer variation och mat lagad från grunden. Just nu är det mycket halvfabrikat, kolhydrater med olika röror till. Mat lagad på plats, från grunden, gärna med hembakat bröd så att eleverna äter ordentligt så att det inte drabbar undervisningen. Idag upplever jag att många elever väljer bort skollunchen vilket får konsekvenser för deras ork på eftermiddagarna.
Eleverna köper mackor i kafeterian när det är fisk eller bara vegetariska rätter. Tycker själv att köträtterna är godare än de vegetariska alternativen men extra kryddning och mer smak skulle kunna lyfta de vegetariska rätterna. Ännu större ural av extra kryddor skulle uppskattas, även om matsalen har utökat kryddutbudet i år. Vissa vegetariska rätter saknar ibland lite tuggmotstånd vilket gör dem tråkiga att äta.
Maten måste bli godare och nyttigare, exempelvis i form av ett stort salladsbord med mycket att välja på och som inte tar slut under lunchen.
Bättre och godare mat. Mer husmanskost igen. Ta bort alla "hitte-på-maträtter" (ex "Tacosfisk" eller vegetariska färser etc som varken är omttyckta eller billiga). Vissa dagar är varenda kantin fyllda av kolhydrater - det är ätbart, jag blir mätt - men det är mer bukfylla än särskilt gott. Så mer textur i maten önskas.
Inte bara vegetarisk mat. Alltid ett kött/fisk/kyckling/korvalternativ
Nästan alltid är grönsakerna på salladsbordet slut när högstadiet kommer och äter och eleverna vill gärna ha de olika grönsakerna uppdelade så att de kan välja de grönsaker de gillar. Salladsbordet erbjuder för få alternativ. Ibland är även huvudrätten slut så eleverna erbjuds torra rester från tidigare i veckan. Högstadietpersonal ska "vakta" på sin "pedagogiska" lunch och får inte sitta ner och äta med eleverna pga stök. Många elever väljer att inte äta för att slippa sitta själva i matsalen. Ibland skiljer sig de rätter som görs till tex laktosintoleranta helt ifrån vad som står på menyn vilket kan skapa en del besvikelse för dem. Måltidspersonalen är otrevlig både mot elever och andra vuxna. Bord och stolar är ofta kladdiga och inbjuder inte direkt till att sitta på.
Hög bullernivå från disken i anslutning till matsalen. Bättre alternativ till utflyktsmat. Pastasallad är en hit för några få, resten kastar sin mat - stort slöseri med pengar och arbetskraft och eleverna är inte mätta vilket är mindre lämpligt en dag som en utflyktsdag.
Mer uppdelad mat, alldeles för mycket röror, sällan rent kött/ kyckling/fisk så barnen ser vad de äter. Dt är veg mat samt veg alternativ... Barnen får ofta äta sig mätta på hårdbrödmackor. Kryddor framme vore bra. Så utblandat med grönsaker, jag kan äta förvisso men barnen äter inte och det blir ett matsvinn.
Vissa måltider känns inte som att det är för barnens bästa som det lagas, den är mer gjord för vuxna. Absolut jättegott men det märks att barnen inte uppskattar allt ihopblandat. Det är inte alltid bara att det är ihopblandat utan t ex de där grönsaksbiffarna som serveras ofta är också svåra för barnen att äta. Att bara servera hårdmacka till mellis på fredag eftermiddagarna känns också tråkigt.
Vi har sådan lyx att maten tillagas direkt på vår förskola. Det är riktigt bra kvalitét på maten Pernilla lagar åt oss på Marieberg!!
Tror definitivt att vi som pedagoger påverkar barnen positivt om vi äter tillsammans med dom och att bespisningspersonalen också skulle känna mer glädje för sitt arbete.
Jag tycker oftast att maten är god och fryser fräsch ut. Men detta kan bero på att jag äter tillsammans med förskolelverna, så vi kommer först till matsalen. Jag har hört på annat håll att lite senare på dagen är det ofta kladdigt, dåligt påfyllt, kallt, osv. Jag skulle önska mer varierande grönsaker som barn kan tänka sig tycka om. Det är jättebra med bönor och broccoli, men det vore kanon om man kunde bjuda in till lite roligare grönsaker för barnen. Tex, gurkstavar, majs, ananas, paprika, Som det är nu serveras oftast bara rivna morötter och pizzasallad. Sedan är mellanmålet som serveras under fritidstiden under ALL kritik!!! Det serveras hårt bröd och 3 morotsbitar istorstsett varje dag. Eleverna får endast ta 1 mjuk smörgås. Jag skulle uppskatta om det ibland kunde serveras tex fil, flingor, ställ fram en brödrost, smoothie, fruktsallad, eller iaf någonting annorlunda då och då. Det är fruktansvärt tråkigt att äta mellanmål under fritidstiden!
Maten har blivit betydligt sämre. Det är ofta kycklingkorv och kycklingköttbullar istället för vanlig korv och köttbullar. Varken elever eller lärare äter detta. Det är ofta överkokt pasta, vattniga och ojämt stekt mat. Mer vegetariskt som barnen inte tycker om.
Jag anser att det viktigaste är att eleverna äter av maten och blir mätta. Den mat som nu ofta serveras är enligt många elever ej tilltalande estetiskt och smakmässigt. Många barn tycker inte om när maten är "ihopblandad" utan vill kunna välja själva om de vill ha kokta grönsaker i ex kycklinggrytan. Det ingår i uppdraget att servera en väl balanserad måltid men jag anser att det viktigaste måste vara att eleverna blir mätta och att det orkar med skoldagen. Det bör inte ligga i uppdraget att "lära elever äta rätt och varierad kost", deras matvanor kommer i alla fall att ändras med ålder och utveckling.
Skolpersonalen ska ej behöva betala för sin mat. Mat som ändå kastas bort om den inte äts upp. Ren dumhet att vi ska behöva betala 60 (sextio) kronor för maten. Dessutom anser jag att elever sköter sig mer om lärare/resurser får sitta i lugn och ro och äta med sina elever. Punkt!
Göra om menyn till mera husmanskost, mindre konstiga vegogrytor/ vego rätter! Linsgryta? Morotsbollar?? Inga konstigheter! Smakrik mat med vanliga kryddor! Är det sant att kommunens politiker är dom som bestämmer menyn till gamla som unga! Då borde dom komma och äta den med! Det märks tydligt på barnen när det är sämre smakrik mat! Är det verkligen klimatsmart att kasta maten än att köpa in och laga mat som man vet duger åt eleverna!
Maten i matsalen är alltid bra serverad, matsalspersonalen gör alltid sitt bästa. Men det är menyn som kommunen sätter upp som fel och tråkig. Det har tidigare varit en fröjd att gå och äta men nu är det inte så längre. Var är all fantastisk husmanskost? Det serveras en vegetarisk rätt alla dagar och det är bra men det är bara två dagar det är "kött" och en dag fisk. De andra två dagarna är det två vegetariska alternativ. När personalen tillverkar rätterna är det gott men köpevegetariska biffar eller annat har inte samma kvalitet. De senaste veckorna har det på "kött"-dagarna som det ska serveras t ex korv, köttbullar eller pannbiffar har det serverats

Svar

kyckling- och sojavarianter av dessa saker. Korv ska vara korv. Köpevarinerna av kyckling och soja är oätliga. När det står på menyn att det ska vara t ex pannbiffar förväntar man sig att det ska vara köttfärs och inte något annat. Jag befärar att eleverna äter mindre med kommunen dåliga meny och det verkar menligt på skolarbetet.

Eleverna på Österbyskolan upplever att det är för mycket vegetarisk mat och inga andra alternativ som dom tycker om. Detta resulterar i att orken inte finns på eftermiddagen hos eleverna när dom väljer att inte äta någonting alls.

Jag upplever att eleverna har väldigt mycket åsikter om skolmaten men inget når fram. De får alltid höra att det inte går att ändra i menyerna eftersom att beslut tas upp ifrån. Det är ofta mat som eleverna inte tycker om. Ett alternativ kan vara att ha pasta och dressing vid salladsbordet och rena grönsaker så att eleverna kan plocka ihop en egen pastasallad om de inte gillar maten. Och göra mer av de alternativ som barnen tycker om. Låta eleverna rösta för vilka alternativ de vill fortsätta bli serverade i matsalen och kanske stryka några alternativ. Det finns dagar när matsalen är näst intill tom pga att barnen inte gillar maten. Detta resulterar i mycket matsvinn och att eleverna blir trötta å hungriga och inte orkar med skoldagen.

Om det inte sker en dramatisk förbättring så skulle elever och vuxna få mer vunnit av att äta medhavd matlåda. Maten är brutalt dålig. Idag pasta och skinksås får såsen ser ut som resten av stekt bacon, ni vet fett som väljer ut.

Egentligen skulle jag vilja fylla i alla alternativ för att kunna göra någon skillnad.

Mat som eleverna äter. Nu är det många vegetariska rätter som inte går att äta. Många elever klagat över just att det är så mycket vegetariska rätter. Är det korv eller köttbullar så är det oftast heller ingen riktig korv eller köttbullar utan oätlig sojakorv eller liknande. Många elever köper smörgåsar i cafeteria istället. Man kan sälja 70 st eller fler vissa dagar för att eleverna inte vill äta den mat som serveras. Allt detta får till följd att eleverna presterar mycket sämre i skolan pga framförallt den meny man serverar. Det är mycket illavarslande. Jag tror att kökspersonalen gör så bra de kan men med deras grundförutsättningar så går det inte att leverera bra mat varje dag för eleverna.

Bemötandet från måltidspersonal mot elever behöver förbättras. De är hårda i sitt sätt att bemöta barnen. Hård ton och har inte förståelse för elever med funktionsvariationer som kan ha extra svårt med matsituationen. De tillrättavisar elever de anser göra fel (om de inte vill ta tex potatis) högt framför alla elever som står i kö. Flera gånger har elever börjat gråta. Så eleverna ska ta av all mat sen blir de arga om eleverna kastar mat. Stora skyltar kommer ibland upp där de mäter matsvinn. Det är en negativ miljö som behöver ändras för det är viktigt att den är positiv och välkomnande. Man kan uppmantra elever att smaka mat på andra sätt än deras. Finns stort utvecklingsområde i Olandsskolan matsal.

Lunchen är ett stressmoment för både elever och personal. Dåligt tilltagna lunchtider, Otrevlig bespisningspersonal och städpersonal som står och stampar och nästan jagar ut elever ut matsalen så de känner att de inte kan äta i lugn och ro. Min önskan är att eleverna ska känna att de har tiden till att slappna av och hinna äta sig mätta i en trevlig atmosfär där det inte ligger matrester och smutsiga bestick överallt och där de känner sig välkomna.

Vanlig husmanskost

inte ha så mycket gräs

Lägga fram maten på ett mer inbjudande sätt. Tråkigt med kantiner och bleck.

Mer "barnanpassad" mat. Barn och ungdomar äter inte gärna grytor och "okända" rätter. Då avstår de istället.

Trevligt med mera färska grönsaker och inte bara kalla upptinade frysgrönsaker

Finns ingen ruta för mer pengar till skolluncherna. Men det säger sig självt att om man beslutar i kommunen att man endast ska servera svenskt kött så blir det inte så ofta man har det på menyn. Dessa grönsaksrätter som serveras i stället för kött går ej hem hos eleverna utan då går de och handlar på ICA i stället. Om skolluncherna fick kosta mer skulle man kunna servera "riktig" fisk som lax och torsk och inte de allra billigaste varianterna som sej och fiskpinnar. Ännu värre tycker jag det är med chicken nuggets där man kan blanda i vad som helst utan att det märks. Tidigare fanns på menyn hela kycklingbitar med ris och currysås men det har jag inte sett på länge.

Luncherna är under all kritik, dålig variation på menyer, mkt halvfabrikat, smaklöst, dåligt utbud av grönsaker.

Ofta är båda alternativen vegetariska. Bättre kryddning och smaker. Maten ser inte inbjudande ut, saknar överlag det lilla extra för att locka eleverna att vilja prova på/äta. Inga skyltar vad som är vad. Salladsbordet är minimalt och skulle kunna utvecklas så det går att plocka ihop en god varierad sallad att bli mätt på i stället för ordinarie lunch. Ha mat som eleverna vet vad de är, dem behöver bli mätta för att orka. Modernisera skolrestaurangen och låt eleverna ha inflytande och vara delaktiga.

Mindre vegetariskt. Vanlig husmanskost och vegetariskt som alternativ.

Sedan kommunen tog ett beslut att servera endast svenskt kött i skolan så får vi i stort sett aldrig kött. Två dagar i veckan är lunchen helt vegetarisk och består oftast av grytor och såser med ihopblandade ingredienser. Detta gör att många barn inte vill äta och inte tycker om maten. Vi har hungriga barn utan ork i klassrummet.

Använda bra råvaror, mer basic mat som barn gillar, som det är nu slängs mycket mat när det är t ex cornbiffar, icke vanliga köttbullar, veganska rätter tror på vanlig husmanskost. Mat som ej tillagas i storkök. Potatisen blir stenhård, pannkakor och falukorv ej färdig lagade.

Mer protein i maten, mest bara smaklösa grytor för mycket vegetariskt som eleverna inte äter. Ta bort överkokta grönsaks såser. Få in bättre näringsrik mat som inte är från växtriket.

Vill du veta mer?

Bra jobbat! Skolan har tagit ett stort steg mot att höja/förvalta hög kvaliteten på skolmåltiderna. Vill ni gå vidare hittar ni mer kunskap och inspiration på vårans hemsida, t ex:

- Hej skolmat! – pedagogiska övningar där skolmåltiden utgör själva läromedlet

- Bra matråd - ett verktyg för skolans matrådsarbete
- Skolmåltiden - en viktig del av en bra skola
- Lärarhandledning Mat för alla sinnen - sensorisk träning enligt SAPERE-metoden
- Lunch och lärande - skollunchens betydelse för elevernas prestation och situation i klassrummet
- Bra mat i skolan - nationella råd om skolmåltider
- Trivsel i skolmatsalen
- Buller i skolmatsalar
- Pedagogiska övningar kring hälsa
- Åt S.M.A.R.T.

Lycka till!

Hur kan skolan gå vidare med resultaten?

Att din skola har använt SkolmatSveriges verktyg visar redan på engagemang för skolmåltidskvalitet; och engagemang är en förutsättning för ett framgångsrikt utvecklingsarbete. Här är några förslag på hur ni kan gå vidare:

1. Fira era framgångar på de områden där resultatet ser bra ut! Se till att era styrkor kan leva kvar genom bra rutiner och kompetensutveckling.
2. Delge resultatet till alla på skolan (och i kommunen) som är berörda av måltidsverksamheten, exempelvis; skolledningen, administrationen, den pedagogiska personalen, eventuell kostchef och inte minst elever och föräldrar. Dessa grupper kan ha synpunkter och reflektioner på resultaten.
3. Diskutera åtgärdsförslag på de områden där bedömningen blev sämre med rapporten som underlag. Ta gärna in synpunkter från olika berörda grupper på skolan.
4. Formulera en egen plan för vilka åtgärder ni vill prioritera och se till att planen förankras ordentligt hos skolledningen och/eller kommunen.
5. Upprepa användningen av SkolmatSverige regelbundet. En gång varje termin eller år är lämpligt. På så sätt kan ni följa era resultat över tid och sätta upp långsiktiga mål för verksamheten. Bilden nedan illustrerar hur det systematiska förbättringsarbetet kan se ut:

Patientsäkerhetsberättelse för Östhammars kommuns grundskola, grundsärskola och gymnasieskola År 2021

Inledning

Enligt patientsäkerhetslagen ska en patientsäkerhetsberättelse upprättas för vårdgivaren årligen. Här sammanfattas elevhälsans patientsäkerhetsarbete som bedrivits under 2021.

Rapporten avslutas med mål för 2022 för all hälso- och sjukvård inom elevhälsan. Patientsäkerhetsarbetet är en del av kvalitetsarbetet och kvaliteten är en del av patientsäkerheten. Tillsammans med ett systematiskt förebyggande arbete med riskanalyser, avvikelser och egenkontroller kan vårdgivaren och ledningsfunktioner få en bra överblick över verksamheten. Ledningssystemet för den hälso- och sjukvård som bedrivs inom elevhälsan i Östhammars kommun är ett av de styrande dokument som vårdgivaren har för att planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten.

Östhammars kommun hade under 2021 ca 2400 elever i grundskolan, 19 elever i grundsärskolan och 370 elever i gymnasieskolan. Gällande de personella resurserna som lyder under hälso- och sjukvårdslagen finns nio skolsköterskor (5,15 heltidstjänster), en skolläkare (0,4 heltidstjänst, upphandlad), två skolpsykologer (2,0 heltidstjänster) och en logoped (0,3 heltidstjänst, avtal med region Uppsala).

Alla elever erbjuds hälsobesök och vaccinationer vid givna tillfällen utifrån Östhammars program för elevhälsans medicinska insatser. Programmet är en fortsättning på den hälsovård som bedrivs inom barnhälsovården och syftar till att identifiera oupptäckta funktionssvårigheter, sjukdomar och andra hälsoproblem som kan utgöra ett hinder för inläring. Ett annat syfte är att arbeta hälsofrämjande och förebyggande genom att identifiera risk- och friskfaktorer. Ett exempel är hälsobesöken där ett hälsosamtal ingår. Hälsosamtalet kan ge möjlighet att upptäcka om elever har svårigheter på andra sätt eller oroar sig för något. Skolläkaren har läkarmottagning på skolorna och ansvarar främst för medicinska bedömningar vid utredningar av tex NPF eller IF. Skolläkaren fungerar som en medicinsk konsult och deltar vid behov i EHT. Skolpsykologerna deltar i elevhälsoteamet, deltar i det förebyggande och främjande arbetet och gör även en del utredningar vid frågeställningar om NPF eller IF. Psykologerna har ansvar för vissa skolor och är även stationerade på skolorna olika dagar i veckan. Psykologernas uppdrag har förtydligats under höstterminen 2021, ett arbete som gjorts i samarbete med rektorerna. Logopeden arbetar främst med utredningar av språkstörningar, konsultation och vissa fortbildningsinsatser. Enstaka dyslexiutredningar görs.

Definitioner av de viktigaste begreppen som används i denna patientsäkerhetsberättelse:

Elevhälsa som den beskrivs i skollagen ska innefatta kuratorer, psykologer, skolsköterskor, skolläkare och personal med specialpedagogisk kompetens. Elevhälsan leds av rektor.

Hälso- och sjukvård inom elevhälsan: Begreppet används när det gäller att definiera när legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal utför arbetsuppgifter som kan räknas som hälso- och sjukvård, det vill säga åtgärder för att främja, förebygga, utreda, behandla sjukdomar och skador. Elevhälsan har inte ett behandlande uppdrag. Inom sektor Bildning finns skolsköterskor, skolläkare, psykologer samt logoped.

Elevhälsans medicinska insats, EMI, består av skolsköterskor och skolläkare och är en egen verksamhetsgren enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Skolsköterskor och skolläkare är legitimerade yrkesutövare utifrån patientsäkerhetslagen (2010:659).

Elevhälsans psykologiska insats består av psykologer. Psykologer är legitimerade yrkesutövare utifrån patientsäkerhetslagen (2010:659).

IF Intellektuell Funktionsnedsättning

NPF Neuropsykiatrisk funktionsnedsättning

MLA medicinskt ledningsansvarig skolsköterska stödjer verksamhetschef, hela verksamheten i arbetet och ansvarar för:

- rutiner för en säker och ändamålsenlig hälso- och sjukvård av god kvalitet
- att ta emot och sammanställa avvikelser från verksamhetens personal
- introduktion av nyrekryterade skolsköterskor

Källa:

Socialstyrelsen ”Nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet i hälso- och sjukvården 2020–2024”

Innehåll

SAMMANFATTNING	5
GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD	6
Engagerad ledning och tydlig styrning	6
Övergripande mål och strategier	6
Organisation och ansvar	6
Samverkan för att förebygga vårdskador	7
Informationssäkerhet	7
En god säkerhetskultur	8
Adekvat kunskap och kompetens	8
Patienten som medskapare	9
AGERA FÖR SÄKER VÅRD	9
Öka kunskap om inträffade vårdskador	10
Tillförlitliga och säkra system och processer	11
Säker vård här och nu	11
Riskhantering	11
Stärka analys, lärande och utveckling	11
Avvikelse	11
Klagomål och synpunkter	13
Öka riskmedvetenhet och beredskap	13
MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR	13

SAMMANFATTNING

De mål och strategier som tagits fram för patientsäkerhetsarbetet 2022 bygger på det kvalitetsarbete som genomförts under 2021. Målen har formulerats med utgångspunkt i de händelser och avvikelser som identifierats i verksamheten, samt de egenkontroller som utförts. En förutsättning för ett aktivt patientsäkerhetsarbetet är att all hälso- och sjukvårdspersonal är involverad och har kunskap och rutin på att rapportera risker, händelser/avvikelser och klagomål/synpunkter.

Under 2021 har 15 avvikelser rapporterats skriftligt av skolsköterskor till MLA och verksamhetschef. Vid samtliga avvikelser har en risk- och händelseanalys gjorts och en bedömning om hur incidenten kan förebyggas. Avvikelsena har främst handlat om brister i journaldokumentation och ej fullständigt genomförda hälsobesök till följd av vakanser. Under 2020 var antalet inrapporterade avvikelser 25. En avvikelse har inkommit från psykolog. Ingen avvikelse har rapporterats av logoped. Verksamhetschef och MLA utreder, bedömer och tar tillvara förbättringsförslag samt återför förslagen till berörda samt verksamheten i stort för att förebygga händelser.

I patientsäkerhetsberättelse 2021 fanns det sex identifierade mål. Det första målet var att förbättra arbetet med egenkontroller, rutiner har tagits fram för avstämningar, egenkontroll och verksamhetsbesök, under 2022 kommer egenkontrollerna att genomföras och implementeras i verksamheten. Det andra målet var att förbättra introduktionen för nyanställd skolsköterska för att säkerställa en trygg inskolning av medarbetare med fokus på patientsäkerhet. Alla medarbetare som lyder under hälso- och sjukvårdslagen får en mentor, introduktion på arbetsplatsen och av samordnande skolsköterska eller psykolog. Nyrekryterad medarbetare träffar också verksamhetschefen för att klargöra roller och ansvar samt genomgång av rutin för avvikelshantering. En checklista för introduktion har tagits fram. Det tredje målet var att förtydliga rutinen kring vaccination för att förebygga vårdskador vid vaccination i skolan, det som återstår är att säkerställa dokumentation vid ordination av vaccin. Det fjärde målet var att införa en sammanhållen journal. Detta har inte varit möjligt att färdigställa då upphandling av skrivare/scanner, journalsystem pågår och kommer att slutföras under 2022. Loggkontroller har införts för att säkra att säkerställa patientens (elevens) integritet, att bestämmelserna om sekretess efterlevs och att ingen otillbörlig användning av verksamhetssystemet sker. Det femte målet var att ha införa en rutin för säker informationsöverföring mellan barnhälsovård och EMI, den rutinen är införd. Det sjätte målet var att förbättra rutinen vid avvikelser. Verksamhetschef och MLA har fått en demonstration av digital hantering av avvikelser i journalsystemet, men det är inte implementerat då upphandling av journalsystem pågår.

För att stärka patientsäkerhetsarbetet framåt har ett antal mål identifierats för 2022, till dessa mål har strategier tagits fram. Målen är indelade i fyra kategorier som är kopplade till organisation, kvalitet, digitalisering och kompetensutveckling. **Organisatoriska mål** är att färdigställa och implementera ett kommungemensamt ledningssystem. **Kvalitetsmålen** innefattar att en elevhälsa med hög kvalitet vad gäller hälso- och sjukvårdsinsatser, kvalitetssäkrad journaldokumentation, vaccinationsordination samt avvikelshantering och en fungerande rutin att återkoppla hälsobesök till EHT och mentor. Vidare har **digitala mål** identifierats i form av implementering av upphandlat journalsystem, införande av digitala rutiner för bevakning, avvikelshantering, sammanhållen journal och hälsoenkäter på gymnasiet till att börja med. **Mål kopplade till kompetensutveckling** för 2022 är ökad kunskap om suicidprevention och ökad kunskap om intellektuell funktionsnedsättning och utredning av det. samt ökat kollegialt lärande.

Under året har arbetssituationen påverkats av pandemin på samtliga skolor, på gymnasieskolan främst på grund av distansundervisning. Det har varit svårare att få till hälsobesök och utredningar med elever, patientsäkerheten bedöms ha upprätthållits även under denna ansträngda tid. Utmaningar som identifierats för 2022 är pandemins påverkan på elevers psykiska hälsa och kompetensförsörjning av framförallt behöriga skolsköterskor och skolpsykologer, i synnerhet när vi inte kan erbjuda heltidstjänster.

GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD

Nedan beskrivs mål och strategier, organisation och struktur för arbetet med att minska antalet vårdskador. För att kunna nå den nationella visionen ”God och säker vård – överallt och alltid” och det nationella målet ”ingen patient ska behöva drabbas av vårdskada”, har fyra grundläggande förutsättningar identifierats i den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet.

Engagerad ledning och tydlig styrning

En grundläggande förutsättning för en säker hälso- och sjukvård är en engagerad och kompetent ledning och tydlig styrning av hälso- och sjukvården på alla nivåer.

Övergripande mål och strategier

PSL 2010:659, 3 kap. 1 §, SOSFS 2011:9, 3 kap. 1-3 §

Målet för patientsäkerhetsarbetet syftar till att kvalitetssäkra verksamheten så att rätt person gör rätt insatser på rätt tid för att undvika att någon drabbas av en vårdskada. Målet kan nås genom personal med adekvat utbildning och erfarenhet ges förutsättningar att arbeta med hälso- och främjande och förebyggande insatser för att erbjuda en likvärdig, god och säker vård till elev.

Organisation och ansvar

PSL 2010:659, 3 kap. 1 § och 9 §, SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 § p 1

I elevhälsans medicinska insatser ingår skolsköterska och skolläkare, även logoped räknas som en medicinsk insats även det inte finns ett lagmässigt krav på att logoped ska ingå i elevhälsan enligt skollagen. I elevhälsans psykologiska insats ingår psykolog. Vårdgivaren har utsett grundskolechef Christina Stenhammar som verksamhetschef med ansvar enligt hälso- och sjukvårdslagen.

Verksamhetschefen har det samlade ansvaret för verksamheten och ska säkerställa att patientens behov av trygghet, kontinuitet, samordning och säkerhet i vården tillgodoses och är anmälningsskyldig till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) vid misstanke om - eller vid uppkommen vårdskada enligt Lex Maria.

Skolläkare, logoped och skolpsykologer organiseras centralt. Verksamhetschef är anställande chef för psykologer och även den som ansvarar för avtal kring skolläkare och logoped. Skolsköterskorna är anställda på skolan med rektor som anställande chef. Rektor ansvarar för arbetets övergripande innehåll, budget för kompetensutveckling, den psykiska och fysiska arbetsmiljön inklusive skolsköterskemottagningens utformning och utrustning medan verksamhetschef har ansvar för att kvalitetssäkra innehållet i verksamheten för att främja en god patientsäkerhet. Skolsköterskan är den enda på skolan som på ett strukturerat sätt och med regelbundet intervall erbjuder alla elever individuella samtal, med fokus på hälsa, livsstil och skolsituationen. I återkommande hälsosamtal och hälsoenkäter lyfts många viktiga frågor som kan, när de fångas på ett professionellt sätt, leda till framgång i elevens skolgång och framtid. Skolsköterskan behöver rätt förutsättningar för att kunna

utforma dessa möten på ett optimalt sätt samt att hitta strategier tillsammans med de elever som behöver ett utökat stöd. Skolpsykologer, skolläkare och logoped möter elever framförallt vid åtgärdande insatser vid bedömning och utredning, de förebyggande och främjande insatserna är främst konsultation och fortbildning till personal.

Det är angeläget att regelbundet analysera elevhälsans nyckeltal för att de ska ha möjlighet att kunna fokusera på det hälsofrämjande och förebyggande arbetet och för att undvika vårdskador.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS 2011:9 4 kap. 6 § och 7 kap. 2 § p 3

Intern samverkan

Den samlade elevhälsan på skolan är ett viktigt forum för intern samverkan. Inom kommunen finns forum för samverkan med sektor Omsorg (öppenvård och socialtjänsten) för de elever som behöver insatser av social karaktär.

Extern samverkan

Det finns en god samverkan med Region Uppsala, under året har det funnits ett samverkansforum varje vecka med Smittskyddsenheten kring hanteringen av covid-19. Även BUP, habiliteringen, Cosmos (asyl- och integrationshälsan), Vårdcentrum ? samt barnhälsovården är viktiga samarbetspartners.

MLA har en länssamverkan med övriga kommuners MLA/samordnande skolsköterskor, de träffas två gånger per termin. Under året har ett nätverk med PLA/samordnande psykolog initierats i länet.

På samma sätt har verksamhetschefen samverkan med länets elevhälsochefer kring elevhälsans rutiner, arbetssätt och utbildningsinsatser. Under året har dessa träffar genomförts digitalt.

Genom samverkan mellan regionen och länets kommuner via HSVO finns en arbetsgrupp tillsatt kring rutiner för remisser kring NPF-problematik och hanteringen efter genomförd utredning.

Barn- och ungdomshälsan Östhammars kommun, remissbedömningsgrupp haft möten 1gång per månad med Barn- och ungdomspsykolog, skolsköterska, skolkurator, råd och stöd, socialtjänst barn och unga..

Möten har hållits mellan MLA/Samordnare i kommunerna med Cosmos, Barnhälsovården/CESÅ och Barnspecialistmottagningen. Under 2022 kommer en arbetsgrupp starta i kommunen i samverkan med regionen i syfte att ökad samverkan vid övervikt och fetma bland barn och unga.

Informationssäkerhet

HSLF-FS 2016:40, 7 kap. 1 §

Ett säkert digitalt journalsystem med anpassade funktioner är en förutsättning för att upprätthålla patientsäkerheten. Elevhälsans medicinska och psykologiska insatser hanterar känsliga uppgifter med hög säkerhetsklassning med krav på säker inloggning. Personuppgiftsansvarig på kommunen har fått information om vilka personuppgifter elevhälsan hanterar och att det görs på ett säkert sätt. I kommunen används journalsystemet ProReNata och inlogg görs med yubikey. Ny upphandling av journalsystem har påbörjats i samverkan med Tierp och Knivsta kommun, befintligt avtal löper ut 2022.

En ny rutin har initierats under hösten 2021 med att MLA och samordnande psykolog utför loggkontroller. Syftet med loggkontroller är att säkerställa vårdtagarens integritet, att bestämmelserna om sekretess efterlevs och att ingen otillbörlig användning av verksamhetssystemet sker. Det finns tydliga rutiner för hur avvikelser hanteras.

En god säkerhetskultur

En god säkerhetskultur behövs för att så få patienter som möjligt ska drabbas av vårdskador. Det innebär att alla i hälso- och sjukvården är medvetna om och vaksamma på de risker som kan uppstå. Chefer och ledare har ett avgörande ansvar för att skapa förutsättningar för en god säkerhetskultur. Men var och en i organisationen har en viktig roll.

Inom den medicinska och den psykologiska insatsen i Östhammars kommuns elevhälsa finns ett aktivt arbete med att identifiera risker och skador samt ett aktivt arbete med att minimera risker och skador. Strävan är att det ska råda ett öppet arbetsklimat där personalen tryggt kan rapportera, diskutera och ställa frågor om säkerhet och att det finns ett förhållningssätt där man inte skuldbelägger varandra samt att det är en organisation där alla lär av negativa händelser som har inträffat. Återrapportering av inkomna avvikelser är angeläget med en tillhörande diskussion och analys. Återkopplingar har gjorts kontinuerligt under 2021.

Adekvat kunskap och kompetens

En grundläggande förutsättning för en säker vård är att det finns tillräckligt med personal som har adekvat kompetens och goda förutsättningar för att utföra sitt arbete.

Skolsköterskor ska vara legitimerade sjuksköterskor med specialistutbildning inom barn- och ungdom, distriktsköterska eller skolsköterska.

Skolläkare ska vara legitimerad läkare med specialistutbildning i allmänmedicin, pediatrik eller barn- och ungdomspsykiatri som bas och kan ha tilläggspecialitet inom skolhälsovård.

Skolpsykolog ska ha examen från psykologprogrammet samt haft ett års praktiktjänstgöring (PTP) under handledning. Logoped ska vara legitimerad logoped med examen från logopedprogrammet.

Personalen har ett eget ansvar att upprätthålla aktuell kunskap inom området.

I verksamheten finns totalt nio skolsköterskor, sex skolsköterskor har adekvat specialistutbildning, de tre som saknar behörighet är nyanställda, de avser att studera specialistutbildning inom de närmaste åren. Vid vaccination på dessa skolor bistår MLA, pensionerad skolsköterska eller kollega med adekvat kompetens. Vaccinationsplanering har gjorts i samband med skolsköterskemöten enligt vaccinationsschema.

Kommunens skolläkare som är upphandlad är legitimerad läkare med specialistutbildning i allmänmedicin. Det finns två psykologer i kommunen som är centralt anställda, båda dessa är legitimerade.

Logopeden är anställd i Region Uppsala på Länslogopedin, Östhammars kommun har ett avtal med regionen.

Patienten som medskapare

En grundläggande förutsättning för en säker vård är patientens och de närståendes delaktighet. Vården blir säkrare om patienten är välinformerad, deltar aktivt i sin vård och ska så långt som möjligt utformas och genomföras i samråd med eleven. Att eleven bemöts med respekt skapar tillit och förtroende.

PSL 2010:659 3 kap. 4 §

All kontakt med elevhälsan är frivillig, men det är sällan någon väljer att avstå. Eleven besvarar en hälsoenkät inför hälsobesöket och blir på så vis förberedd och mer delaktig i hälsosamtalen. I början av höstterminen kan elevhälsan delta vid föräldramöten i de nya klasserna för presentation och information om verksamheten.

Till hälsobesöket i förskoleklass kallas eleven tillsammans med vårdnadshavarna för att etablera en personlig första kontakt med skolsköterskan. Det underlättar för ett fortsatt samarbete under hela skolgången, under pandemin har dock vårdnadshavare inte bjudits, de har fått en återkoppling via brev eller telefon. Vårdnadshavare till barn med särskilda behov har bjudits in till hälsobesöket. Hälsosamtal i övriga årskurser erbjuds till eleven själv med information till hemmet före besöket. Beroende på elevens ålder, mognad och önskemål tas hänsyn till vilken information som ska vidareförmedlas till vårdnadshavarna. Återkopplingen sker antingen muntligen eller skriftligen efter ett hälsobesök. Inför skolstart i förskoleklass samt i åk 4, åk 7 och åk 1 på gymnasiet skickas en information om EMI och en blankett ”Hälsouppgift” som vårdnadshavarna ombeds att besvara tillsammans med barnet. Där ska de bli upplysta EMI om deras barn har någon sjukdom, tar mediciner eller har allergi. Där finns även kontaktuppgifter till skolsköterskan.

Vårdnadshavarna behöver ge sitt medgivande inför journalrekvisition, utredning (både inom skolan eller om en remiss ska skickas). Inför vaccination ska båda vårdnadshavarna (där det finns) lämna sitt medgivande till vaccinet. Om den ena motsätter sig vaccination kommer barnets inte att få sin vaccination. Detta kan omvärderas efter elevens önskemål utifrån en mognadsbedömning.

Vid 16 år kan eleven själv ge samtycke till vaccination, i gymnasiet erbjuds elever som inte är fullständigt vaccinerade kompletterande vaccinationer.

Vid en medicinsk avvikelse som rör en specifik elev informeras vårdnadshavarna och rektor skyndsamt av skolsköterska, skolläkare och/eller verksamhetschef.

SOSFS 2011:9, 5 kap. 2 §, 7 §, 8 §, 7 kap. 2 § p 2, PSL 2010:659, 3 kap. 10 §

Vårdgivaren ska utöva egenkontroll, vilket ska göras med den frekvens och i den omfattning som krävs för att vårdgivaren ska kunna säkra verksamhetens kvalitet.

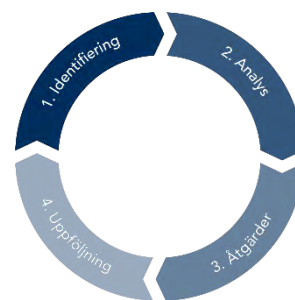
Inom EMI har det fram till våren 2021 funnits egenkontroll i form av lägesavstämningar vid professionsmöten varje månad, rutin på temperaturkontroll av kylskåp där vaccin förvaras och kvalitetssäkring av mottagningslokal och utrustning. Vid läsårsslut har en verksamhetsberättelse upprättats av MLA. Kalibrering av medicinteknisk utrustning görs enligt rutin vartannat år, år 2021 ställdes det in till följd av pandemin. Lokal metodbok uppdateras vartannat år, senast juni 2020. Lista för Akutläkemedel och Basapotek uppdaterades juni 2021 enligt webbhandboken.

Vid höstterminens slut genomfördes en webbenkät som besvarades av skolsköterskorna, det var en avstämning kring arbetet enligt årshjulet. Skolpsykologer, skolläkare och logoped har haft regelbundna avstämningar kring arbete, rutiner och avvikelshantering.

Från och 2022 kommer egenkontroll inom Östhammars kommuns medicinska och psykologiska elevhälsa att innefatta:

- Webbenkät till skolsköterska, skolläkare, logoped och psykolog vid slutet av varje termin. Syftet är att säkerställa att arbetsuppgifter har hunnits med och att befintliga rutiner för till exempel journaldokumentation, hälsobesök, vaccinationer, bedömningar och utredningar har efterlevts.
- Verksamhetsbesök ska genomföras vartannat år av verksamhetschef eller MLA. Särskild checklista används.
- Efter varje läsår sammanfattas elevhälsans arbete i en verksamhetsberättelse för grundskolan, grundsärskolan och gymnasieskolan.

Ett fortlöpande förbättringsarbete, som bygger på lärande och utveckling, är en viktig grund för ett framgångsrikt patientsäkerhetsarbete. I arbetsprocessen för det systematiska kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet används fyra steg:

1. Identifiering

De brister som identifierats är att delar av programmet för hälsobesök inte kunnat genomföras till följd av vakanser men även bristande rutiner för dokumentation vid vaccination och skyddad id. Det har också anmälts avvikelser kring att skanner saknas vilket medför att elevens journal inte blir sammanhållen.

2. Analys

När vakanser uppstått har inte det upprättats en handlingsplan kring hur uppgifter ska prioriteras. Brister i vaccinationsdokumentation antas bero på otillräcklig samverkan mellan skolsköterska och skolläkare. Verksamheten har inte en sammanhållen journal, vilket beror på att en rutin inte har överenskommit då upphandling av journalsystem pågår.

3. Åtgärder

När vakanser uppstår behöver verksamheten skyndsamt planera om och göra en prioritering av arbetsuppgifter, detta för att upprätthålla patientsäkerheten. Vad gäller dokumentation vid vaccination behöver skolsköterskor och skolläkare få en samsyn kring hur ordinationen ska dokumenteras för bästa möjliga säkerhet.

4. Uppföljning av åtgärd

Upphandling av journalsystem beräknas vara klar under första kvartilen 2022 och ett nytt avtal har slutits kring kopiatorer, vilket innebär att verksamheten ska ta fram en rutin kring inskanning av journalhandlingar för en sammanhållen journal.

Inskanning och brister kring vaccinationsordination kommer att följas upp vid kommande professionsträffar och verksamhetsbesök under 2022.

Öka kunskap om inträffade vårdskador

SOSFS 2011:9 7 kap. 2 § sista stycket, HSLF-FS 2017:40 3 kap. 1 §, PSL 2010:659 3 kap. 3 §

Genom identifiering, utredning samt mätning av vårdskador ökar kunskapen om vad som drabbar patienten/eleven när resultatet av vården inte blivit det som avsetts.

Tillförlitliga och säkra system och processer

Elevhälsans medicinska och psykologiska verksamhet kvalitetssäkras systematiskt utifrån ett ledningssystem. Det finns ett program för EMI, ett tydligt årshjul samt lokala rutiner som alla ska känna till och följa. I syfte att få en samsyn kring skolpsykologernas har rektorer och psykologer haft en dialog kring psykologens uppdrag i skolan i december 2021. Uppdraget har dokumenterats och finns publicerat på intranätet. Även logopedens uppdrag har förtydligats i samverkan med logoped och rektorer.

Verksamhetens insatser sammanfattas på en övergripande nivå varje läsår i en kvalitetsrapport för sektor Bildning. Patientsäkerhetsarbetet sammanfattas varje kalenderår i patientsäkerhetsberättelsen som beskriver elevhälsans medicinska och psykologiska hälso- och sjukvårdsinsatser ur ett patientsäkerhetsperspektiv.

Rapporterna redovisas för vårdgivaren, barn- och ungdomsnämnden (BUN).

Genom att inkludera systematiskt patientsäkerhetsarbete som en naturlig del av verksamhetsutvecklingen kan både de reaktiva och proaktiva perspektiven på patientsäkerhet bejakas. Genom att minska oönskade variationer stärks patientsäkerheten.

Säker vård här och nu

Hälso- och sjukvården präglas av ständiga interaktioner mellan människor, teknik och organisation. Förutsättningarna för säkerhet förändras snabbt och det är viktigt att agera på störningar i närtid.

Riskhantering

SOSFS 2011:9, 5 kap. 1 §, 7 kap. 2 § p 4

Verksamheten utvärderar fortlöpande om det finns risk för att händelser skulle kunna inträffa som kan medföra brister. Vid regelbundna professionsträffar fångas eventuella risker upp. Ofta räcker det att tillsammans diskutera och hitta lösningar. Ibland leder det till uppdatering i rutindokument. Inför kommande förändringar i verksamheten görs en risk- och händelseanalys för att säkerställa patientsäkerheten. Det som framkommit i avvikelserapporterna redovisas under rubriken resultat och analys.

Stärka analys, lärande och utveckling

Analys och lärande av erfarenheter är en del av det fortlöpande arbetet elevhälsan. När resultaten används för att förstå vad som bidrar till säkerhet, hållbarhet, önskvärd flexibilitet och goda resultat, kan verksamheten utvecklas så att kvaliteten och säkerheten ökar och risken för vårdskador minskar.

Avvikelse

PSL 2010:659, 6 kap. 4 §, SOSFS 2011:9 5 kap. 5 §, 7 kap. 2 § p 5

Under 2021 har 15 avvikelser rapporterats skriftligt av skolsköterskor till MLA och verksamhetschef. Vid samtliga avvikelser har en risk- och händelseanalys gjorts och en bedömning om hur incidenten kan

förebyggas. Avvikelserna har främst handlat om brister i journaldokumentation och ej fullständigt genomförda hälsobesök till följd av vakanser.

Under 2020 var antalet inrapporterade avvikelser 25, de flesta handlade då om ej genomförda hälsobesök och vaccinationer. En intern avvikelse har inkommit från psykolog gällande dokumentation, där psykolog upptäckte ett utredningsprotokoll som var använt men med avsaknad av aktuell elevs personnummer.

Ingen avvikelse har rapporterats av logoped.

Inkomna avvikelser-kategori (antal) Totalt 15	Beskrivning	Åtgärd
Ej genomförda hälsobesök och vaccinationer (3)	<p>En skola har haft vakans under vårterminen pga sjukskrivning.</p> <p>En skola med högt elevantal och otillräcklig bemanning har inneburit att alla hälsobesök inte har hunnits med.</p> <p>Hälsobesök har varit svårt att genomföra pga lokal som inte lämpar sig för att träffa elever.</p>	<p>Anställning av erfaren skolssk till höstterminens start.</p> <p>Skolan har utökat tjänsten till 1,25 heltid.</p> <p>Pensionerad skolssk har hjälpt till att vaccinera, haft hälsobesök och följt upp kontrollelever.</p> <p>Flertalet hälsobesök har genomförts på större skola på samma ort.</p>
Dokumentation (5)	<p>Bristande rutiner för dokumentation av vaccination.</p> <p>Tid för hälsobesök har missats till felaktigt mobilnummer.</p>	<p>Översyn av rutiner tillsammans med skolläkare.</p> <p>Säkerställa mobilnummer innan sms skickas och inhämta samtycke.</p> <p>Denna rutin lyfts vid verksamhetsbesök och professionsmöten.</p>
Övrigt (7)	<p>Ej sammanhållen journal pga avsaknad av skanner.</p> <p>Kylskåpssladd utdragen i vilorum.</p>	<p>Nya kopiatorer har köpts in och enligt leverantör ska de kunna användas för inskanning av sekretesskyddade handlingar, detta måste säkerställas innan införande av rutiner.</p> <p>Skolan har utformat rutin för att förebygga att händer igen.</p>

De hälso- och sjukvårdsinsatser som utförs inom elevhälsan i Östhammars kommun har utretts och följts upp enligt de rutiner som finns. Det är ingen inrapporterad vårdskada som har bedömts som allvarlig.

I samband med professionsträffar lyfts frågan om avvikelser och det kommer att göras vid varje möte framgent. Syftet med det är att alla ska känna sig trygga med vad som är en avvikelse, att dela med sig av inträffade avvikelser och att ta lärdom av dem.

Klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 §, 3 a § och 6 §, 7 kap. 2 § p 6

Då inga klagomål och synpunkter har inkommit är det svårt att göra någon form av analys av detta område. Däremot kan man reflektera över varför det inte har inkommit klagomål och/eller synpunkter. En orsak kan vara att elever och vårdnadshavare i första hand vänder sig direkt till skolsköterska/ansvarig rektor och att ärendet hanteras enligt skolans rutiner.

Sektor Bildning har från november 2021 infört en ny rutin för inkomna klagomål och synpunkter som kommer till verksamheten, det finns numera ett webbformulär där synpunkter och klagomål kan anmälas. Vid vårdnadshavarråd kommer huvudmannen att informera om den nya tjänsten.

Öka riskmedvetenhet och beredskap

Under pandemin har förutsättningarna för elevers möjlighet att ta del av verksamheten förändrats. Verksamheten behöver planera för en hälso- och sjukvård som flexibelt kan anpassas till kortsiktigt eller långsiktigt förändrade förhållanden med bibehållen funktionalitet, även under oväntade förhållanden.

En tjänst för säkra videosamtal har upphandlats och ska införas under 2022, den kommer troligen främst att användas mest vid samverkansmöten med BUP, habiliteringen och socialtjänsten.

MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR

Utifrån analys av året som gått – reflektera över kommande utmaningar. Ange mål, strategier, planerade åtgärder och aktiviteter samt vilken egenkontroll som behövs inom respektive fokusområden för att nå en säkrare vård.

Organisatoriska mål

Mål	Strategi
Väl implementerat ledningssystem och patientsäkerhetsarbete.	Utveckla och implementera nytt ledningssystem.

Kvalitetsmål

Mål	Strategi
Elevhälsa med hög kvalitet på hälso- och sjukvårdsinsatser.	Verksamhetschef har genomfört verksamhetsbesök på samtliga enheter, hos psykolog, logoped och skolläkare. Identifierade avvikelser dokumenteras och åtgärdas. .
En kvalitetssäkrad journaldokumentation som följer gällande lagstiftning. Bevakningsfunktionen används av alla skolsköterskor.	Workshop med kollegial granskning av journalföring vid hälsosamtal och vaccinationsordination.

	Införa rutin för att bevakningsfunktionen används i journalsystemet.
God kännedom om vad som är en avvikelse (både intern och extern) och hur dessa ska hanteras.	Klargöra vad som är en avvikelse genom att ha det som en återkommande punkt på professionsmötena. Skriftlig rutin för avvikelshantering.
Fungerande mall och rutin för återkoppling av hälsobesök på gruppnivå till EHT och mentor.	Professionsnätverket utarbetar mallar för att återkoppla statistik och uppgifter om elevernas mående till EHT och mentor. Underlag är hälsobesök och hälsoenkät.

Digitala mål

Mål	Strategi
Upphandla och implementera nytt journalsystem.	Slutföra upphandlingen tillsammans med Knivsta och Tierps kommun och därefter implementera journalsystemet.
Väl implementerade rutiner för dokumentation av avvikelser.	Avvikelser skrivs digitalt direkt i journalsystemet.
Digitala hälsoblanketter införda på gymnasiet.	Införa webbaserade hälsoblanketter på gymnasiet.
Sammanhållen journal	Inskanning av journalhandlingar

Kompetensutvecklande mål

Mål	Strategi
Ökad kunskap om suicidprevention ”Våga Fråga”.	Planera in en kompetensutvecklingsinsats med ”Våga Fråga” som är en två timmar lång suicidpreventiv utbildning som går igenom fakta och myter om självmord, lär ut hur man identifierar varningstecken på när psykisk ohälsa kan uppstå och hur man kan stötta någon som mår dåligt. Utbildningen hålls internt av MLA och kurator på gymnasiet som är utbildande instruktörer.
Ökad kunskap om utredning av IF (intellektuell funktionsnedsättning)	Psykologerna har bokat utbildning under vårterminen 2022.
Ökat kollegialt lärande.	Skolskötterskorna ska hospitera hos varandra under året. Skolpsykologerna har ett nära samarbete. Vår erfarna psykolog är mentor för psykolog som anställdes under höstterminen 2021.

Utmaningar inför 2022

Mot bakgrund av pandemin finns det risk att det kommer att ställas nya krav på att EMI ska ta sig an nya och andra arbetsuppgifter tex att vaccinera mot covid-19, vilket kommer ta resurser från de lagstadgade uppdragen. Det finns också en risk att elever i högre grad kommer få psykisk ohälsa i pandemins spår. Rapporter och studier pekar åt samma håll, trenden sedan länge med ökande psykisk ohälsa bland unga förstärks av coronapandemin. Här behöver elevhälsan ha verktyg både för främjande och åtgärdande insatser. Verksamheterna ser också ett fortsatt behov av en utvecklad samverkan med BUP kring utredningar av barn och elever med NPF-problematik.

Ytterligare en risk som har identifierats är svårigheter kopplat till kompetensförsörjning. Det är svårt att rekrytera behöriga skolsköterskor, skolläkare och psykologer. Det är viktigt att Östhammars kommun är en attraktiv arbetsgivare med en rimlig arbetssituation som främjar en hög patientsäkerhet.

Sektor Bildning
Christina Stenhammar

Föredragande:

(som avsatt tid i samband med sammanträdet)

Christina Stenhammar

Instans:

(högsta instans där ärendet ska behandlas)

Barn- och utbildningsnämnden

Sammanträde:

(önskat sammanträde/-n, ange önskad tidsplan)

BUN 2022-03-17

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden beslutar att elever i årskurs 4-6 med skolplacering på Olandsskolan erbjuds plats på fritidshem på Olandsskolan, vilket även gäller elever som under lågstadiet har haft skolplacering på Ekeby skola. Beslutet gäller från höstterminen 2022 med undantag av de elever i åk 4-6 som nu har placering på Ekeby fritidshem. De ska ges möjlighet att gå kvar på Ekeby fritidshem under hela mellanstadiet.

Bakgrund

Ekeby skola är en F-3 skola. Vid beslut om att Ekeby skola inte skulle behålla åk 4-6 fick de eleverna istället skolplacering på Olandsskolan. Elever som under lågstadiet gått på Ekeby skola har dock haft möjlighet att välja fritidshemsplacering på Ekeby åk 4-6, även om de haft skolplacering på Olandsskolan. Fritidshemsplaceringen på Ekeby skola är uppskattat av barn och vårdnadshavare, det beskrivs som en lugn och bra verksamhet. Att barnens fritidshem är närmare hemmet har också underlättat hämtning av barnen.

I oktober 2021 fattades ett tjänstemannabeslut att elever i åk 4-6 erbjuds plats på Olandsskolans fritidshem, även om barnen under lågstadiet gått på Ekeby skola. Vårdnadshavare fick besked om beslutet muntligen vid telefonsamtal av grundskolans verksamhetschef och skriftligen i Unikum. Skälet som angavs då att beslutet skulle innebära att elever med fritids i åk 4-6 skulle samlas på Olandsskolan för att skapa en bra verksamhet för åldersgruppen. Vårdnadshavare lämnade synpunkter till politiker genom en interpellation och även media publicerade en artikel om det.

Beslutet ändrades med hänsyn till att det kom med kort framförhållning. I november 2021 meddelades vårdnadshavare följande i Unikum:

"Beslutet är ändrat så att de elever från Ekeby, som för närvarande går i skola i Olandsskolan och på fritids i Ekeby får fortsätta med detta hela vårterminen 2022. Under läsåret kommer frågan om fritidshemsplacering för Ekebybarnen att utredas närmare."

Sektor Bildning
Christina Stenhammar

Vad säger lagen?

Skollagen 2010:800 14 kap. Fritidshem

9 § Elevgrupperna och miljön

Huvudmannen ska se till att elevgrupperna har en lämplig sammansättning och storlek och att eleverna även i övrigt erbjuds en god miljö.

10 § Placering vid en skolenhet

En elev i förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola eller sameskola ska erbjudas utbildning i fritidshem vid eller så nära som möjligt den skolenhet där eleven får utbildning.

Placering i fritidshem har inte samma regel som vid skolplacering, där vårdnadshavarens önskemål som huvudregel ska vara styrande. **En elev ska erbjudas plats i ett fritidshem vid den skola som eleven går i, eller så nära skolan som möjligt.** En av anledningarna till detta är att fritidshemmet ska komplettera och samverka med utbildningen i skolan.

Barnkonsekvensanalys

Barnkonventionen är viktig och barn har rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör dem. Vi har förstått genom vårdnadshavarna att de barn som går i åk 4-6 på Olandsskolan och som har fritidshem på Ekeby uttryckligen har önskat att få gå kvar och inte flyttas till Olandsskolans fritidshem.

Elever som idag har skolplacering åk 3 på Ekebyskola och som börjar åk 4 på Olandsskolan till hösten finns gott om tid till förberedelse och övergång. Eleverna kan också vara delaktiga i det.

Rätt till likvärdiga villkor, jämlikhet och förbud mot diskriminering (art. 2)

En samorganisering av fritids på Olandsskolan för elever i åk 4-6 bedöms ge goda förutsättningar för likvärdiga villkor gällande utbildning för eleverna. Ingen elev bedöms diskrimineras till följd av en flytt. Elever med längre resväg, elever med neuropsykiatriska funktionshinder eller sociala svårigheter riskerar i högre grad än andra elever negativa konsekvenser av ett byte för fritidshem.

Rätt till goda förutsättningar för en optimal utveckling (art. 6)

En samorganisering av fritidshemmen för elever åk 4-6 ger förutsättningar till fler kamrater och även fler personal. Dock finns det elever för vilka beslutet kan ha negativ påverkan. De elever som har svårigheter socialt, svårt med förändringar eller som inte trivs i större

Sektor Bildning
Christina Stenhammar

grupper behöver få extra uppmärksamhet och möjligheter till förberedelse och stöd av skolpersonalen inför, under och efter en flytt till Olandsskolans fritidshem.

Likvärdighet

Det framgår av skollagen (2010:800) och dess förarbeten att alla ska ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet, oberoende av geografisk hemvist och sociala och ekonomiska förhållanden. Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas (1 kap. 8 och 9 §§). Kravet på en likvärdig utbildning innebär enligt förarbetena att alla elever ska ha tillgång till en verksamhet med en så hög kvalitet att de fastställda målen för utbildningen nås, oavsett var i landet eleverna bor eller vilken skola de går i.

I alla kommunens grundskolor får barnet plats på fritidshem i den skola där de har sin skolplacering. Utifrån likvärdighetsprincipen ska alla kommunens barn få plats på fritidshem vid eller så nära som möjligt den skolenhet där eleven får utbildning.

Kostnad

I dagsläget är det ett litet antal barn som går på Olandsskolan med fritidshemsplacering på Ekeby skola. Östhammars kommun har ett avtal med Upplands Lokaltrafik, vilket innebär att busskort som beviljas för barn med skolplacering på Oland och fritidshemsplacering på Ekeby inte innebär en ökad kostnad. Busskortet ingår i den produktionskostnad som kommunen har i avtalet med UL.

Beslutet innebär ingen förändring i kostnad och är således inte en avgörande faktor.

Omvärldsbevakning

Vid kontakt med övriga skolchefer i länet finns det inga uppgifter om att vårdnadshavare med barn på en skola kan välja fritidshemsplacering på annan skola.

Beslutet skickas till

Sektorchef Bildning Lisbeth Bodén
Grundskolechef Christina Stenhammar